

Birkenes kommune

Årsrapport 2019

årsmelding og årsregnskap

Birkenes kommune

<i>RÅDMANNENS INNLEDNING</i>	5
<i>VISJON</i>	8
Visjon, mål, strategier og handling	8
<i>NØKKELTALL TOTALT</i>	10
<i>ANALYSE AV DEN ØKONOMISKE UTVIKLINGEN</i>	15
<i>ØKONOMISK OVERSIKT</i>	22
<i>DRIFTSINNTEKTER OG DRIFTSUTGIFTER</i>	24
Samlet oversikt inntekter og utgifter	24
Driftsinntekter	25
Driftsutgifter	27
Selvkostregnskap vann, avløp og feiing	30
<i>FINANSINNTEKTER- OG UTGIFTER</i>	31
Finansinntekter	31
Finansutgifter	33
<i>INVESTERINGSREGNSKAPET</i>	34
Avsluttede prosjekter	35
Ikke ferdigstilte prosjekter.....	40
Tveide Næringspark	42
Energitiltak (ENØK).....	43
Samlokalisering enhet Drift.....	43
Avlastningsleiligheter	43
<i>LÅNEGJELD</i>	44
Startlån til videre utlån og boligtilskudd.....	45
<i>DISPOSISJONSFOND</i>	46
<i>INTERNKONTROLL/KVALITETSSTYRING</i>	47
<i>OPPFØLGING POLITISKE SAKER VEDTATT AV KOMMUNESTYRE I 2019</i>	48
<i>MEDARBEIDERE OG ORGANISASJON</i>	50
Helse, miljø og sikkerhet (HMS).	50
Likestilling og mangfold	51
Organisasjon.....	54
Tillitsvalgte	55
Etikk	55
Innkjøpsordning	55
Miljørapport	56
<i>ØKONOMIÅRET 2019 OG UTFORDRINGER FREMOVER</i>	59
<i>ENHETENE</i>	68
Teknisk Forvaltning.....	68
Kommunikasjon og kultur	70
Drift.....	72
Samfunnsutvikling felles.....	74
Birkeland barnehage	75
Natveitåsen barnehage.....	76
Engesland oppvekstsenter	77
Birkeland skole.....	78
Valstrand skole.....	79
Herefoss skole og SFO.....	80
Ressurssenteret	81
Kulturskolen-BLINK.....	83
Oppvekst felles.....	84

Birkenes kommune

Hjemmetjenesten	86
Sykehjemmet.....	88
Boveiledertjenesten	89
NAV	90
Helse og velferd felles	91
Virksomhetsstyring	92
Kirken og andre trossamfunn	93
ÅRSREGNSKAP 2019	94
Økonomisk oversikt - drift	94
Økonomisk oversikt - investering.....	95
Anskaffelse og anvendelse av midler	96
Oversikt - balanse	97
Oversikt endring arbeidskapital	98
Regnskapsskjema 1A og 1B – driftsregnskapet.....	99
Regnskapsskjema 2A og 2B - investeringsregnskapet	101
Noter	103
Beskrivelse av regnskapsprinsipper	103
NOTE nr 1: Kapitalkonto.....	105
NOTE nr. 2: Aksjer og andeler	105
NOTE nr. 3 Avsetninger og bruk av avsetninger	106
NOTE nr 4: Pensjonsutgifter	107
NOTE nr.5: Garantiansvar	107
NOTE nr 6: Anleggsmidler	108
NOTE nr. 7: Arbeidskapital	108
NOTE nr. 8: Fordringer og gjeld til kommunale foretak og interkommunalt samarbeid	109
NOTE nr.9: Finansielle plasseringer	109
NOTE nr 10: Sikring.....	110
NOTE nr. 11: Selvkost	111

VEDLEGG:

- Gjeldsrapport 2019
- Avkastningsrapport 2019
- Foreløpig KOSTRA nøkkeltall 2019
- Regnskapsåret 2019 – revisors oppsummering
- Revisjonsberetning 2019

RÅDMANNENS INNLEDNING

Årsberetningen er rådmannens redegjørelse for omfang, kompleksitet og oppnådde resultater i den kommunale tjenesteproduksjonen i året som gikk. Den skal gi et bilde av hva som skjedde i 2019, både med en overordnet beskrivelse av utvikling og vesentlige avvik, i tillegg til rapporter fra den enkelte enhet.

I Birkenes kommune har det vært jobbet systematisk gjennom hele året for å gi innbyggerne våre de tjenestene kommunen pliktig til å gi. Selv om resultatet for året er positivt i forhold til budsjett, kommer det tydelig frem i årsberetningen at grunnlaget for resultatet er svært sammensatt, og at kommunen har utfordringer på ulike områder.

Resultat

Netto driftsresultat for 2019 er negativt, med et merforbruk på kr 3,4 mill.

Inkludert budsjettert bruk av disposisjonsfond på 4,8 mill., og avsetning til fond, er resultatet 2,8 mill. positivt i forhold til budsjett.

Bruk av disposisjonsfondet i 2019, var nødvendig for å komme i balanse med budsjettet, uten at risikoen skulle bli for høy. Endelig resultat viser at behovet for å bruke av disse midlene er noe redusert i forhold til det som var forutsatt. Dette er positivt. Samtidig er det urovekkende at det er nødvendig å måtte benytte seg av å bruke oppsparte midler, når det samtidig fremkommer at kostnader og behov i kommunens drift er adskillig større enn forutsatt ved planlegging av 2019. Denne utfordringen fremkommer også i gjeldende økonomi- og handlingsplan 2020 – 2023.

Vesentlige positive og negative effekter i årsregnskapet sammenlignet med budsjett:

• Skatter og avgifter, rammetilskudd	kr + 4,00 mill.
• Eiendomsskatt og konsesjonsavgifter	kr – 0,35 mill.
• Andre tilskudd, statstilskudd mm	kr + 0,15 mill.
• Gevinst på langsiktige plasseringer	kr + 4,70 mill.
• Annen finans, renteinntekter mm	kr + 0,60 mill.
• Avdrag og rentekostnader, gjeld	kr + 0,40 mill.
• Drift	kr – 6,60 mill.

Overstående punkter vil bli utdypet nærmere i årsberetningen.

Endring og utvikling

Gjennom 2019 har det vært tett oppfølging av kommunens drift og investeringsprosjekter, og formannskap og kommunestyre har gjennom året vært holdt orientert om situasjon og prognoser.

Birkenes kommune har som mål å bygge et samfunn med vekst og muligheter for alle. Mål, strategier og handlingsplaner har til hensikt å lede oss i den retningen vi har besluttet at vi skal. 2019 har også vært et år hvor det har vært jobbet godt med videre utvikling av kommunens tjenester.

Av viktig og positivt arbeid som har pågått ønsker jeg å nevne:

- Videreføring av heltidsprosjektet
- Kartlegging av arbeidsprosesser innen lønnsområdet
- Planlegging og intensivering av nærværarbeid i hele organisasjonen
- Kartlegging av papirarkiv
- Utarbeidet grunnlag for målstyring
- Myrane trafikkareal er ferdigstilt
- Natveitåsen høydebasseng er ferdigstilt
- Ny hovedplan bygg er utarbeidet
- Oppfølging av avtaler i forbindelse med vindkraft
- Prosjekt arbeidsflyt i forhold til kommunikasjon, responstid innbyggere, forbedringer av digitale løsninger, samt intern arbeidsflyt, - som også er videreført til inneværende år
- Planlegging av barnehage Birkeland
- Dekomp (Desentralisert kompetanseheving i skolen) er i bruk
- HBS- prosjektet er i gang (Helsefremmende barnehager og skoler)
- Infrastruktur IKT i skole er på plass
- Digital kommunikasjon skole hjem
- Det er opprettet Lærelabb «leap learning» i skolen
- Bruktbutikken «Det goe selskap» har åpnet
- Overtatt ansvaret for driften av legekantoret
- Utvidet tilbud på frisklivssentralen
- Frivillighetssentralen er åpnet
- Sykehjemsplasser er nedlagt
- Nye avlastningsleiligheter og organiseringen av disse
- Pakkeløsning brannvarsler, trygghetsalarm og elektronisk dørlås i hjemmetjenesten
- Vertskommunesamarbeid NAV med Lillesand og Grimstad

Mye av arbeidet fra 2019 skal videreføres, innenfor de rammene som er stilt til rådighet. Det er nødvendig med en klar bevissthet rundt hva som prioriteres når. Ingen kan stoppe tiden, men vi kan styre utviklingen, og vi kan ta viktige valg om hva vi vil for Birkenes kommune.

Jeg vil rette en stor takk til alle enheter og medarbeidere for arbeidet som til enhver tid gjøres for at Birkenes skal være en god kommune å bo i. Jeg vil også takke både tidligere og ny ordfører, og kommunestyre, for godt samarbeid i året som gikk.

«Sammen skaper vi vekstmiljø for alle»

Birkeland 26.03.20

Anne Stapnes
Rådmann

Birkenes kommune

VISJON

Birkenes kommune vedtok en ny kommuneplan med samfunnsdel i 2015 som skal være gjeldende fram til 2027.

Visjon: Sammen skaper vi et vekstmiljø for alle

Begrunnelse for valg av ord:

Sammen: understreker at vi påvirkes av hverandre og tar et felles ansvar for samfunnet vi er en del av

Skaper: gjenspeiler at vi er aktive og kreative sammen om smarte løsninger

Vi: omfatter at vi er deltakere og aktører i eget liv

Et vekstmiljø: fremhever hva vi ønsker at kommunen skal legge til rette for, dvs. et miljø hvor alle kan utvikle seg positivt og skape merverdi sammen

For alle: betyr at vi er en inkluderende kommune uavhengig av hvem du er og hvilke tjenester du trenger

Løfter:

Posisjon:

Verdier:

Birkenes kommune skal:

Vekstkommunen

Sprek, ekte og dyktig

- tilrettelegge for god folkehelse i alle faser av livet
- levere kvalitet i skole og barnehage
- tilrettelegge for tre levende bygdesentra

Visjon, mål, strategier og handling

Hovedmål:

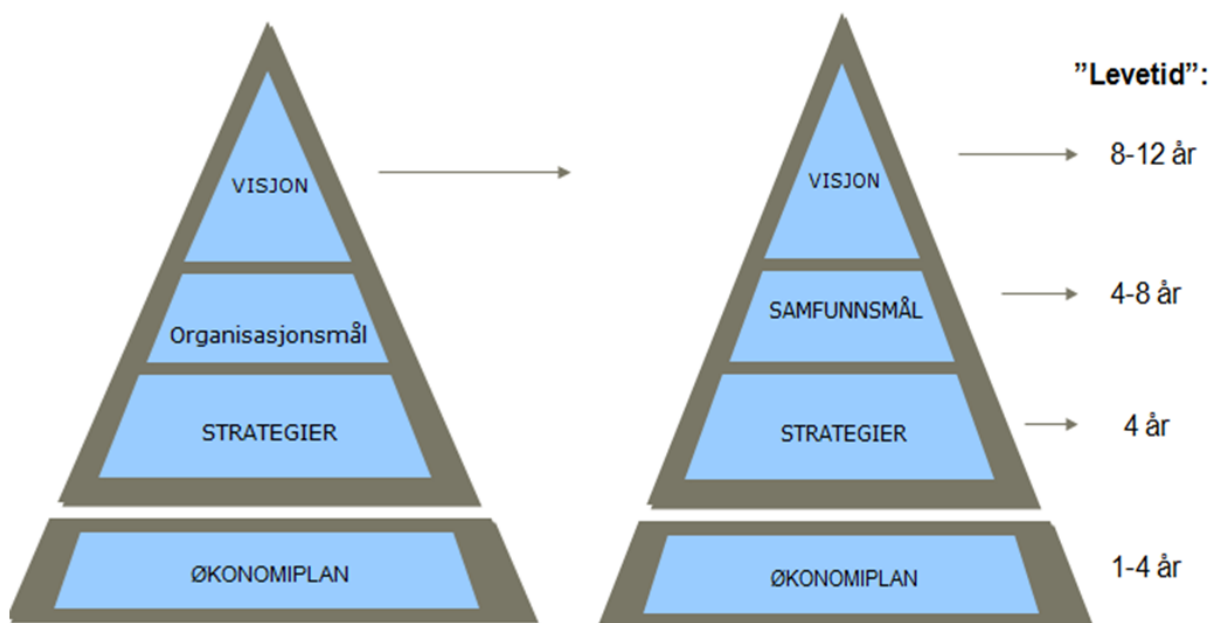
- Vi fremmer livsglede og mestring gjennom hele livet
- Barnehagene og skolene fremmer mestring, læring og utvikling for alle
- Vi har tre levende sentrum og skaper vekstvilkår for næringsutvikling

Kommuneplanens samfunnsdel er bygd opp rundt visjonen. Visjonen ser vi for oss at strekker seg ut planperioden, og er det overordnede som vi bestreber oss for å nå. For å oppnå dette, utarbeides mål og strategier som skal realiseres i løpet av perioder på 4-8 år. Gjennom en fireårig økonomi- og handlingsplan vises ressursprioritering hva vi konkret skal gjøre. Kommuneplanen er bygd opp rundt visjonen, og støttes opp av mål, strategier, handlingsplaner og den praksisen kommunen til slutt viser.

Visjon:	Stjernen vi styrer etter
Mål:	Hva vi vil oppnå i planperioden
Strategi:	Hvilken fremgangsmåte vi velger
Handlingsplan:	Hva vi konkret skal gjøre
Praksis:	Det vi gjør

Målhierarki internt og eksternt

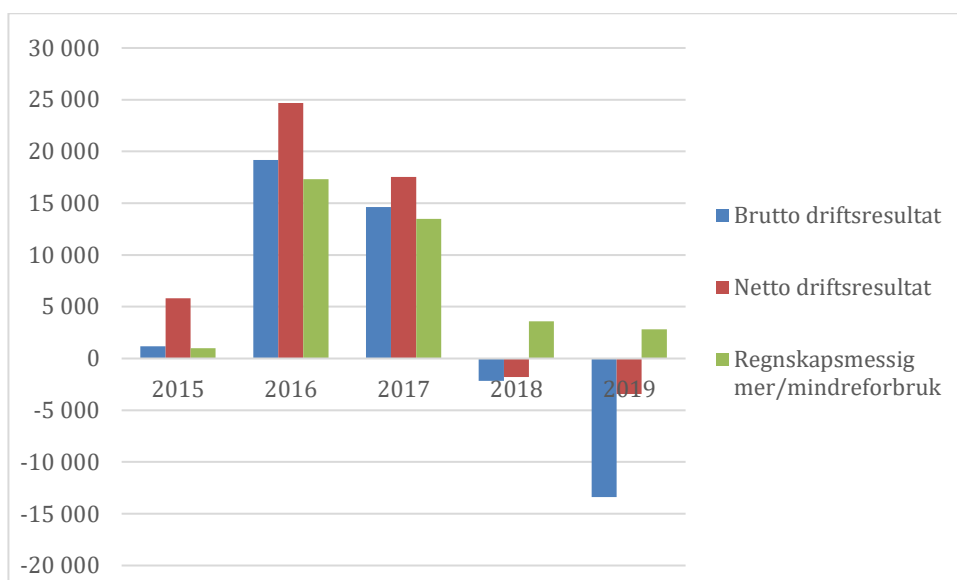
Figuren viser i pyramideform oppbygningen av kommuneplanen. Visjonen bygger på strategier som til syvende og sist avhenger av økonomiplanen som fundament.

NØKKELTALL TOTALT

Årsberetningen for 2019 beskriver kommunens økonomiske stilling ved utgangen av året. Årsregnskapet med noter for 2019 fremlegges i tillegg. Årsberetningen inneholder både en overordnet beskrivelse av utvikling og vesentlige avvik, samt enhetenes rapporter. Alle tall er i hele tusen når ikke annet er angitt.

Resultatmessig utvikling i perioden 2015 til 2019:

Brutto driftsresultat

I 2019 ble brutto driftsresultat kr -13,4 mill. (negativt) eller -3,0 % av driftsinntektene. Det betyr at driftsutgiftene (lønn- og sosiale utgifter, andre driftsutgifter og avskrivninger) er kr 13,4 mill. høyere enn driftsinntektene (skatt og rammetilskudd, eiendomsskatt, statlige tilskudd, samt andre brukerbetaling). Til sammenligning var brutto driftsresultat negativt med kr -2,2 mill. i 2018 (-0,5 % av driftsinntektene).

Netto driftsresultat

I netto driftsresultat er avskrivningskostnadene tilbakeført, mens finansinntekter og finanskostnader (inkludert avdrag) er lagt til. Regnskapet viser da et underskudd på kr -3,4 mill. eller -0,8 %*. Til sammenligning var netto driftsresultat i 2018 kr -1,8 mill. (-0,4 %). Foreløpige KOSTRA-tall for 2019 viser et gjennomsnitt for landet på 1,7 %*. Det anbefalte nivået er på 1,75 % for å dekke differansen mellom avskrivninger og avdrag på gjeld, men det er et gjennomsnitt for alle kommuner. Det vil variere fra kommune til kommune hvor stort det bør være.

Birkenes kommune har imidlertid noe høye inntekter som er øremerket i forhold til de totale inntektene og kostnadene. Disse inntektene kommer noe ujevnt i forhold til tilhørende kostnader og gir dermed et litt skjevt inntrykk av faktisk resultat.

*KOSTRA viser konserntall i motsetning til de tabellene som er gjengitt i årsberetningen 2019. Det vil si at tallene som gjengis gjeldende Birkenes i KOSTRA fremstår som noe bedre enn det som er faktisk i forhold til kommunekassa.

I 2019 har kommunen fått lavere øremerkede inntekter i forhold til bruk av øremerkede fond. Det reduserer i utgangspunktet resultatet noe i forhold til realitetene. Den samme effekten hadde vi i 2018, men da var den enda større og det bidro til at korrigert brutto driftsresultat ble svakt positivt.

Birkenes kommune har også mottatt inntekter fra premieavvik i 2019 som reduserer driftskostnadene, og dermed påvirker resultatet positivt. Den samme effekten hadde man i 2018, men da var den ikke så stor. Premieavviket er en inntekt eller kostnad som utgjør differansen mellom innbetalt pensjon og faktisk beregnet pensjonskostnad for kommunen.

Hensyntatt effektene av premieavviket og øremerkede midler i 2019 medfører at brutto driftsresultat blir kr 2,8 mill. dårligere. I 2018 ble brutto driftsresultat kr 2,9 mill. bedre av tilsvarende korrigerings. Det vil variere fra år til år hvilken effekt disse elementene har på regnskapet.

Regnskapsmessig mer/mindreforbruk

Bunnlinjen viser et positivt resultat på kr 2,8 mill. med bruk av budsjettert disposisjonsfond. Merforbruket blir kr -2,0 mill. uten bruk av budsjettert disposisjonsfond. Til sammenligning var det i 2018 et mindreforbruk på kr 2,2 mill. uten avsetning til disposisjonsfond.

Vesentlige positive og negative effekter i årsregnskapet sammenlignet med budsjett:

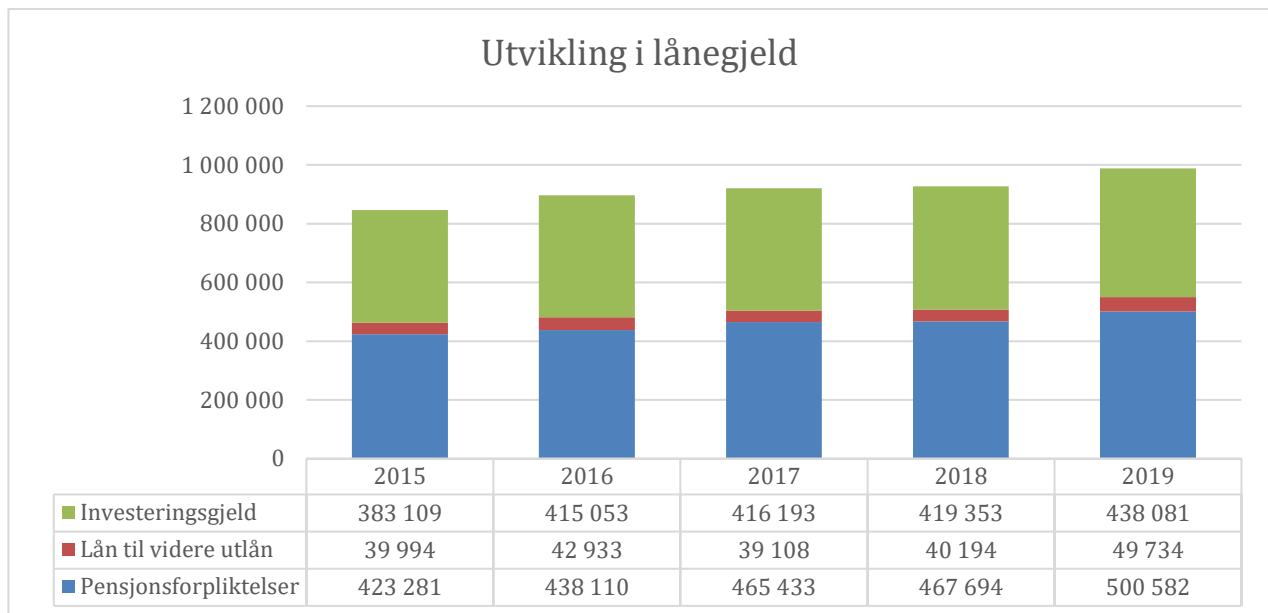
- Skatter og avgifter, rammetilskudd kr +4,00 mill.
- Eiendomsskatt og konsesjonsavgifter kr -0,35 mill.
- Andre inntekter, integrasjonstilskudd mm. kr +0,15 mill.
- Gevinst på langsiktige plasseringer kr +4,70 mill.
- Annen finans, renteinntekter mm. kr +0,60 mill.
- Avdrag og rentekostnader gjeld kr +0,40 mill.
- Drift kr -6,60 mill.

Likviditet

Ved utgangen av året hadde kommunen en likviditet på totalt kr 50,8 mill. Av dette var kr 36,9 mill. bundet til skattetrekk, bundne fond og ubrukte lånemidler.

Lånegjeld

- Langsiktig investeringsgjeld er økt med ca. kr 18,7 mill. fra 2018 til 2019.
- Lån til videre utlån har økt med kr 9,5 mill. fra 2018 til 2019.
- Pensjonsforpliktelsen har økt med kr 32,9 mill. fra 2018 til 2019.

Investeringer

I 2019 er det investert for totalt kr 69 mill., mens det er budsjettert med kr 70 mill. Av større prosjekter har det påløpt kr 23,2 mill. på avlastningsboliger, kr 5,9 mill. på Høydebassenget i Natveitåsen og kr 5,9 mill. på ENØK prosjektet.

Drift

Merforbruket i drift på til sammen kr 6,6 mill. (2 %) er lite i forhold til et totalbudsjett på 328,5 mill. Det fordeler seg omtrentlig slik:

- Personalkostnader inklusive sykkelønnsrefusjoner kr +0,5 mill.
- Driftskostnader kr -20,6 mill.
- Inntekter/refusjoner kr +13,8 mill.
- Bruk av/ avsetning til fond -0,3 mill.

Personalkostnadene ble ca. kr 0,5 mill. lavere enn budsjettert. Av dette består ca. kr 0,9 mill. av pensjonskostnad med tilhørende arbeidsgiveravgift. Det er også mindreforbruk i forhold til budsjett på introduksjonsstønad på kr 0,7 mill. I motsatt retning er det et merforbruk på overtid, ekstra hjelp og endrede tilleggssatser innen helse og omsorgslønn. Personalkostnadene er justert for sykkelønnsrefusjoner, overføringer av utgifter til investeringer og andre relaterte utgifter/inntekter. Det er imidlertid brukt betraktelig på kjøp av eksterne tjenester i stedet for lønn.

Driftskostnader har store avvik som må ses i sammenheng med inntektssiden og lønnsutgiftene. Det er brukt 4,5 mill. mer enn budsjettert på innleie og kjøp fra private til driftsoppgaver som

kommunen ellers selv ivaretar, de må ses i sammenheng med lønnsutgiftene. Av andre større poster som kan nevnes er annet kjøp av tjenester fra private kr 2,6 mill., erstatning til Birkenes Idrettslag kr 1,2 mill., overføringer til private kr 1,7 mill., konsulenter kr 2,4 mill. vedlikehold kr 3,5 mill. og kjøp av kalk kr 1,2 mill. Driftskostnader er justert for mva.

En god del av inntekter/refusjoner i drift er vanskelig å isolere fordi de er knyttet til bestemte formål, dvs. at de er øremerket. Det skal likevel trekkes fram at i refusjoner fra staten er det en merinntekt på kr 7,3 mill. Det meste er øremerket, og ca. 3,7 mill. er overført til bundne fond, mens resterende er brukt til diverse formål. Kr 4,3 mill. i merinntekt er overført fra andre, andre kommuner og fylkeskommunen. Det meste av dette vil knytte seg til kostnader i driften. Av de siste store inntektene er det kommet ca. kr 1,0 mill. i inntekter på Vann og Avløp (VA).

Avsetning til/bruk av fond bør nevnes. Bruk av fond utgjør kr 3,8 mill. mer enn budsjettert. En del av dette gjelder bruk av midler til miljøforvaltning i Lillesand, midler til kalk og bruk av fond til boligtilskudd. En annen betraktelig del gjelder bruk av fond til selvkostområdene VA og feiing og bruk av fond til infrastruktur som følge av flommen 2017.

Avsetning til bundne fond utgjør kr 4,1 mill., og gjelder øremerkede tilskudd til tiltak i drift som ikke ble iverksatt i 2019.

Tabellen nedenfor viser resultat pr enhet:

Enhet	Regnskap 2019	Budsjett 2019	Avvik i NOK	Opprinnelig budsjett 2019	Regnskap 2018
Forvaltning	6 366	6 897	-530	6 361	6 336
Kommunikasjon og kultur	20 790	20 102	688	19 831	17 100
Drift	22 661	18 033	4 628	17 572	21 504
Samfunnsutvikling felles	6 112	5 775	337	5 592	6 419
Oppvekst felles	45 657	44 857	799	44 600	45 923
Kulturskolen	1 141	1 034	107	923	902
Ressursenteret	37 706	40 086	-2 379	39 478	35 993
Natveitåsen barnehage	7 544	7 756	-212	7 535	6 461
Birkeland barnehage	4 114	4 307	-192	4 180	4 407
Engesland oppvekstsenter	11 911	12 392	-481	12 207	11 854
Birkeland skole og sfo	36 222	36 636	-413	35 771	33 964
Valstrand skole	18 006	18 344	-338	17 800	17 072
Herefoss skole og sfo	3 642	3 652	-10	3 560	3 373
Helse og velferd felles	6 943	6 575	368	7 558	8 417
Hjemmetjenesten	26 676	24 428	2 248	23 099	22 236
Sykehjem	33 360	33 040	320	32 513	32 478
Boveiledertjenesten	30 240	27 027	3 212	26 575	26 514
NAV	6 099	6 088	10	5 989	5 382
Virksomhetsstyring	4 755	6 396	-1 641	12 168	5 089
Kirken og andre trossamfunn	5 096	5 030	66	4 800	4 926
Fellesområder	-335 041	-328 456	-6 585	-328 113	-316 350
Mindreforbruk inklusiv bruk av disposisjonsfond	2 806				3 595
Mindre/mer forbruk eksklusiv bruk av disposisjonsfond	-2 015				2 195

Enhetene i forhold til budsjett:

- Mindreforbruk i *forvaltning* er sammensatt av at vakante hjemler ikke er besatt umiddelbart etter avslutning av arbeidsforhold og av skjønnsmidler tildelt fra staten til omlegging av eiendomsskatt.
- Merforbruk i *kommunikasjon og kultur* gjelder i hovedsak utbetaling av erstatning til idrettslaget på kr 1,2 mill.
- I *drift* er merkostnadene knyttet til vintervedlikehold vei, uforutsett vedlikehold, samt innleie av vikarer ved sykefravær innen renhold.
- *Samfunnsutvikling felles* har et merforbruk som i hovedsak gjelder økt driftstilskudd til KBR.
- *Oppvekst felles* har et stort merforbruk på tilskudd til private barnehager og redusert foreldrebetaling i barnehagene.
- Merforbruket i *Kulturskolen* gjelder fordelingen av utgifter mellom Lillesand og Birkeland.
- *Skolene og barnehagene* har mindreforbruk som følge av lavere pensjonskostnader i SPK, økte refusjoner fra andre kommuner, samt at sykelønnsrefusjonen har oversteget vikarutgiftene i 2019.
- *Ressurssenteret* hadde et større mindreforbruk i barnevernstjenesten som ble refundert fra Kristiansand kommune etter årsskiftet. I tillegg fikk enheten ekstra tilskudd fra staten i fht. personer med ekstra behov innen flyktningetjenesten, samt nye vakanser i stillinger.
- I *hjemmetjenesten* er det et stort negativt avvik som kommer av betraktelig økt etterspørsel. Det har medført behov for kjøp av eksterne ressurser, i tillegg til merforbruk av egne ansatte og materiell som følge av det samme.
- *Sykehjemmet* har blitt nødt til å kjøpe vikarer i en periode for å dekke behov for personell.
- *Boveiledertjenesten* har et større negativt avvik. Tjenesten har hatt økende behov som har medført økt avlastning, økt omsorgsstønad, kjøp av dagtilbud. I tillegg har det krevd en del ekstra i forhold til helseutfordringer knyttet til alder. Samtidig har staten skjerpet kravene gjeldende tilskudd til ressurskrevende brukere.
- *NAV* har holdt seg på budsjett.
- *Helse og velferd felles* har et merforbruk som består av litt lav budsjettpost for legevakt og krisesenter, i tillegg har man hatt en anbudskonkurranse det ikke var budsjettert for.
- Mindreforbruk på *virksomhetsstyring* i fht. budsjett gjelder i hovedsak pensjon. Premieavviket og bruk av premiefond for kommunen blir bokført som en inntekt. Det ble høyere enn budsjettert.

Driftskostnadene i 2019 har store avvik i forhold til budsjettet på enkelte enheter når de betraktes hver for seg. Det gjelder særlig helse- og omsorgstjenestene og drift.

I helse og omsorgstjenesten har det vært store omstillinger med nedleggelse av sykehjemsplasser. Boveiledertjenesten har hatt økt aktivitetsnivå som har medført økte utgifter. Hjemmetjenesten har hatt økt aktivitetsnivå fordi brukere med mer kompleks helsetilstand bor hjemme. Det skyldes noe redusert antall sykehjemsplasser og noe at kommunen får brukere med mer komplekse helsetilstander fra sykehuset.

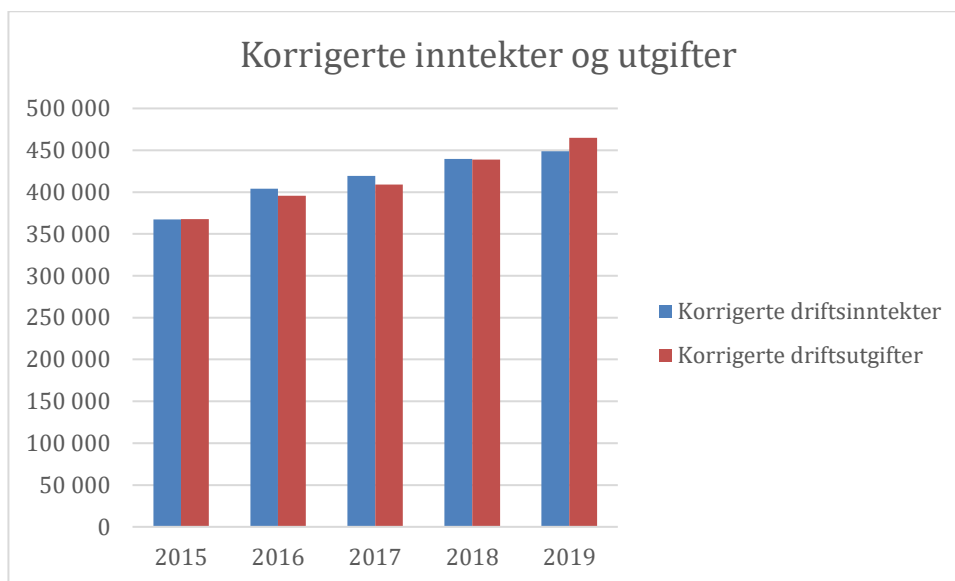
I drift er det et kritisk nivå på flere av kommunens eiendommer. Det har medført at man har vært nødt til å gjøre en del uforutsett vedlikehold. Disse utfordringene tar Birkenes kommune med seg inn i 2020.

ANALYSE AV DEN ØKONOMISKE UTVIKLINGEN

For å få til en reell analyse av hvordan utviklingen har vært over tid, må det foretas korrigeringer av en del regnskapstall på både inntekts- og kostnadssiden.

Driftsinntektene korrigeres for avsatt til bundne fond. Driftskostnadene korrigeres for bruk av bundne fond og pensjonsordningenes premieavvik inklusiv arbeidsgiveravgift.

Det er tatt utgangspunkt i brutto driftsresultat; dvs resultatet før finansinntekter og finansutgifter og tilbakeføring av avskrivninger som utgjør netto driftsresultat. Årets brutto driftsresultat går fra et negativt resultat på kr -13,4 mill. til et negativt resultat på kr -16,1 mill. I 2018 var tilsvarende et brutto driftsresultat på kr -2,2 mill. til et korrigert positivt resultat på kr 0,7 mill. Det vil si at vi har hatt en negativ utvikling gjeldende forholdet mellom inntekter og kostnader mellom 2018 og 2019. De korrigerede driftsinntektene har steget med 2,1% i 2019 (4,8 % i 2018), mens de korrigerede driftskostnadene har steget med 5,9 % i 2019 (7,3 % i 2018).

Tallene viser at balansen mellom inntekter og utgifter i 2019 har utviklet seg negativt i perioden. Korrigert brutto driftsresultat er negativt med -4 % av driftsinntekten.

Korrigeringer av driftsregnskapet:

	2015	2016	2017	2018	2019
Justering tilgang/avgang bundne fond	-3 342	-9 423	-3 899	4 351	1 415
Premieavvik	1 670	-1 338	-148	-1 440	-4 181

En nærmere kikk på korrigeringene gir et innblikk i hvorfor resultatet endrer seg. Mellom 2015 og 2019 har premieavviket på pensjon vært i stor endring. I 2015 utgiftsføres det kr 1,7 mill. i

netto premieavvik, mens det i 2019 blir inntektsført kr 4,2 mill. Det vil si at det er en differanse på kr 5,9 mill. mellom 2015 og 2019.

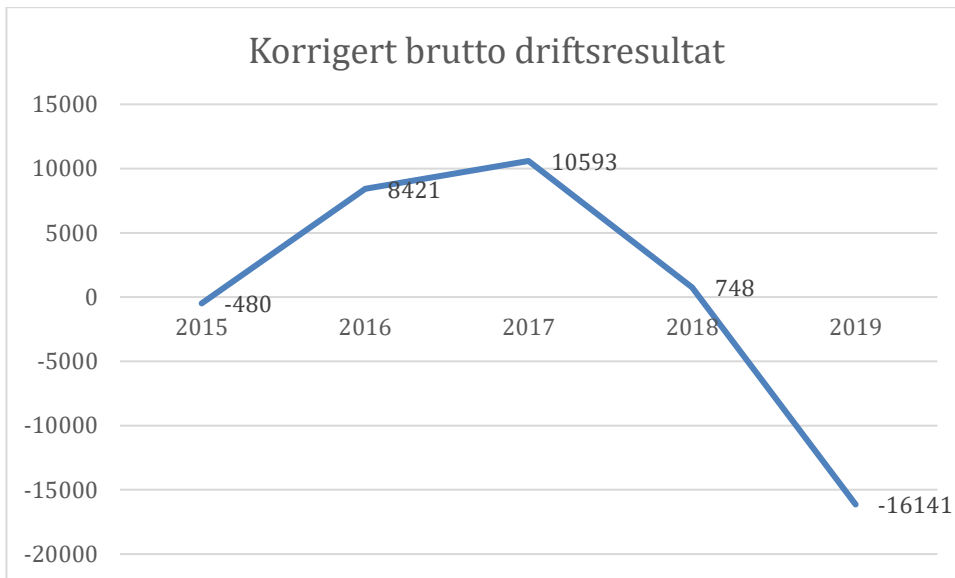
Premieavviket er en kostnad eller inntekt som korrigerer innbetalingene kommunen har gjort til pensjonsfondet til en beregnet kostnad på fremtidig pensjon. Det er inntekter kommunen høyst sannsynlig aldri vil få utbetalt, men som løper over tid. Dermed kan man ikke helt regne dem som en inntekt på lik linje med andre inntekter. Premieavvik som fremkommer som en inntekt styrker brutto og netto driftsresultat uten korrigerering. Premieavvik som en kostnad vil tilsvarende svekke driftsresultatet.

Birkenes kommune mottok øremerkede tilskudd som ikke er brukt i 2015, 2016 og 2017, og som ble overført til fond. I 2018 og 2019 var det motsatt. Kommunen brukte mer av slike midler enn inntektsført. Bunde fond påvirker nøkkeltallene brutto- og netto driftsresultat. Når bruken er lavere enn avsetningen til bundne fond, styrkes brutto og netto driftsresultat. Korrigerering i regnskapet viser et bedre bilde av faktisk sammenheng mellom inntekter og utgifter.

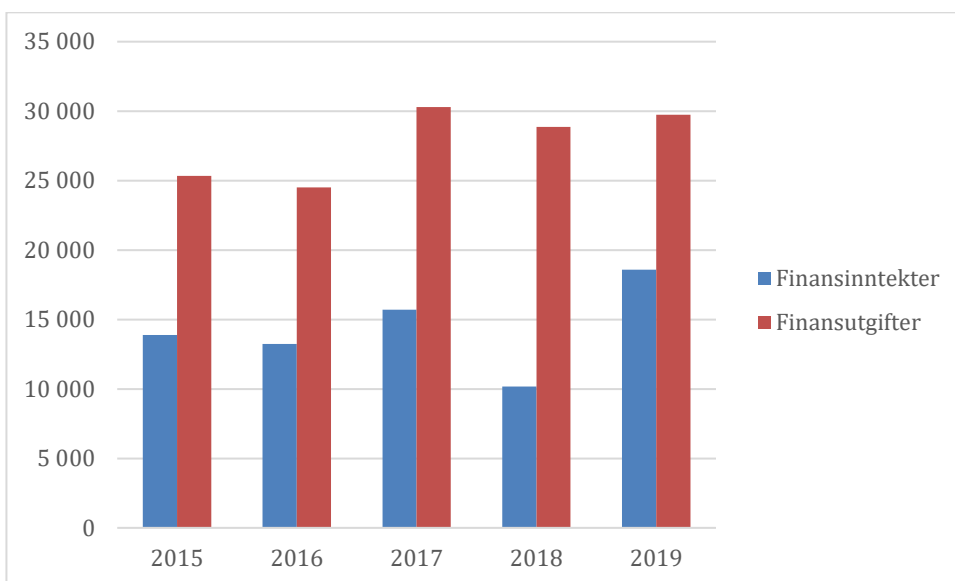
I 2019 er bruk av bundne fond i drift kr 6,1 mill., mens avsetning til bundne fond er kr 4,7 mill. Kr 1,4 mill. av kommunens negative brutto og netto driftsresultat skyldes at vi bruker mer midler fra tidligere år enn vi avsetter til fremtidige år. Det betyr at brutto og netto driftsresultat egentlig er bedre enn det som fremkommer av de obligatoriske oversiktene hensyntatt denne korrigeringen isolert sett. I tillegg har vi imidlertid inntektsført kr 4,2 mill. i inntekt gjeldende premieavvik. Det medfører at brutto og netto driftsresultat totalt sett er framstilt for positivt i de obligatoriske oversiktene.

I 2018 var bruk av bundne fond i drift kr 8,6 mill., mens avsetning til bundne fond var kr 4,2 mill. Det betyr at brutto og netto driftsresultat i 2018 egentlig var bedre enn det som fremkom av de obligatoriske oversiktene. I 2018 var inntektsført premieavvik bare kr 1,4 mill. som isolert sett påvirker resultatet til å fremstå som bedre enn det faktisk er, men er ikke stor nok til å påvirke effekten av bruk av driftsfond.

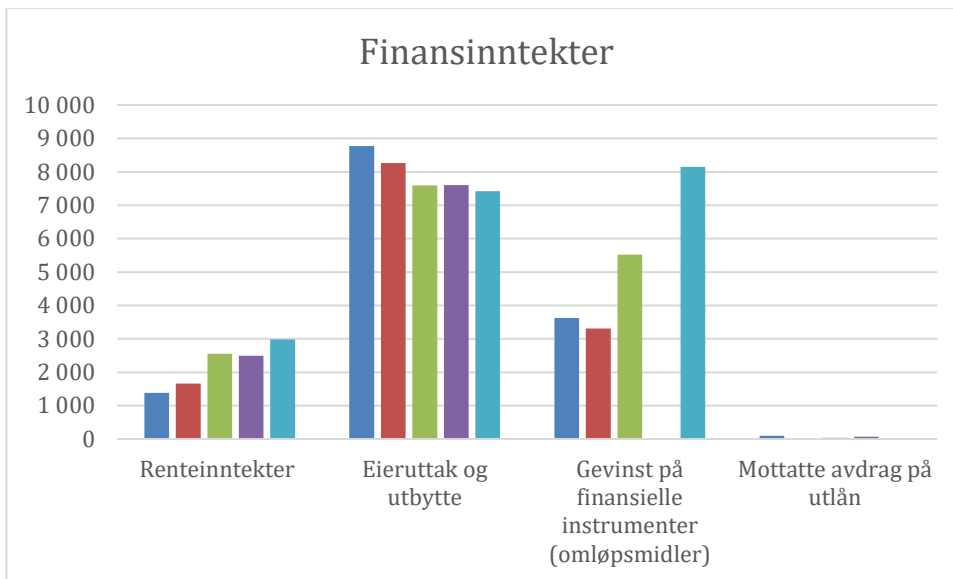
Kommunens store mottak av bundne midler og inntektsføring av premieavvik er slik sett en stor årsak til at korrigeringen av regnskapet blir så stor.

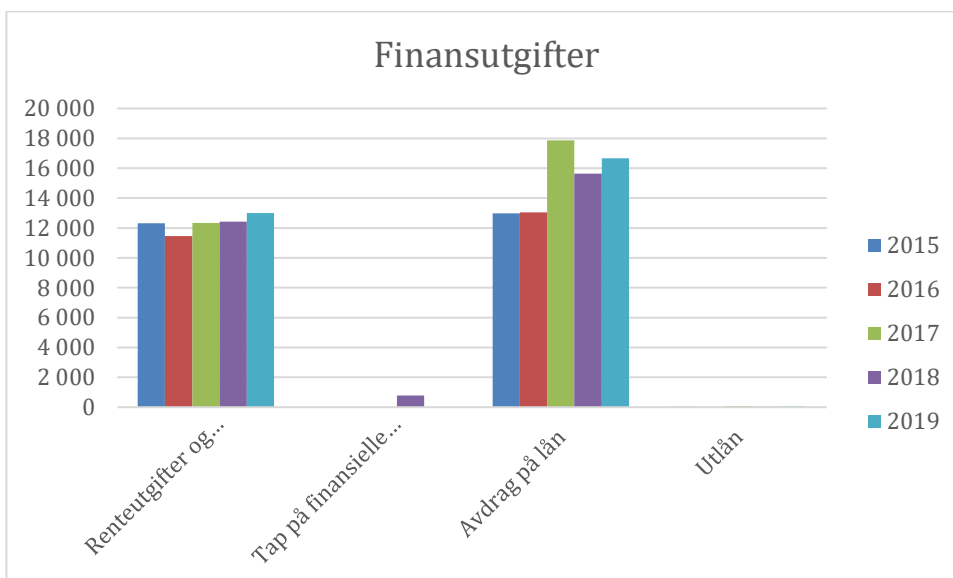
Grafen nedenfor viser utviklingen av finansinntekter-og utgifter

Finanspostene er ikke korrigert. Renteutgifter og avdrag er økt i 2019 i fht. 2018. Avdragene fordi man har hatt et høyere investeringsnivå enn tidligere. Renteutgiftene på grunn av høyere låneopptak i 2019. Finansutgiftene inneholder også tap på langsiktige verdipapirer i 2018. Det utgjør den store forskjellen i finansinntekter i 2019 i fht. 2018. I 2019 hadde kommunen solide inntekter på sine langsiktige verdipapirer, mens det gikk med et lite tap i 2018.

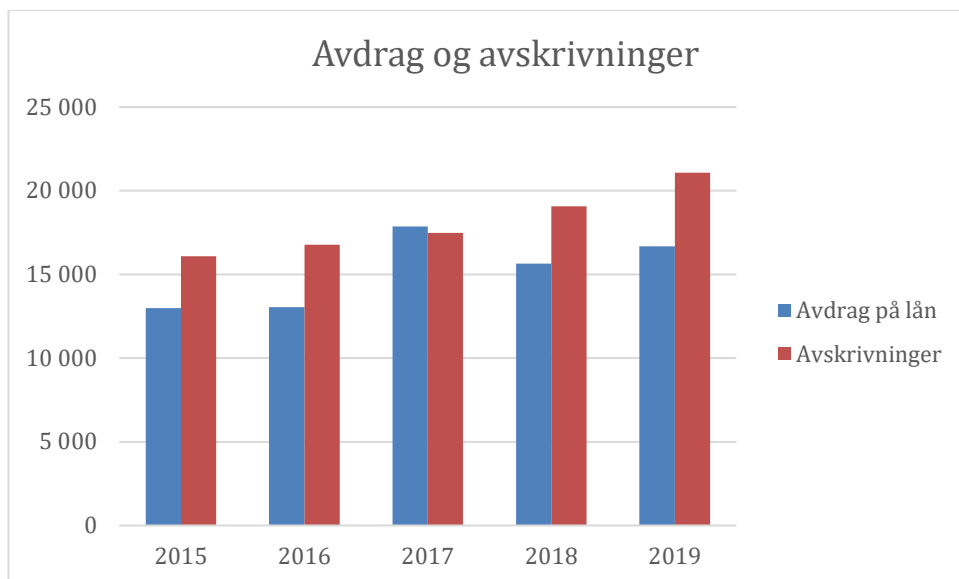

Utbytte er omtrent på nivå med 2018. I perioden 2015-2019 har renteinntektene økt, til dels på grunn av økning i rentesatsen, men også på grunn av økt likviditet. I 2018 ble det ikke noen avkastning på verdipapirer. I 2019 ble det imidlertid svært god avkastning i forhold til tidligere år.

Rentekostnadene har ligget på ca kr 12,0 mill pr år de siste årene, men har økt til nesten 13,0 mill i 2019. Det er en økning i avdrag på lån som er knyttet til økte investeringer de siste par årene. Kommunen har en vedtatt finansstrategi som sier at avdrag på lån skal være lik avskrivninger. Det gir en høyere nedbetaling av gjeld enn minimumsavdraget. I 2017 ble det for første gang gjennomført. I 2018 og 2019 ble det ikke funnet økonomisk handlingsrom for høyere nedbetaling av gjeld enn minimumsavdrag.

For å komme fram til netto driftsresultat tilbakefører man i kommuneregnskapet kostnadsførte avskrivninger. Avskrivningene øker jevnt i takt med økte investeringer.

I 2019 er det en differanse mellom avdrag og avskrivninger på kr 4,4 mill. I netto driftsresultatet «redder» avskrivningene kommunens resultat. Avskrivningene viser kapitalslitet/verdiforringelsen av investeringene som er gjort, og er dermed en kostnad for kommunen. Fordi gjeldsavdragene kommer til fradrag som finanskostnad, blir resultatet belastet dobbelt dersom begge er med. Avskrivningen blir derfor tilbakeført teknisk sett i regnskapet.

Denne måten å beregne netto driftsresultat på vil gradvis tappe kommunen for verdier, dersom man ikke foretar fondsavsetninger til fremtidige investeringer. Ved å analysere balansen ser man tendensene på utviklingen over tid. Også her korrigeres tallene noe. Omløpsmidler korrigeres for pensjonens premieavvik. Langsiktig gjeld korrigeres for neste års budsjetterte avdrag som legges til kortsiktig gjeld.

Likviditetsgrad 1 (Omløpsmidler/kortsiktig gjeld)

Likviditetsgrad 3 ((Betalingssmidler-bundne fond-ubrukte lånemidler)/kortsiktig gjeld)

	2015	2016	2017	2018	2019
Likviditetsgrad 1	1,6	2,3	2,5	2,3	2,0
Likviditetsgrad 3	0,15	0,4	0,6	0,4	0,3

Likviditetsgraden forteller oss noe om hvilken evne vi har til å betale vår kortsiktige gjeld. Likviditetsgrad 1 bør være større enn 2, og likviditetsgrad 3 bør være større enn 0,3. Birkenes kommune ligger akkurat på kravet i 2019 for likviditetsgraden. I likviditetsgrad 1 inngår ubrukte lånemidler. Ved utgangen av 2018 var denne positiv med kr 7,8 mill. i ubrukte lånemidler, mens den i 2019 var kr 1,8 mill. Ubrukte lånemidler styrker likviditetsgrad 1. Ellers er det en markant nedgang i betalingsmidler mellom 2018 og 2019. I likviditetsgrad 1, blir effekten redusert fordi urealisert avkastning på verdipapirer styrker omløpsmidlene.

Arbeidskapital(Omløpsmidler-Kortsiktig gjeld) i % av korrigerte driftsinntekter

	2015	2016	2017	2018	2019
Arbeidskapital i % av driftsinntekter	12,6	24,7	27,2	23,0	18,0

Et ønskelig nivå er at arbeidskapitalen utgjør ca. 10-15 % av driftsinntektene, Birkenes kommune ligger godt over dette, men her ligger det store midler inne i omløpsmidlene som langsiktige plasseringer. Det er reduksjon i betalingsmidler som er hovedforklaringen på nedgangen.

Finansieringsevnen (anleggsmidler/ (egenkapital+ langsiktig gjeld))

	2015	2016	2017	2018	2019
Finansieringsgrad	0,94	0,89	0,89	0,9	0,9

Et krav til dette er rundt 0,67, men bør definitivt være under 1. Dette sier noe om hvor stor andel av anleggsmidlene som er finansiert med langsiktig kapital. Den er (nesten) uendret fra 2018 til 2019. Det er positivt ettersom det ble investert mer i 2019 enn i 2018.

Egenkapitalprosent((egenkapital/totalkapital) *100) Gjeldsgrad (gjeld/egenkapital)

	2015	2016	2017	2018	2019
EK-prosent	17,9	18,1	19,4	21,4	20,8
Gjeldsgrad	4,6	4,5	4,2	3,7	3,8

Hvor høy EK-prosent det skal være, avhenger i stor grad av kapitalintensivitet og risiko.

EK-prosenten har blitt noe redusert siste året. Egenkapitalen har økt de siste årene, men forholdsvis mindre enn gjelden. Gjeldsgraden har gått opp av samme grunn. Jo høyere gjeldsgrad kommunen har, desto høyere finansiell giring har kommunen. Det vil si at kommunen er mer sårbar for endringer i finansmarkedene som rentenivå og avkastning.

Nøkkeltallene viser en forverring av kommunens økonomi det siste året. Dårlig resultat og økende gjeld gjør at kommunens økonomi fremstår med høyere risiko.

Birkenes kommune er fortsatt avhengig av finansinntekter i form av utbytte og avkastning på langsiktige verdipapirer for å få driften i økonomisk balanse. Det hadde vært fornuftig å følge kommunens finansstrategi ved å nedbetale investeringsgjeld i samme størrelse som avskrivninger eller bruke større andel av egne midler til investeringer.

Uten fondsoppbygging til investeringer (kapitalslitet) vil enten gjeldsandelen, med tilhørende kapitalkostnader, eller driftskostnadene til vedlikehold øke. I netto driftsresultat har avskrivningskostnadene vært erstattet med avdragsutgifter som er mye lavere enn avskrivningene tidligere år.

Dette medfører at kommunen belaster resultatet med kostnaden i mange år etter at utstyret som det er investert i er utrangert og har behov for erstatning. Uten avsetning til fond til å finansiere dette, vil gjelden vokse videre, eller kommunen må beregne økte vedlikeholdskostnader i drift for å foreta nødvendig vedlikehold av eiendommene.

Det vil si at enten øker rente- og avdragskostnadene eller så øker vedlikeholdskostnadene.

ØKONOMISK OVERSIKT

Økonomisk oversikt - drift	Regnskap 2019	Budsjett 2019	Oppr.budsjett 2019	Regnskap 2018
Driftsinntekter				
Brukerbetalinger	11 001	10 451	10 251	10 716
Andre salgs- og leieinntekter	30 045	28 512	28 622	25 751
Overføringer med krav til motytelse	69 317	31 573	31 938	72 145
Rammetilskudd	187 748	191 881	193 881	179 811
Andre statlige overføringer	15 962	15 630	15 630	18 617
Andre overføringer	2 059	0	0	1 047
Skatt på inntekt og formue	121 884	113 769	111 769	116 345
Eiendomsskatt	15 287	15 717	15 717	19 409
Andre direkte og indirekte skatter	64	578	578	57
Sum driftsinntekter	453 367	408 110	408 386	443 895
Driftsutgifter				
Lønnsutgifter	220 018	204 142	205 039	205 240
Sosiale utgifter	55 724	56 231	55 300	52 776
Kjøp av varer og tj. som inngår i tj.produksjon	56 694	44 326	43 824	57 867
Kjøp av tjenester som erstatter tj.produksjon	86 575	82 891	84 109	85 595
Overføringer	26 650	10 948	10 618	25 512
Avskrivninger	21 081	21 690	21 690	19 068
Fordelte utgifter	0	-241	-1 321	0
Sum driftsutgifter	466 742	419 987	419 259	446 059
Brutto driftsresultat	-13 375	-11 877	-10 873	-2 163
Finansinntekter				
Renteinntekter og utbytte	10 412	9 800	9 800	10 099
Gevinst på finansielle instrumenter (omløpsmidler)	8 148	3 430	3 200	0
Mottatte avdrag på utlån	34	40	40	71
Sum eksterne finansinntekter	18 594	13 270	13 040	10 170
Finansutgifter				
Renteutgifter og låneomkostninger	12 995	12 900	12 900	12 413
Tap på finansielle instrumenter (omløpsmidler)	0	0	0	776
Avdrag på lån	16 672	17 150	17 150	15 640
Utlån	62	30	30	42
Sum eksterne finansutgifter	29 729	30 080	30 080	28 872
Resultat eksterne finanstransaksjoner	-11 135	-16 810	-17 040	-18 702
Motpost avskrivninger	21 081	22 130	22 130	19 068
Netto driftsresultat	-3 429	-6 557	-5 783	-1 797
Interne finanstransaksjoner				
Bruk av tidligere års regnsk. med mindreforbruk	3 595	3 595	0	13 483
Bruk av disposisjonsfond	4 820	4 820	4 707	1 400
Bruk av bundne fond	6 076	2 312	1 652	8 589

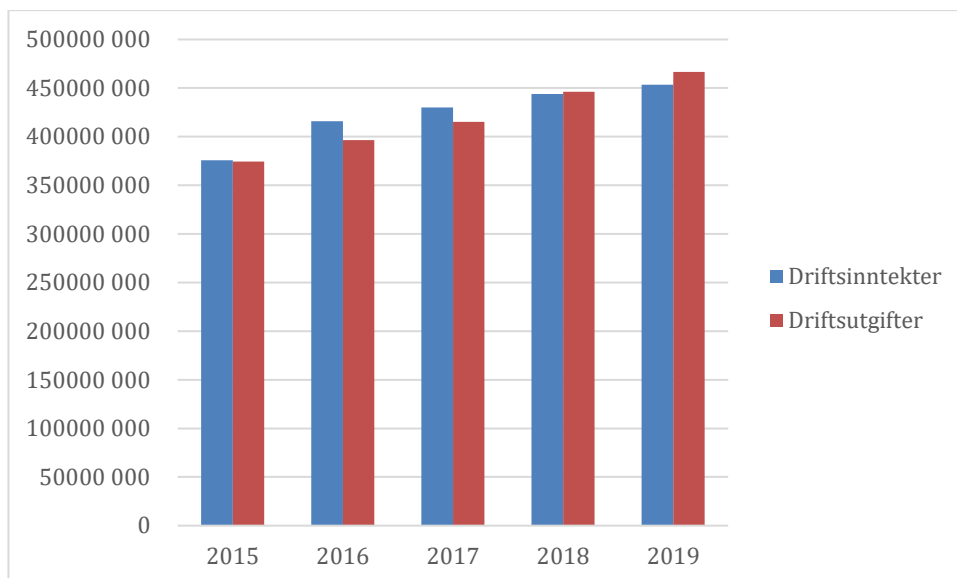
Økonomisk oversikt - drift	Regnskap 2019	Budsjett 2019	Oppr.budsjett 2019	Regnskap 2018
Sum bruk av avsetninger	14 492	10 727	6 359	23 471
Overført til investeringsregnskapet	0	0	0	359
Dekning av tidligere års regnsk.m. merforbruk	0	0	0	0
Avsatt til disposisjonsfond	3 595	3 595	0	13 483
Avsatt til bundne fond	4 662	576	576	4 238
Sum avsetninger	8 256	4 170	576	18 080
Regnskapsmessig mer/mindreforbruk	2 806	0	0	3 595

Regnskapsmessig mindreforbruk ble kr 2,8 mill. Det er inklusiv bruk av disposisjonsfond på kr 4,8 mill.

DRIFTSINTEKTER OG DRIFTSUTGIFTER

Samlet oversikt inntekter og utgifter

I 2019 økte driftsinntektene med 2,1 % (3,2 % i 2018) og driftsutgiftene økte med 4,6 % (7,4 % i 2018). Det er en uheldig utvikling når kostnadene øker i høyere takt enn inntektene slik som tilfellet har vært de to siste årene.

Det er rammeinntektene som har økt mest beløpsmessig med kr 7,9 mill. (4 %). Overføringer med krav til motytelser økte mest i 2018, med 9,4 mill., men har hatt en nedgang i 2019 på kr 2,8 mill. Skatteinntektene økte med 5 %.

Overføringer med krav til motytelser inneholder en del øremerkede midler. Den store veksten i 2018 skyldes store inntekter fra staten og forsikringsselskaper gjeldende flom og vannlekkasje på sykehjemmet.

Lønnskostnadene og sosiale kostnader har økt med til sammen 6,9 %. I 2018 var økningen 5,2 %. Det er flere ansatte i 2019 enn det var i 2018. Det var også høyere sykelønnsrefusjoner.

Ellers er det reduksjon i kostnadene til varer og tjenester i tjenesteproduksjon mellom 2018 og 2019. I 2018 var det unaturlig økning i kostnader på grunn av utgifter til flom og vannlekkasje på sykehjemmet. Justert for disse ekstraordinære utgiftene blir det en økning i utgifter på 9,5% i 2019.

Avskrivningskostnadene har økt med nærmere kr 2,0 mill. (10%).

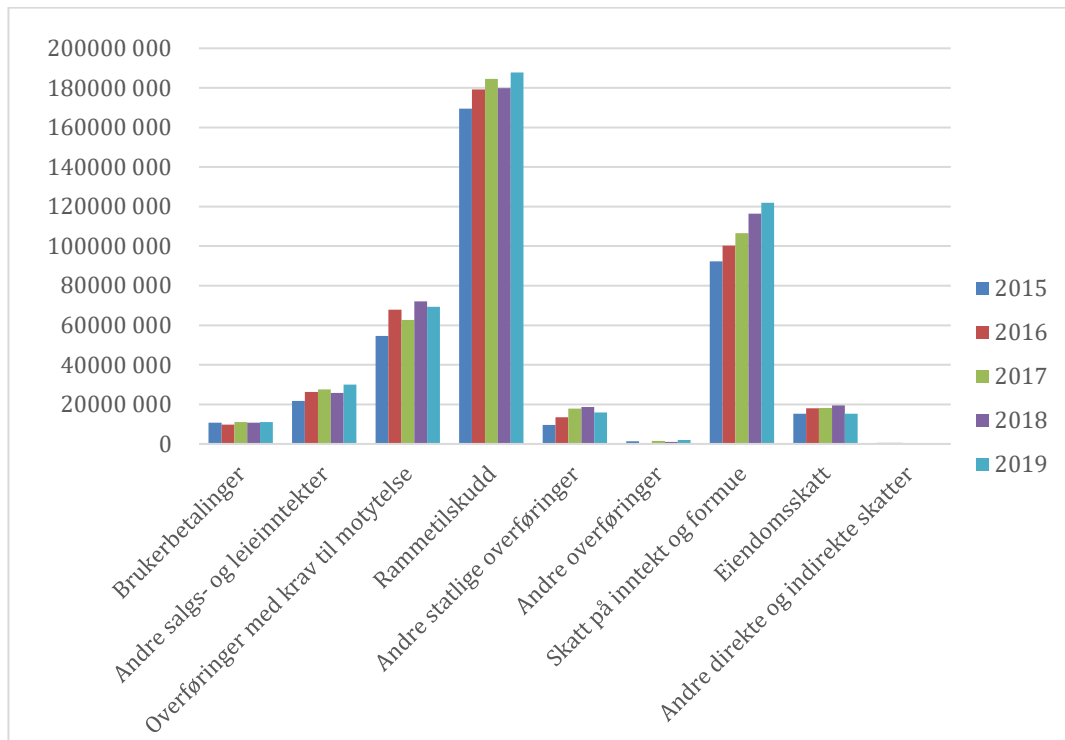
Balansen mellom inntekter og utgifter var positiv i 2016 og 2017, men i 2018 og 2019 har den vært negativ.

Birkenes kommune har negativt brutto driftsresultat på kr -13,4 mill. i 2019 (kr -2,2 mill. i 2018). Dette er før korrigeringer for avsetninger og bruk av fond.

Brutto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter er -3 % (-0,5% i 2018). Brutto driftsresultatet er negativt med -4 % i 2019 når det korrigeres for fondsavsetninger og premieavviket på pensjonsinntekter. I 2018 ble det svakt positivt etter korrigeringer.

Driftsinntekter

De viktigste inntektskildene er rammetilskudd og skatt på inntekt og formue. Det er imidlertid ikke mulig for kommunen å gjøre noe for å påvirke disse inntektene direkte. I 2019 mottok kommunen kr 4 mill. mer enn budsjettert i skatte- og rammeinntekter. Økningen kom som følge av at skatteinngangen i landet var betraktelig høyere enn det som lå til grunn i revidert statsbudsjett.

Birkenes kommune blir kompensert for skatt i inntektsutjevningen. I 2019 lå kommunens skatteinntekter på 73,2 % av landet for øvrig, noe som er en forbedring i forhold til tidligere år. Kommunesektoren hadde en økning i skatteinngangen i forhold til 2018 på totalt 4,7 %. Anslaget var 3,8 % høsten 2019 og 1,2 % i revidert nasjonalbudsjett våren 2019. Det påvirker Birkenes kommune positivt både gjeldende skatteinntektene og ved inntekts-utjevningen. Kommunen hadde selv en økning i skatteinngangen på 4,8 % fra 2018, men er fortsatt å anse som en skattesvak kommune.

Brukerbetalinger har hatt en økning fra 2018 til 2019 på 3 %. Hovedårsaken er at sykehjemmet i 2019 hadde høyere brukerbetalinger som følge av at de solgte plasser til andre kommuner.

Andre salgs- og leieinntekter viser en økning på 17 % fra 2018. I denne posten inngår husleieinntekter, gebyrer inkludert vann og avløp og andre diverse inntekter. Den store økningen gjelder vann og avløp med en økning på kr 3,3 mill. Inntektene kan variere fra år til år,

men mellom 2018 og 2019 gjaldt dette en inntekt som ble reversert i 2018, men som ble inntektsført igjen i 2019. Til sammen utgjør dette nærmere kr 2 mill. som økning.

Overføringer med krav til motytelse har hatt en reduksjon i inntekter på -4 % fra 2018. I 2018 mottok kommunen store refusjoner som forsikringsoppgjør på 6,9 mill. tilsvarende i år er kr 0,6 mill. I motsatt retning har sykelønnsrefusjonene økt med kr 1,8 mill., og tilskudd fra staten har økt med kr 2,8 mill. Det er særlig innen oppvekst tilskuddene har økt. Tilskuddene gjelder krav til økt bemanning og utdanning. Innen områder som helsestasjon og kalking av Tovdalselva er det økte tilskudd i forhold til bruk av fond i 2018. Det er nedgang i tilskudd fra staten til flyktningetjenesten.

Rammetilskuddet er økt med 4 % fra 2018 til 2019. Mellom 2017 og 2018 hadde Birkenes en reduksjon på denne inntektsposten som følge av at kommunen hadde en sterkere skattevekst enn andre kommuner. Birkenes har fortsatt en litt sterkere skattevekst enn andre kommuner, men ikke så mye som i 2018. I praksis betyr det at inntektsutjevningen i rammetilskuddet øker mindre når Birkenes har en sterkere skattevekst enn landet for øvrig. Inntektsutjevningen er noe kommunen mottar fordi kommunen i utgangspunktet er en skattesvak kommune. Som kompensasjon for dette mottar Birkenes inntektsutjevning basert på skatteveksten i landet for øvrig.

Skatt på inntekt og formue har hatt en økning på 4,8 % fra 2018 sammenlignet med 9,2 % fra 2017 til 2018. Dette er en høyere skattevekst enn landet for øvrig som var på 4,7%. Vekstanslagene ble satt til 1,2 % i revidert nasjonalbudsjett, men ble oppjustert til 3,8 % i oktober 2019. Birkenes kommune er mindre sensitiv for skatteinntekter som følge av at kommunen er en skattesvak kommune og får store deler av inntektssvikten kompenseres av inntektsutjevning. I dette tilfellet har imidlertid hele landet hatt en sterkere skatteinngang enn forventet, mens Birkenes skattevekst har vært litt høyere enn gjennomsnittet. Veksten i Birkenes i forhold til resten av landet de siste årene har medført redusert inntektsutjevning. Det betyr også at Birkenes kommune har hatt høyere skatteinngang enn forutsatt i budsjettet og sammenlignet med 2018.

Birkenes kommune innførte eiendomsskatt i 2014. Tidligere var det kun eiendomsskatt for verker og bruk. Det har vært en nedgang i eiendomsskatteinntektene på kr 4,1 mill. (21 %) fra 2018. I 2019 er satsen for eiendomsskatt for boliger og fritidseiendommer satt ned med 1 promille. Det utgjør ca. kr 3,1 mill. Gjeldende verker og bruk er inntekten redusert med kr 1 mill. fra 2018. Denne skatteinntekten var høyere i 2018 fordi man da etterfakturerte kr 0,5 mill. for 2017 som følge av nye verdsettelse, av dette ble kr 0,3 mill. kreditert i 2019. Ca. kr 0,2 mill. av reduksjonen mellom 2018 og 2019 gjelder verdiendringer i grunnlaget.

Andre statlige overføringer er redusert med kr 2,7 mill. fra 2018. Det skyldes primært redusert bosetting av flyktninger de siste årene. Det var budsjettet med 10 bosatte personer, og det ble bosatt 11 flyktninger. Anmodning fra departementet var 12. Til sammenligning bosatt Birkenes kommune 17 personer i 2018, 29 personer i 2017, 25 personer i 2016 og 20 personer i 2015.

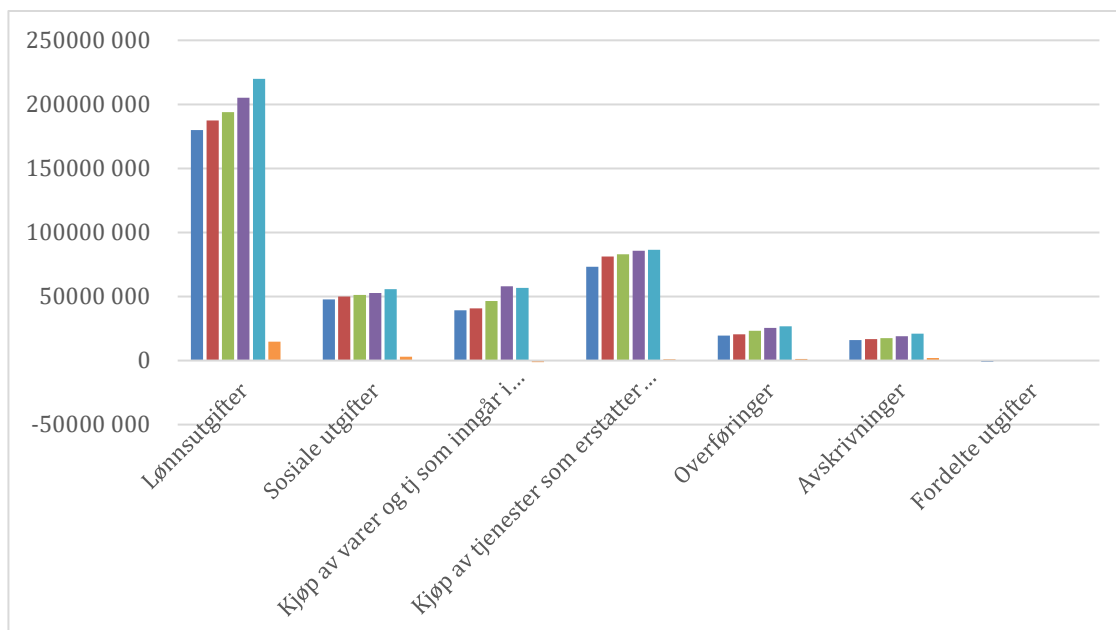
Andre direkte og indirekte skatter er så lave at de omtrent ikke synes på grafen. Dette gjelder konsesjonsinntektene til Birkenes kommune og er omtrent uendret fra 2018.

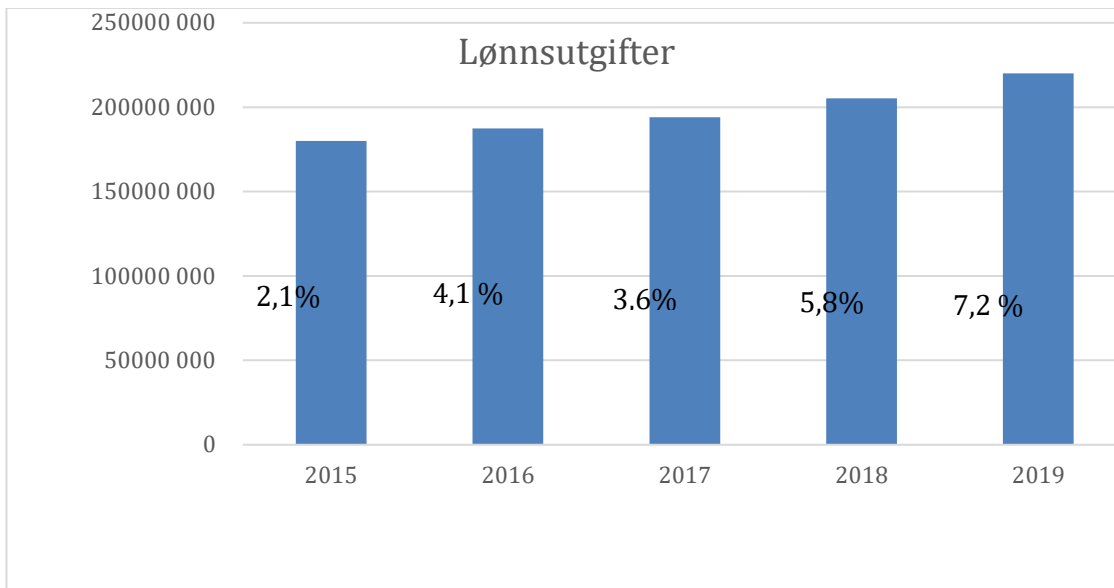
Andre overføringer er også svært lave, men har en økning på ca. kr 1 mill. Budsjettposten kan inneholde overføringer fra kommuner, fylkeskommuner, private eller særbedrifter. Økningen gjelder i hovedsak overførte spillemidler fra fylkeskommunen.

Driftsutgifter

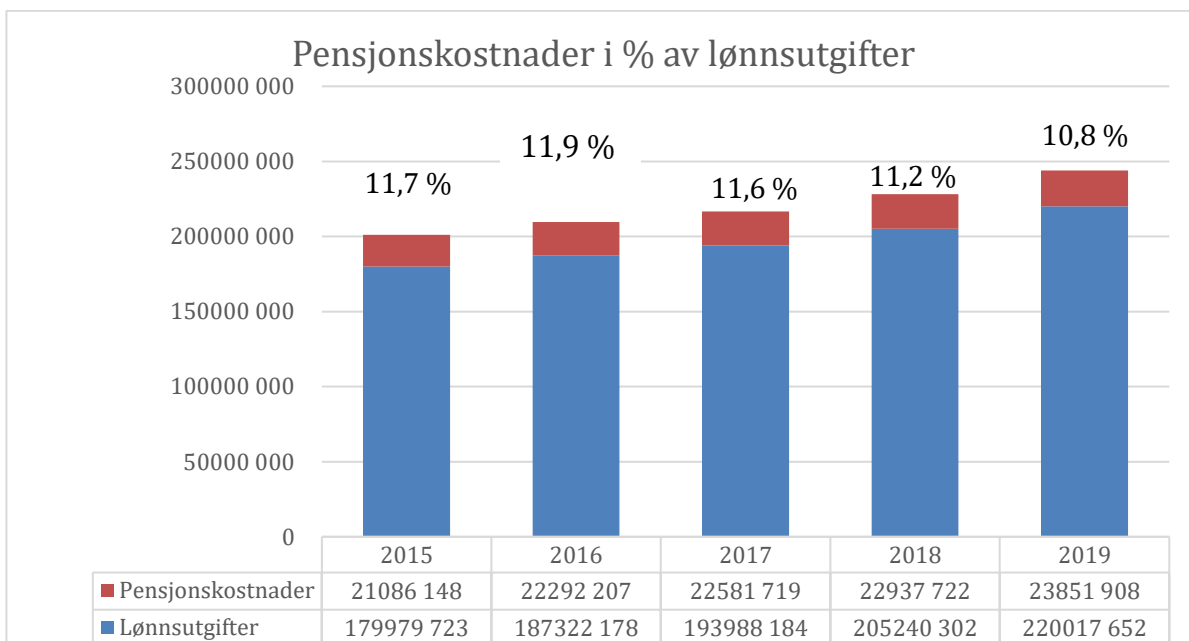
Kommunens driftsutgifter består av gruppene:

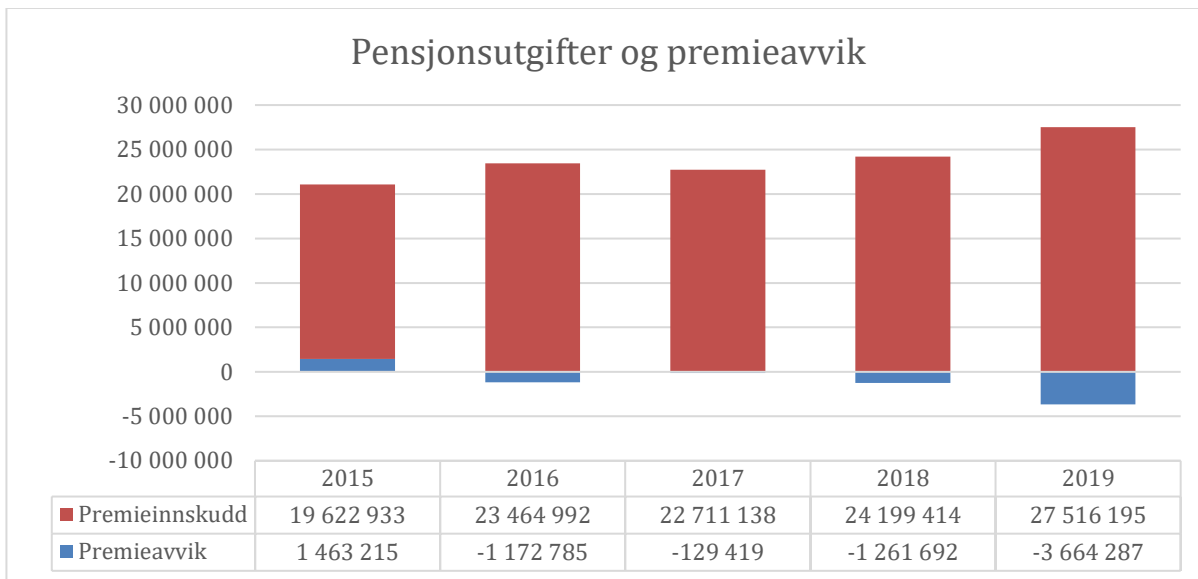
Lønn og sosiale utgifter er den største utgiften i kommunens regnskap. Fra 2018 til 2019 økte lønn og sosiale kostnader med 6,9 %. Fra 2017 til 2018 var det en økning på 5,2 %. Som det fremkommer i grafen, har det vært en økning i både lønnskostnader og sosiale kostnader på hhv. 7,2 % og 5,6 %. Det er verdt å merke seg at sykelønnsrefusjoner også har hatt en betraktelig økning med 13,3 %. Det har vært en økning i sykefravær i 2018 i fht. 2017. Det påvirker lønnsutgiftene. Det har også vært en økning i årsverk.

Lønnsutgiftene har økt med 7,2 % fra 2018 til 2019. Det er mer enn lønnsutviklingen skulle tilsi. Det har sammenheng med en økning i sykelønnsrefusjon og økning i antall ansatte.

Pensjonsutgiftene er litt redusert i forhold til lønnskostnader til 10,8 %.

Faktiske innbetalte pensjonskostnader i 2019 var 13,7 % høyere enn i 2018 (premieinnskudd). Premieavviket var en inntekt på kr 3,7 mill., mens det i 2017 ble inntektsført kr 1,3 mill. i premieavvik. Total kostnad har derfor en økning på 4 %, det vil si lavere lønnsveksten. Premieavviket er differansen mellom faktisk betalte pensjonsutgifter og faktisk pensjonskostnader. Har kommunen betalt for høy utgift i forhold til beregnet pensjonskostnad, får vi premieavviket som en inntekt. Har vi betalt for lav utgift vil premieavviket bli en kostnad. I 2019 ble det en inntekt gjeldende KLP, og en liten kostnad gjeldende Statens Pensjonskasse. Hva kostnaden faktisk er, fremkommer av pensjonsselskapenes aktuarberegninger.

Lønns- og pensjonskostnader ser samlet sett ut til å ha et merforbruk på kr 15,4 mill. i fht. budsjett. Det må ses i sammenheng med sykelønnsrefusjoner på kr 15 mill. Lønnskostnader, hensyntatt sykelønnsrefusjoner, har et negativt avvik på ca. kr 0,4 mill. I tillegg kommer innleid hjelp for kr 2,1 mill. mer enn budsjettet og kjøp fra private med 2,4 mill.. Videre er ca. kr 0,9 mill. lavere pensjonskostnader inklusiv arbeidsgiveravgift enn budsjettet. Av dette gjelder kr 0,6 mill. KLP, og er knyttet til at den endelige avkastningen hos KLP i 2018 ble bedre enn antatt. Dette reduserte kommunens innskudd til pensjon. Resterende kr 0,3 mill. gjelder Statens pensjonskasse.

Kjøp av varer og tjenester som inngår i tjenesteproduksjon er det som kalles driftsutgifter. Dette er kostnader til f.eks. vedlikehold, kontormateriell, annonser, leie etc. Denne kostnadsgruppen ble redusert med -2% fra 2018 til 2019 tilsvarende kr 1,2 mill. Fra 2017 til 2018 var det en økning på 24 %. Mye av økningen gjaldt vedlikehold og byggetjenester på kr 6,1 mill. Dette hadde sammenheng med flommen i 2017 og vannlekkasjen på sykehjemmet i 2018. Store deler av disse utgiftene kom i 2018. Utgiftene i 2019 er redusert med ca. kr 6,2 mill. på disse postene. Justert for dette har kostnadsgruppen en økning på 9,5%. Av vesentlige økninger kan nevnes kalk kr 1,4 mill., innleid hjelp kr 1 mill., vedlikeholdsavtaler og lisenser IKT kr 0,9 mill., kontingenter 0,5 mill., kommunale avgifter kr 0,3 mill., leie av lokaler kr 0,3 mill., møbler og utstyr 0,3 mill. renholds- og vaskeri midler 0,2 mill.

Kjøp av varer som erstatter tjenesteproduksjon er driftstilskudd til private barnehager, leger, interkommunalt samarbeid, kjøp fra kommuner som barnevernet, skysstutgifter etc.

Denne gruppen har økt med 1,1 % fra 2018 til 2019. I 2018 økte den med 3,2 %. Det har vært en kraftig nedgang i kjøp fra andre kommuner innen oppvekst og barnevernet særlig. Til gjengjeld har de vært en økning i kjøp fra private innen hjemmetjenesten og av barnehageplasser.

Overføringer inneholder momskompensasjon som føres i driftsregnskapet, overføringer til andre kommuner, private og tilskudd kirken. Denne posten har økt med 4,5 % i 2019. I dette ligger en reduksjon på merverdiavgift på kr 0,8 mill., en naturlig følge av reduserte driftskostnader. Justert for dette blir det en økning på 1,3 %. De mest vesentlige postene er erstatning til Birkenes Idrettslaget vedrørende ødelagt gressmatte, kr 1,2 mill., tilbakebetaling av ubrukte øremerkede tilskudd fra staten, kr 0,4 mill. og kr 0,3 mill. Som er mottatte tilskudd som er overført videre til private.

I kommuneregnskapet benyttes lineære avskrivninger. Dette innebærer at kostprisen fordeles med like beløp over anleggsmiddelets antatte økonomiske levetid. Avskrivningsbeløpet er økt med kr 2,0 mill. (10,6 %) fra 2018. Avskrivningene skal gjenspeile kapitalslitet på investeringene i kommunen. Avskrivningene har økt jevnt siden 2012 som følge av at det blir foretatt investeringer av en viss størrelse hvert år.

Selvkostregnskap vann, avløp og feiing

Selvkost er summen av samtlige kostnader kommunen påføres ved å produsere en bestemt vare eller tjeneste.

Følgende områder kan være selvfinansierende i en kommune:

- Vann, avløp
- Renovasjon og slamtømming (Libir)
- Feiertjenesten
- Plan- og byggesaksbehandling
- Kart- og delingsforretning
- Skolefritidsordning
- Barnehager
- Kommunale boliger
- Pleie- og omsorgstjenester

Birkenes kommune har kun selvkostberegninger innen områdene vann, avløp og feiing. Lavere inntekter i fht. utgifter for vann reduserer fondet med kr 0,7 mill. til nesten 0. Fondet på avløp økes med kr 0,4 mill. til kr 1,1 mill. Feiefondet reduseres med kr 0,1 mill.

Det brukes et selvkostprogram for å få med alle kostnader i selvkostberegningen av vann og avløp. Tabellen vil vise avvik i forhold til regnskapstall. Det skyldes hovedsakelig at de kalkulatoriske avskrivningskostnadene som brukes i selvkostberegningen ikke tilsvarer de regnskapsmessige som faktisk er bokført.

Selvkost	Vann	Avløp	Feiing
A. Direkte utgifter	3 476	4 674	434
B. Henførbare indirekte driftsutgifter	108	111	36
C. Kalkulatoriske rentekostnader (2,3%)	828	259	
D. Kalkulatoriske avskrivninger	1 122	627	
E. Andre Inntekter		-1	
F. Gebyrgrunnlag(A+B+C+E)	5 534	5 670	470
G. Gebyrinntekter	4 877	6 075	353
H. Årets finansielle resultat(G-F)	-658	405	-117
I. Avsetning til selvkostfond og dekning av fremførbare underskudd		405	
J. Bruk av selvkostfond og fremføring av underskudd	658		117
K. Kontrollsum(H-I+J)	0	0	0
L. Saldo selvkostfond per 1.1 .2019	658	654	781
M Alternativkostnad ved bundet kapital på selvkostfond	8	20	17
N. Saldo selvkostfond per 31.12.2019	8	1 079	680
O. Årets finansielle dekningsgrad i%(G/F)*100	88 %	107 %	75 %
P. Årets selvkostgrad i % (F+I-J)/G*100	100 %	100 %	100 %

Kalkulatorisk rentekostnad var 2,3 % i 2019.

FINANSINNTEKTER- OG UTGIFTER

Birkenes kommunes netto finansresultat ble kr -11,1 mill. Det var budsjettert med kr -16,8 mill. Sammenlignet med 2018 er resultatet kr 7,6 mill. sterkere. Det skyldes hovedsakelig urealisert gevinst på langsiktige finansplasseringer som utgjør en positiv differanse på kr 8,9 mill. i forhold til 2018. Ellers er det høyere rente- og avdragsutgifter til investeringsgjeld i 2019 med en økning på 1,6 mill. fra 2018

Finansinntekter

Finansinntektene består av renteinntekter kr 3,0 mill. og utbytte fra Agder Energi kr 7,4 mill. Totalt utgjør dette kr 10,4 mill. Det er kr 0,3 mill. høyere enn i 2018 og kr 0,6 mill. bedre enn budsjettert.

I 2019 har langsiktige plasseringer gitt en avkastning på 11,2 %. Det er 1,7 % bedre enn porteføljens referanseindeks. I 2018 var avkastningen -1 %, og 10,7 % dårligere enn referanseindeksen.

Porteføljens markedsverdi ved inngangen til 2019 var kr 72,7 mill. Ved utgangen av året var markedsverdien 80,8 mill., en økning på 8,1 mill.

For å tallfeste risikoen, skal porteføljen i henhold til finansreglementet stresstestes minst en gang i året med nærmere spesifiserte parametere. Det vil si at man anslår verdifallet i porteføljen ved ulike endringer i finansmarkedene. Ved utgangen av 2019 var resultatet av stresstesten som følger:

Endring	Allokering (i mill. kr)	Strategi (i mill. kr)
Verdiendring som følge av 2 % skift i rentekurven	-3,8	-3,6
Verdiendring som følge av 20 % fall i globale aksjer	-3,5	-3,2
Verdiendring som følge av 30 % fall i norske aksjer	-1,2	-1,2
Verdiendring som følge av 10 % fall i eiendom	-0,8	-0,8
Verdiendring som følge av 10 % styrking av norske krone	-1,1	-0,8
Verdiendring totalporteføljen	-10,5	-9,7
Verdiendring totalporteføljen (i %)	-13,0 %	-12,0 %

Det totale verdifallet som følge av en stresstest, med de definerte parameterne gitt dagens allokering, er på -kr 10,5 mill. For strategien er det beregnede verdifallet - kr 9,7 mill. Stresstesten tar ikke hensyn til eventuelle korrelasjonseffekter mellom aktiva klassene.

Stresstesten gir et beregnet bilde av hvor stort et verdifall i de ulike aktivaklassene vil bli ved en gitt reduksjon i verdi.

Porteføljen fordelt på de ulike aktivaklassene pr 31.12.19:

Aktivaklasser	Markedsverdi		Strategi			avvik
	mill. kr	prosent	min.	mål	maks.	
Norske aksjer	4,1	5,1%	3 %	5 %	7 %	0,1 %
Globale aksjer	15,5	19,2 %	14 %	18 %	22 %	1,2 %
Norske obligasjoner	15,7	19,4 %	15 %	30 %	50 %	- 10,6 %
Aksjer fremvoksende markeder	2,3	2,8%	0 %	2 %	4%	0,8 %
Globale obligasjoner	31,2	38,6 %	15 %	30 %	50 %	8,6%
Pengemarked/bankinnskudd	3,8	4,8 %	0 %	5 %	32 %	-0,2 %
Eiendom	8,3	10,2 %	0 %	10 %	15 %	0,2%
Sum	80,8	100,0 %		100,0 %		

Kommunen ligger innenfor de strategiske rammene for alle aktivaklasser pr 31.12.2019.

Komplett avkastningsrapport følger som vedlegg til årsrapporten.

Finansutgifter

Renteutgifter- og låneomkostninger er utgiftsført med totalt kr 13,0 mill. i 2019. Dette er kr 0,1 mill. høyere enn budsjettert, og kr 0,6 mill. høyere enn i 2018.

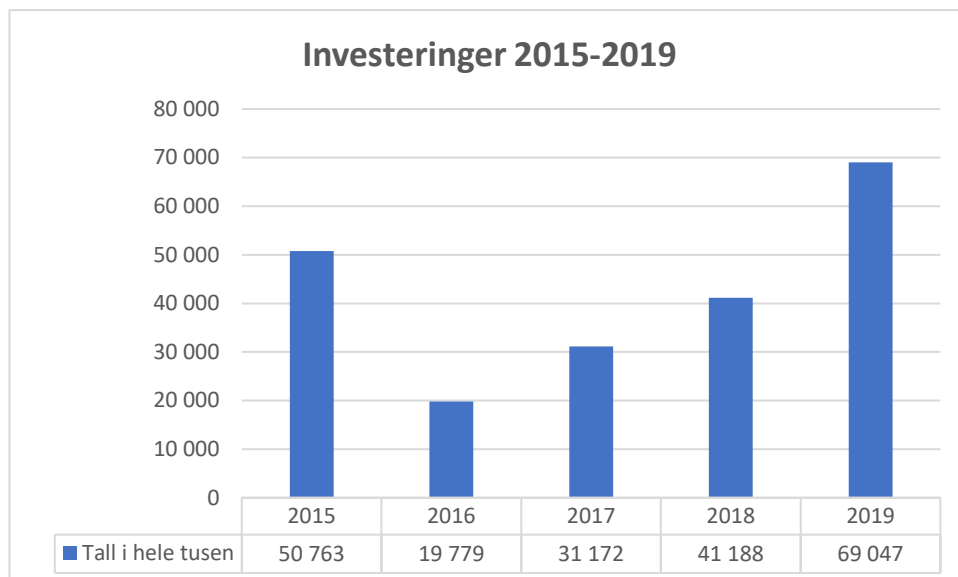
Avdrag er i regnskapet for 2019 utgiftsført med kr 16,7 mill., en økning på 1 mill. sammenlignet med 2018.

Når det gjelder avdrag på investeringsgjeld sier Kommuneloven at lånene skal avdras jevnt og planmessig. Gjenstående løpetid for kommunens samlede gjeldsbyrde kan ikke overstige den veide levetiden for kommunens anleggsmidler ved siste årsskifte. (Kommuneloven § 50 nr. 7).

I 2019 har Birkenes kommune kun betalt minimumsavdrag i motsetning til 2017 hvor det ble nedbetalt investeringsgjeld tilsvarende kommunens budsjetterte avskrivninger. I 2017 oppfylte man kravet i kommunens finansstrategi. Det var ikke tilfellet i 2018 og 2019.

INVESTERINGSREGNSKAPET

Birkenes kommune investerte for kr 69,1 mill. i 2019. Opprinnelig budsjett var kr 72,0 mill. Med unntak av Høydebassenget i Natveitåsen og avlastningsboligene, har det ikke vært noen andre enkeltprosjekter av særlig økonomisk størrelse i 2019.

Regnskapsskjema 2A - investering	Regnskap 2019	Regulert budsjett 2019	Opprinnelig budsjett 2019	Regnskap 2018
Investeringer i anleggsmidler	69 047	70 007	72 040	41 188
Utlån og forskutteringer	9 052	12 000	5 000	9 505
Kjøp av aksjer og andeler	853	925	925	1 100
Avdrag på lån	2 460	-	-	1 914
Dekning av tidligere års udekket	-	-	-	-
Avsetninger	1 970	-	-	2 032
Årets finansieringsbehov	83 381	82 932	77 965	55 739
Finansiert slik:				
Bruk av lånemidler	53 379	65 174	51 023	30 892
Inntekter fra salg av anleggsmidler	3 744	2 100	2 100	715
Tilskudd til investeringer	2 342	363	-	4 405
Kompensasjon for merverdiavgift	10 487	11 561	11 772	4 571
Mottatte avdrag på utlån og refusjoner	5 490	1 000	12 145	13 503
Andre inntekter	904	-	-	912
Sum ekstern finansiering	76 345	80 149	77 040	54 998
Overført fra driftsregnskapet	-	-	-	359
Bruk av tidligere års udisponert	-	-	-	-
Bruk av avsetninger	-	2 783	925	382
Sum finansiering	76 345	82 932	77 965	55 739
Udekket/udisponert	- 7 036	-	-	-

Tabellen på forrige side viser brutto investeringer og finansieringen av investeringsprosjektene. Det har generelt vært god gjennomføringsevne på investeringsprosjektene i 2019. Det ble som det fremkommer investert for kr 69,1 mill. som er tett på både opprinnelig- og regulert investeringsbudsjett. Bruk av lånemidler er kr 2,4 mill. høyere enn opprinnelig budsjett, men kr 12,0 mill. lavere enn regulert budsjett. Det ble budsjettert med tilskudd fra Husbanken og ENOVA på totalt kr 12,1 mill., men blir først utbetalt når prosjektene ferdigstilles. Dette er årsaken til at investeringsregnskapet fremstår med en udekket finansiering på kr 7,0 mill. Dette er løst ved midlertidig bruke av driftslikviditet.

Avsluttede prosjekter

Nedenfor er kommentert de prosjektene som er avsluttet i 2019. Hvert prosjekt er benevnt med prosjektnummer og prosjektnavn. I parentes er et referansenummer som henviser til prosjektene med de forutsetninger som lå til grunn i økonomi- og handlingsplanen 2019 – 2022 og årsbudsjettet 2019.

5015 (55 og 59) Egenkapitalinnskudd KLP

KLP er et gjensidig selskap der kundene er eiere. Egenkapitalen skal utgjøre en prosentandel av pensjonsforpliktelsene. Når forpliktelsene øker, må også egenkapitalen økes. Dette er bakgrunnen for at kommunen må betale egenkapitalinnskudd til KLP. De faktiske utgiftene ble kr 852.623. Det var budsjettert med kr 925.000.

9100 (43) Opprydding kommunal eiendom

Prosjektet går ut på å rydde opp i kommunens grunneiendommer hvor det foreligger uklårheter, f.eks. ved uklare grenser eller der hvor hjemmelen til eiendommen ikke er overført. Det er gjennomført to jordskiftesaker. Det er utgiftsført kr 87.826. Budsjettrammen var kr 100.000.

9102 (41) Geodata/kartlegging geovekstprosjekt

Initiere og gjennomføre geodata- og kartleggingsprosjekter. Dette i henhold til fylkets geodataplan og i henhold til kommunens økonomi- og handlingsplan. Det er utgiftsført kr 367.193. Budsjettramme etter vedtatt justering var kr 411.000.

9112 (-) Trafikkløsning Ospekollen

Etablert permanent løsning for å sikre veien fra Myrane trafikkareal og opp til skoleområdene. Prosjektet har løst gang- og sykkelvei, etablering av nye adkomster og diverse løsninger mot privateide eiendommer. I 2019 er det utgiftsført kr 1.040.221. Budsjettramme var kr 1.653.000. Det var budsjettert med ATP-midler på kr 1.000.000. Midlene er mottatt og inngår i netto utgifter for prosjektet. Det gjenstår noe beplantning som vil bli utført våren 2020.

9120 (45) Tveide Næringspark

Det er påløpt kostnader på totalt kr 118.407. Dette er knyttet til eiendomsmegler, opparbeidelse av den siste tomten i trinn 1 og oppstart regulering av trinn 2. Budsjettramme var kr 200.000.

9234 (52) Barnehage Birkeland

Opprinnelig budsjettramme var kr 2.800.000; og tiltenkt kjøp av tomt til ny kommunal barnehage sentrumsnært på Birkeland. Som følge av endrede forutsetninger ble budsjettramme regulert til kr 670.000. Det er påløpt kostnader på totalt kr 281.736. Prosjektet har pågått i store deler av 2019. Medgått tid har vært planlegging av ny barnehage i Smedens Kjerr.

I budsjettvedtak i desember 2019 ble det valgt annen løsning for økt barnehagekapasitet med å utvide kapasiteten i Natveitåsen barnehage. Det ble brukt noe tid på slutten av året som omhandler innledende vurderinger av endringer i Natveitåsen barnehage.

9242 (40) Planmessig utskifting av inventar og utstyr

Ivaretar nødvendig utskifting av møbler og inventar i alle kommunens enheter. Det var en budsjetttramme på kr 1.500.000, og det ble gjort anskaffelser for totalt kr 1.308.427.

9254 (22) Birkeland barneskole – oppgradering uteområde

Det er gjort flere utbedringer av uteområdet på Birkeland skole; bla. ny trapp, gjerde mot parkeringsplass, halvtak over inngangsparti, huskestativ og frisbeegolfkurver. Prosjektet hadde en budsjetttramme på kr 520.000. Prosjektet er belastet med totalt kr 578.184. Det foreslås at merforbruk på kr 58.184 dekkes av mindreforbruk på andre avsluttede prosjekter.

9336 (39) Biler

Det er anskaffet en bil til hjemmetjenesten og en elektrisk varebil til vaktmestertjenesten, totalt kr 507.716. To biler ble solgt for til sammen kr 270.000. Netto kostnad bilkjøp ble kr 237.716. Brutto budsjetttramme var opprinnelig kr 510.000, men kr 280.000 er vedtatt overført til 2020. Regulert budsjetttramme kr 230.000. Merforbruk på kr 7.716 foreslås dekket av mindreforbruk på andre avsluttede prosjekter.

9340 (9) Aktivitetstilbud mottakere økonomisk sosialhjelp

Opprinnelig budsjetttramme kr 250.000. Kommunestyret vedtok i februar at dette prosjektet ikke skulle gjennomføres, og justert budsjetttramme ble satt til kr 0.

9343 (-) Overdragelse fastlegehjemmel

Det var i opprinnelig budsjett ikke lagt inn midler til dette prosjektet. Som en konsekvens av utfordringene med å rekruttere fastleger, ble det inngått en såkalt 0-avtale med fastlegene. Dette var oppe som to politiske saker, og kommunestyret vedtok i 1. halvår en budsjetttramme på kr 1.900.000. Det ble kjøpt en legehjemmel, samt utstyr og inventar fra alle fastlegene; kostnad kr 1.858.452.

- (37) IKT-ramme (utstyr, systemer, opplæring)

Kommunestyret vedtok en prosjektramme på totalt kr 6.850.000. Administrasjon har, etter en prioritert plan, fordelt denne rammen på flere delprosjekter; oppgradering trådløst nett (kr 1,3 mill.), ny telefoniløsning (kr 0,4 mill.), digitaliseringsprosjekter (kr 2,5 mill.), infrastruktur (kr 0,3 mill.), iPad til politikere (0,2 mill.), oppgradering fagsystemer (kr 0,1 mill.), servere (kr 0,1 mill.) og rullering IKT-utstyr i alle enheter (kr 0,9 mill.). Totale kostnader ble kr 5,8 mill. Mindreforbruk på totalt kr 1,0 mill. gjelder primært oppgradering av fagsystemer, servere og digitalisering.

9412 (38) Bredbåndsutbygging

Vedtatt budsjetttramme var kr 1.000.000. Det har vært jobbet aktivt gjennom 2019 for å finne løsninger for bedre bredbåndstilbud for innbyggere i Birkenes. Det er innvilget støtte til to prosjekter fra fylkeskommunen og NKOM; Røytnås og Håbbeslandsheia. Det er ikke funnet løsninger med leverandører som gjør prosjektene realiserbare med tilgjengelige midler. Det har

heller ikke vært funnet endelige løsninger på andre prosjekter. Dette gjør at det ikke har vært aktuelt å benytte avsatte kommunale midler. Budsjettramme fra 2019 er vedtatt overført til 2020. Det er inntektsført netto kr 199.521 på dette prosjektet i 2019. Dette gjelder sluttavregning på etablering av bredbånd i områdene Erkleiv, Rosseland og Grua i 2018.

9453 (42) Nærmiljø/friluftsliv – kultur

Når det gjelder spillemidler må man ofte stå i kø noen år for å få endelig utbetaling. Noen av prosjektene går derfor over flere år før de blir helt ferdigstilt. I 2019 ble følgende prosjekter ferdige; Flakkeheia gapahuger/tilrettelegging Eskedalstjønna friluftsområde, tursti Tobias jorde, tilrettelegging skileik Tobias jorde, skilting/merking etter ny standard på flere løyper, ny mur Elveplassen, hugging av skog ved Elveplassen, påbegynt lys ballbane Birkeneshallen, eventyrløype Flakkeheia påbegynt arbeid Slågedalsbrua. Netto budsjettramme var kr 737.000. Det er utgiftsført netto kr 720.756; dette inkluderer eksterne tilskudd på totalt kr 287.231.

9460 (17) Apparater til kommunale lekeplasser

Det er anskaffet utstyr/apparater for kr 194.774. Budsjettramme var kr 200.000. Som følge av at prosjektet kom sent i gang, vil selve monteringen utføres i 2020.

9468 (36) Nye maskiner og utstyr drift

Dette gjelder nødvendig utskifting eller supplering av mindre maskiner og utstyr som primært brukes innen vaktmester- og renholdstjenesten. Det er anskaffet utstyr for totalt kr 315.966. Budsjettramme var kr 300.000. Merforbruk på kr 15.966 foreslås dekket av mindreforbruk på andre prosjekter som er avsluttet i 2019.

9516 (16) Diverse oppgradering og småprosjekt bygg

Innenfor vedtatt budsjettramme på kr 4.750.000 er det gjennomført ulike prosjekter med en total kostnad på kr 3.903.473. Følgende enkeltprosjekter er gjennomført; solavskjerming Herefoss skole, innregulering av ventilasjon i Natveitåsen barnehage, rensing av ventilasjon i diverse bygg, oppgradering uteområde Natveitåsen barnehage., oppgradert fallunderlag i barnehagene, oppgradering Smedens Kjerr 50, nøkkelkort til skolene, nytt lys Læringsssenteret og skillevegg i Birkeneshallen. Påbegynte prosjekter, men ikke avsluttet; oppgradering av toaletter og et T-kjøkken på kommunehuset og hovedplan bygg. Resterende midler fra budsjettramme 2019 foreslås overført til 2020.

9531 (15) Energiltak (ENØK)

I 2019 har det blitt utført energiltak i følgende bygg; Birkenes bo- og omsorgssenter, Birkeneshallen, Engesland skole og kommunehuset. Det er påløpt kostnader på totalt kr 5.871.737. Budsjettramme var kr 5.800.000. Merforbruk på kr 71.737 foreslås dekket av mindreforbruk på andre prosjekter som er avsluttet i 2019. Dette er et prosjekt som har pågått over flere år, men vært avsluttet regnskapsmessig hvert år for å komme i gang med avskrivninger. Det vil bli utarbeidet sluttrapport når hele prosjektet er planlagt ferdigstilt i løpet av 2020.

9534 (4) Møteplassen (Bestestua)

Møteplassen er et dagtilbud for demente. Prosjektet ble påbegynt i 2018 og ferdigstilt i 2019. Netto budsjettramme totalt kr 630.000 inkl. tilsagn tilskudd fra Husbanken på kr 363.000. Netto prosjektkostnader 2018-2019 kr 498.989. Netto budsjettramme i 2019 kr 130.000 inkludert

tilskuddet fra Husbanken. Faktiske netto kostnader 2019 kr 129.732 inkluderer utbetaling av tilsagnet fra Husbanken.

9540 (7) Boliger rus og psykisk helse bemannet

Det ble budsjettert med en ramme på kr 250.000 til forprosjekt. Det har påløpt kostnader på kr 64.501. I vedtatt økonomi- og handlingsplan for 2020-2023 ble prosjektet tatt ut av investeringsplanen, og forprosjektet ble naturlignok også stoppet.

9545 (18) Oppgradering gulv - diverse bygg

Det er lagt nytt gulvbelegg i alle rom i Birkeneshallen unntatt inne i selve hallen. I tillegg er det lagt nytt belegg i fellesarealene på Dagaktivitetssenteret. Budsjettramme kr 550.000. Faktiske kostnader ble kr 534.864.

9549 (-) Asfaltering Natveitåsen

Et prosjekt som det opprinnelig ikke var budsjettrammer for. Etter budsjettjusteringer og vedtak ble det avsatt en økonomisk på kr 1.012.500. Prosjektet ble utført til en kostnad på kr 919.734.

9550 (-) Engeslandsveien 1004

Et prosjekt som det opprinnelig ikke var budsjettrammer for. Etter at saken kom opp i formannskapet i juni, ble det vedtatt en budsjettramme på kr 680.000 for å kjøpe av en privat leilighet i bygget. I samme bygg er butikken og verdibanken på Engesland. Kjøpet er del av tilrettelegging for stedsutvikling på Engesland. Det er påløpt kostnader på totalt kr 739.925. Merforbruk foreslås dekket inn av mindreforbruk på andre prosjekter som er avsluttet i 2019.

9623 (31) Oppgradering kommunale veier

Det er gjennomført tiltak på Vestre Flaa (stikkrenner, autovern og fullgrusing). Prosjekt Haukom er ferdigstilt (grøfterens, fjellsikring og stikkrenner, forhøyet vei enkelte steder samt fullgrusing). Prosjekt Stie er fullført. Autovern Toplandsheia er fullført. Hovedplan vei er igangsatt og vei på Stoppedalsmyra igangsatt. Prosjektkostnader ble totalt kr 2.212.517. Budsjettramme var opprinnelig kr 2.000.000, men har blitt justert til kr 1.990.000. Merforbruk på kr 222.517 foreslås dekket innenfor vedtatt budsjettramme for oppgradering kommunale veier i 2020.

9640 (48) Høydebasseng Natveitåsen boligområde

Formålet med prosjektet er å øke reservevannkapasiteten i drikkevannsnett på Birkeland og gi stabilt trykk ut på nett. Prosjektet ble så smått påbegynt i 2012. Det har vært en lang periode med prosjektering før hovedprosjekt ble startet i 2018 og ferdigstilt i 2019. I 2019 hadde prosjektet en opprinnelig budsjettramme på kr 6.300.000 som etter vedtak gjennom året ble budsjettramme justert til kr 5.500.000. I 2019 påløp det kostnader på totalt kr 5.759.516. Det vil bli utarbeidet sluttrapport for dette prosjektet i 2020 som egen politisk sak. Der vil det også foreslås hvordan merforbruk i 2019 vil bli inndeckt.

9645 (35) Skogbruksplaner, eiendomsgrenser

Prosjektet har hatt som formål å rette opp feil i eiendomsgrenser, digitalisere gamle målebrev og andre oppdateringer som gjør at kartgrunnlaget i kommunen er best mulig. I dette prosjektet inngår også arbeid med avslutning av gamle oppmålingssaker. Prosjektet er gjennomført til en kostnad på kr 499.378. Budsjettramme var kr 500.000.

9654 (-) Lån til museumsbygg Grasham

Kommunen har lånt museumsbygget på Grasham et lån på opprinnelig kr 500.000. Dette er avtalt som rentefritt lån med avdrag på kr 20.000 pr år. Det er ikke budsjettert for mottatte avdrag.

9655 (58) Salg av kommunale boliger

Dette handler om å selge kommunale boliger som ikke er hensiktsmessige i forhold til etterspørsel og behov. Det ble solgt 2 eneboliger; Nordåsvegen 103 og Grantunvegen 26. Netto salgssinntekter kr 3.150.000. Det var budsjettert med inntekter på kr 1.500.000.

9659 (34) Landbruksplan

Prosjektet er ikke gjennomført innenfor vedtatt budsjetttramme på kr 100.000. Det er planlagt fremover at dette vil bli utført av personalressurser i enhet teknisk forvaltning og sånn sett bli belastet drift.

9660 (-) Flytting av vannledning

Dette prosjektet ble avsluttet i 2018. Det er kostnadsført kr 50.000 i 2019. Dette gjelder uklarheter gjeldene avtale om anleggsbidrag med utbygger av Solkollen Terrasse. Anleggsbidraget ble fakturert inkl. mva., men har etter avklaringer blitt kreditert med kr 50.000. Merforbruket foreslås inndecket av mindreforbruk på andre prosjekter som er avsluttet i 2019.

9661 (46) Oppgradering vann og avløp (VA)

Diverse arbeider gjennom året på nødvendige oppgraderinger av renseanlegg og vannverk, samt enkelte arbeider på pumpestasjoner mm. Det største enkelttiltaket er bytte av rist på renseanlegget på Birkeland. Prosjektkostnadene er på totalt kr 766.552. Budsjetttramme var opprinnelig på kr 500.000, men ble vedtatt regulert til kr 900.000.

9665 (32) Gatelys

Byttet 28 gamle lysarmaturer til LED i Nordåsen Terrasse. I tillegg er det satt opp nye lysmaster på veien ved Stoppedalsmyra. Prosjektkostnader kr 213.741. Budsjetttramme kr 200.000. Merforbruk foreslås dekket av mindreforbruk på andre prosjekter som er avsluttet i 2019.

9671 (47) Sanering VA kummer og VA ledninger

Et samleprosjekt for alle saneringer som gjøres på vann og avløp. I 2019 har det bestått i sanering av 250 m med vann- og avløpsledninger på Stoppedalsmyra. Dette er gjort i forbindelse med bygging av vei til de nye avlastningsboligene på Stoppedalsmyra. Prosjektet er delt opp i to trinn. Trinn 2 igangsettes tidlig i 2020. Prosjektkostnader i 2019 kr 1.216.980. Budsjetttramme kr 2.000.000

9674 (33) Driftsutstyr vei, vann og avløp (VVA)

Det er anskaffet ny traktor. Gammelt utstyr er solgt, og midler brukt til kjøp av ny snøfreser. Det er også anskaffet vannbruddhenger som vil være beredskap og brukes ved uforutsette vannbrudd. Opprinnelig budsjetttramme kr 2.000.000. Vedtatt budsjettregulering kr 1.400.000. Prosjektkostnadene ble på totalt kr 1.471.505. Merforbruk foreslås inndecket av budsjetttrammen for 2020.

9850 (51) Oppgradering kirkebygg

Det ble vedtatt en netto budsjettert tilskuddsramme på kr 480.000 eks.mva. Kr 331.790 av kr 480.000 i tilskudd til Kirkens investeringer for 2019 er medgått til å dekke inn merforbruk på prosjekter fra 2018 i Kirkens investeringsregnskap. Kr 32.120 er medgått til oppgradering tak Herefoss Kirke. Det var en påkostning som av sikkerhetsmessige grunner måtte tas i påvente av hovedprosjektet som løper i 2020. Kr 116.090 foreslås overført fra 2019 til 2020.

Ikke ferdigstilte prosjekter

9110 (44 og 57) Natveitåsen

Dette prosjektet dreier seg om salg av resterende tomter som kommunen eier i Natveitåsen boligområde. Det var budsjettert med salgsinntekter på kr 600.000 og salgskostnader på kr 100.000. Det har ikke vært jobbet aktivt på dette prosjektet i 2019, bla. som følge av avklaringer om kommunen skulle realisere byggeprosjekter på noen av tomtene.

9111 (30) Trafikksikkerhetstiltak

Det er ikke brukt midler på dette prosjektet. Det har vært utført tiltak innenfor trafikksikkerhet i 2019; dette i kombinasjon med andre arbeider på kommunale veier. Det er derfor benyttet midler fra andre investeringsprosjekter. Opprinnelig vedtatt budsjettertramme var kr 100.000, men er senere vedtatt overført til 2020. Det planlegges for gjennomføring av tiltak i 2020 innenfor vedtatt budsjettertramme på kr 200.000.

9255 (23) Engesland skole – lager og garasje

Prosjektet ble påbegynt i 2019, men vil først bli ferdigstilt i 2020. Prosjektet har en budsjettertramme på kr 370.000. Det har påløpt kostnader på totalt kr 208.088. Mindreforbruk vil bli foreslått overført til 2020.

9256 (24) Engesland skole – nytt skolekjøkken

Forprosjekt er gjennomført som planlagt til en kostnad på kr 45.750. Budsjettertramme var kr 70.000.

9341 (19) Birkenes sykehjem – prosjekt livsglede

I kommunens planprogram er det bestemt at kommunen skal arbeide for å sertifiseres til livsgledesykehjem. Et av kriteriene er at pasienter får mulighet til å komme ut i frisk luft hver dag året rundt. Det er derfor behov for tilgang til uteareal for pasienter på korttidsavdelingen. Det er behov for noe ombygging for å bytte ut to dører og nødvendig oppgradering av uteområdet med benker og bord, utendørs treningsapparater og beplantning. Livsgledesertifiseringen krever at kommunen samarbeider og legger til rette frivillige. Forprosjekt er gjennomført som planlagt til en kostnad på kr 21.250. Budsjettertramme var kr 80.000.

9342 (20) Sykehjemmsbygget – oppgradering kjøleanlegg

Det var opprinnelig planlagt å gjennomføre prosjektet i 2019 innenfor en opprinnelig budsjettertramme på kr 1.030.000. Det var nødvendig å vurdere flere ulike løsninger. Det ble derfor etablert midlertidige mobile løsninger. I påvente av permanent løsning ble det vedtatt overført budsjettmidler fra 2019 til 2020 på totalt kr 980.000. Ny budsjettertramme ble kr 50.000.

Det har påløpt kostnader på totalt kr 191.044. Merforbruk i 2019 på kr 141.044 foreslås dekket av budsjettrammen for 2020 på totalt kr 1.300.000.

9535 (5) Samlokalisering enhet drift

Prosjektet hadde en opprinnelig budsjettramme på kr 6.000.000. Det har vært utfordringer mht. å ha fremdrift som opprinnelig planlagt med prosjektet. Rammen ble først vedtatt regulert ned til kr 4.847.000, og senere ble det vedtatt, som følge av forsinkelser, å overføre kr 4.350.000 til 2020. Det har påløpt kostnader til prosjektering på totalt kr 190.502. Regulert budsjettramme er kr 497.000.

9537 (2) Avlastningsleiligheter

Prosjektet var opprinnelig planlagt ferdigstilt i 2018. Det krevde derimot mye tid til planlegging og prosjektering i tett dialog med ulike interessenter. Det har påløpt prosjektkostnader i 2019 på totalt kr 23.205.110. Budsjettramme i 2019 etter vedtatt regulering er kr 22.750.000. Merforbruk på kr 455.110 foreslås inndekket av budsjettramme for 2020 på totalt kr 4.450.000. Det vil bli utarbeidet sluttrapport som vil bli lagt frem til politisk behandling.

9538 (53) Tilrettelagte leiligheter (kjøp av tomt)

Det er ikke kjøpt tomt i 2019 slik som planlagt innenfor opprinnelig budsjettramme på kr 1.400.000. Budsjettrammen er vedtatt overført til 2020.

9539 (6) Smedens Kjerr 60-66 og 70-76 (rive eksisterende bygg)

Planlagt prosjekt i 2019 er ikke gjennomført som følge av usikkerhet gjelden bla. saken om plassering av kommunal barnehage på Birkeland. Budsjettrammen på kr 450.000 er vedtatt overført til 2020.

9541 (8) Boliger rus og psykisk helse ubemannet

Det er påløpt kostnader på kr 11.500 til forprosjektering. Budsjettramme er kr 100.000.

9542 (10) Tilpasning av heldøgns omsorgsboliger

Det har vært gjennomført forprosjekt i 2019. Prosjektet handler om å finne hensiktsmessige løsninger for å forbedre serviceleilighetene ved å dele de opp i flere baser, lage fellesarealer mm. Det har påløpt kostnader på kr 115.719. Budsjettrammen var kr 200.000.

9543 (12) Lokaler Ressurscenteret

Prosjektet handler om å få effektive og rasjonelle lokaler tilpasset de som jobber i Ressurscenteret. Det er gjennomført forprosjekt og noen mindre tilpasninger til en kostnad på kr 60.872. Budsjettramme var kr 250.000.

9544 (13) Gamle Valstrand skole

Bygget var planlagt revet i 2019 basert på skisseprosjektet gjeldene utvidelse av Valstrand skole og Kulturskolen. I påvente av å finne nye løsninger for ungdomsskolen og Kulturskolen avventes dette prosjektet. Budsjettramme på kr 450.000 er vedtatt overført til 2020.

9546 (28) Oppgradering brannstasjonen

Prosjektet var opprinnelig planlagt gjennomført i 2019 innenfor en vedtatt budsjettramme på kr 850.000. Arbeid ble påbegynt i 2019, men vil bli ferdigstilt i 2020. Det har påløpt kostnader

på kr 488.915. Regulert budsjettramme er 475.000 etter at kr 375.000 ble vedtatt overført til 2020. Merforbruk på kr 13.915 foreslås dekket innenfor budsjettrammen for 2020.

9547 (29) Asfaltering diverse uteområder

Uteområdet på Birkeland skole har blitt prioritert, da dette er sett i sammenheng med øvrig oppgradering av uteområdet rundt skolen. Det er påløpt kostnader på totalt kr 566.501. Budsjettramme var kr 580.000.

9548 (4) Dagaktivitetssenter (utvidet kapasitet)

Prosjektet ble i stor grad ferdigstilt i 2019, men det gjenstod noe arbeid som blir ferdigstilt tidlig i 2020. Prosjektet hadde en vedtatt budsjettramme på kr 1.450.000. Kostnader har påløpt med kr 1.362.761. Mindreforbruk på kr 87.239 foreslås overført til 2020.

9668 (49) Reservevannløsning (forprosjekt)

Prosjekt for å finne løsning i fht. krav om reservevann jf. drikkevannsforskriften § 9, starter opp etter årsskiftet. Forprosjekt ikke skikkelig i gang, men det er gjort noen innledende vurdering som følge av dialog med nabokommuner om felles reservevannløsning. Vedtatt budsjettramme i 2019 på kr 100.000 foreslås overført som ubrukte midler til 2020.

De fleste av årets investeringsprosjekt er innenfor budsjettrammen, eller har mindre overskridelser. Størst avvik er det på prosjekt avlastningsboligene hvor det er budsjettert med tilskudd fra Husbanken, men som først vil komme til utbetaling når prosjektregnskapet er avsluttet i 2020.

Det har vært jobbet administrativt med å bedre kvaliteten på oppfølging av investeringsprosjektene. Rutiner er utarbeidet, og praksis har blitt fasett inn i 2019. Det er allikevel fortsatt forbedringspotensialet som det vil jobbes videre med i 2020.

Tveide Næringspark

Tveide Næringspark ble offisielt åpnet i 2013. Ved utgangen av 2019 er det solgt 15 tomter i byggetrinn 1, felt A og B. Gjenstående tomteareal i første byggetrinn har et inntekstpotensial på kr 1-2 mill. I 2019 var det ingen salgsaktivitet.

Det er forutsatt å være et selvfinansierende prosjekt. Dette prosjektet har hittil hatt et netto regnskapsmessig underskudd på kr 22,7 mill. Innkjøp av tomtegrunn har alene kostet Birkenes kommune kr 12,4 mill.

Prosjektregnskap pr. 31.12.2019:

Salg av tomter	kr 15,5 mill.
Anleggsbidrag	kr 0,8 mill.
<u>Kostnader</u>	<u>kr 39,0 mill.</u>
<u>Underskudd</u>	<u>kr 22,7 mill.</u>

Energiltak (ENØK)

Prosjektet ble påbegynt i 2017, og er planlagt avsluttet i 2020. For 2018 ble det vedtatt en brutto investeringsramme på kr 5,7 mill. (KS 082/16). Det påløp kostnader på kr 3,4 mill. det året. For 2018 ble det vedtatt en investeringsramme på kr 3,8 mill. (KS 096/17). I 2018 ble prosjektet satt litt på vent for å kvalitetssikre opprinnelige forutsetninger i prosjektet. Det påløp derfor kostnader på kun kr 0,8 mill. Det ble vedtatt å overføre kr 2,0 mill. til 2019, og i tillegg ble det vedtatt en ny investeringsramme for 2019 på kr 3,8 mill. (KS 123/18). Det påløp kostnader på totalt kr 5,9 mill. i 2019. I 2020 er prosjektet forutsatt avsluttet innenfor en vedtatt brutto investeringsramme på kr 3,6 mill. og forutsatt et tilskudd fra Enova på kr 0,9 mill. (KS 108/19).

Samlokalisering enhet Drift

Prosjektet ble påbegynt i 2018, og det var opprinnelig planlagt avsluttet dette året innenfor en vedtatt brutto investeringsramme på kr 6,0 mill. (KS 096/17). Budsjettrammen ble vedtatt overført til 2019 med kr 6,0 mill. (KS 123/18) I 2018 og 2019 påløp det prosjekteringskostnader på totalt kr 0,3 mill., men hovedprosjekt ble ikke igangsatt. Det ble vedtatt å overføre kr 4,3 mill. fra 2019 til 2020. I tillegg ble det vedtatt en ny ramme for 2020 på kr 1,2 mill. (KS 108/19) I 2020 er det forutsatt gjennomføring av hovedprosjekt innenfor en vedtatt investeringsramme på kr 5,5 mill.

Avlastningsleiligheter

Prosjektet ble påbegynt i 2018, og vil bli avsluttet i 2020. Det ble vedtatt en brutto investeringsramme for 2018 på kr 16,5 mill. (KS 096/17). Forprosjektet var omfattende og tidkrevende, og medførte at hovedprosjekt ikke ble igangsatt dette året. Det påløp kostnader i 2018 på kr 0,9 mill. Det ble vedtatt og overføre kr 15,5 mill. av budsjettramme fra 2018 til 2019. I tillegg ble det vedtatt en investeringsramme på kr 2,8; totalt kr 18,3 mill. (KS 123/18). Når anbud var mottatt viste det seg at vedtatt investeringsramme ikke var tilstrekkelig, og det ble vedtatt en økt brutto investeringsramme på kr 8,9 mill. (KS 034/19). Ny vedtatt brutto investeringsramme er totalt kr 27,2 mill. I 2019 påløp det investeringskostnader på totalt kr 23,2 mill. Det ble vedtatt overført kr 4,5 mill. av vedtatt investeringsramme fra 2019 til 2020 og i tillegg er det forutsatt at tilskudd fra Husbanken blir utbetalt i 2020 med kr 10,9 mill. (KS 108/19).

LÅNEGJELD

Tabellen viser utvikling i lånegjeld siste 5 år:

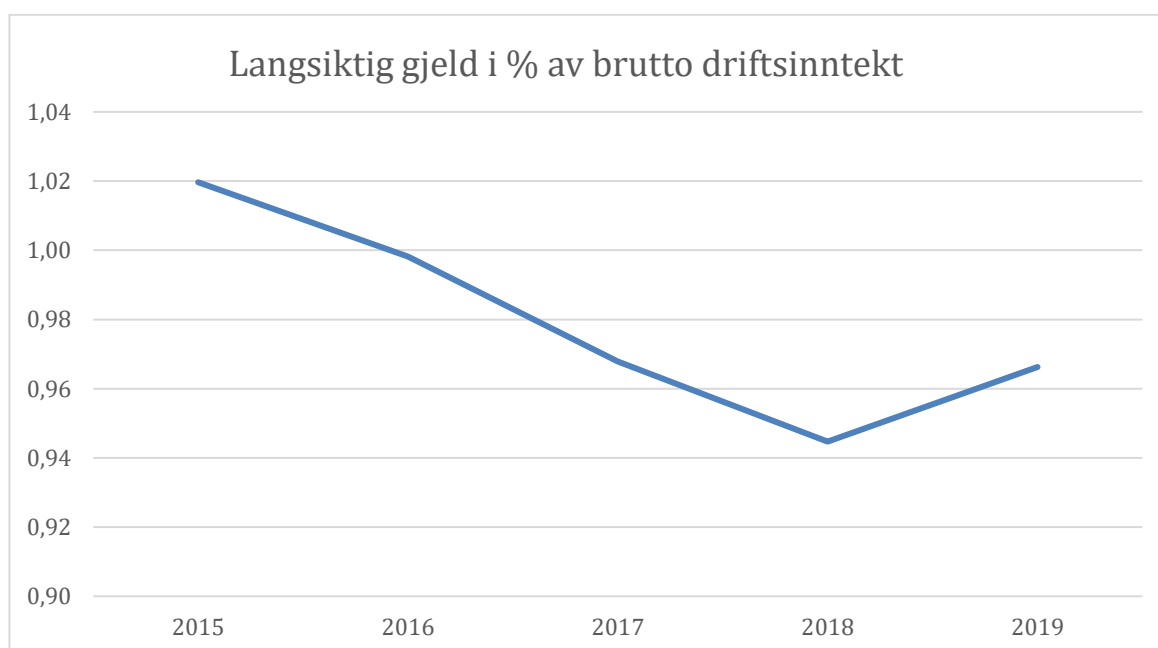
	2015	2016	2017	2018	2019
Sum investeringslån	337 110	324 053	416 193	400 553	438 081
Sertifikatlån	46 000	91 000	0	18 800	0
Husbanklån til videre utlån	39 993	42 933	39 108	40 194	49 734
Pensjonsforpliktelser	423 281	438 096	465 433	467 694	500 582
Sum total lånegjeld	846 384	896 384	920 733	927 241	988 397
Investeringsgjeld pr. innb.	65 496	62 583	80 238	80 549	83 827
Langsiktig gjeld pr. innbygger	164 442	173 058	177 508	177 905	189 131

Langsiktig investeringsgjeld, inklusive sertifikatlån, har økt med kr 18,7 mill. fra 2018.

Gjennomsnittlig rentebinding i porteføljen er ca. 1,5 år. Andel investeringsgjeld med fast rentebinding utgjør 59,2 %. Det er innenfor kommunens finansreglement. Løpetiden på investeringsgjelden utgjorde 19,2 år ved årsskiftet. Det er rentekompensasjonsordninger på 41,5 mill. av gjelden.

Lån til videre utlån har økt med kr 9,5 mill. fra 2018. Pensjonsforpliktelsen har økt med kr 32,9 mill. fra 2018.

Investeringsgjeld pr innbygger har økt med kr 3 278 fra 2018 til 2019.

Langsiktig gjeld i % av brutto driftsinntekt sier noe om kommunens evne til å betjene gjeld. Gjeldsutviklingen viser en oppgang med 0,3 % fra 2018 til 2019 når den regnes i prosent av driftsinntekter. Langsiktig gjeld er korrigert for pensjonsforpliktelser og lån til utlån. Driftsinntektene er ikke korrigerende. Bildet vil bli noe endret dersom det var gjort.

Startlån til videre utlån og boligtilskudd

Birkenes kommune følger Husbankens vedtekter når det gjelder tildeling av startlån og tilskudd til etablering og tilpasning. Startlån og tilskudd til etablering er for personer som ikke får lån i bank, og som heller ikke har mulighet til å spare til egenkapitalen som kreves.

Det var 40 søkere på startlån i 2019, der 8 søknader ble innvilget. 2 har fått tilskudd til etablering og en person har fått tilskudd til tilpasning. Vi har mottatt flere søknader i 2019 enn året før, og innvilget litt færre lån. Dette skyldes nok at søknaden er elektronisk og vi får søknader fra folk utenfor kommunen. Vi tildeler nå fullfinansiering i mye større grad da bankene ikke godtar startlån som egenandel. Ellers er det en del henvendelser om veiledning på telefon, og en del kommer innom kontoret.

Startlån saldo 01.01.19	-1 116 747
<u>Lån i Husbanken 2019</u>	<u>12 000 000</u>
Total utlånsramme 2019	10 883 253
<u>8 lån innvilget</u>	<u>9 051 500</u>
<u>Startlån saldo 31.12.19</u>	<u>1 831 757</u>

Tilskudd etablering 01.01.19	503 940
<u>Tilskudd mottatt 2019</u>	<u>0</u>
Totalt for tildeling 2019	503 940
<u>Utbetalt 2019 (2 pers.)</u>	<u>500 000</u>
<u>Tilskudd etablering 31.12.19</u>	<u>3 940</u>

Tilskudd til tilpasning 01.01.19	100 000
<u>Tilskudd mottatt 2019</u>	<u>0</u>
Totalt for tildeling 2019	100 000
<u>Utbetalt 2019 1 pers.</u>	<u>40 000</u>
<u>Tilskudd tilpasning 31.12.19</u>	<u>60 000</u>

De fleste lånene gis med flytende rente, men i noen tilfeller vil det være hensiktsmessig å tilby fastrente. Lånenes nedbetalingstid varierer fra 20-30 år, men med mulighet for inntil 50 år. Ettersom lånene nå skal gå til en mer vanskeligstilt gruppe, ser vi at det er noen færre søkere som får innvilget lånesøknaden. Kommunen må derfor i stor grad fullfinansiere med startlån.

DISPOSISJONSFOND

	Regnskap 2015	Regnskap 2016	Regnskap 2017	Regnskap 2018	Regnskap 2019
Kulturfond	36	36	36	36	36
Rentefond	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000
Generelt disp.fond	3078	1995	19483	31 381	30 155
Disposisjonsfond	4 114	3 031	20 518	32 417	31 191

Tabellen over viser utviklingen i disposisjonsfondet fra 2015 til 2019. Det viser at gode resultat i 2016 og 2017 gjør Birkenes kommune tilfredsstillende kravene i finansstrategien i fht. å ha en buffer. I 2019 er det brukt kr 4,8 mill. av disposisjonsfondet i drift som budsjettert.

	Regnskap 2015	Regnskap 2016	Regnskap 2017	Regnskap 2018	Regnskap 2019
Regnskapsmessig mindreforbruk	985	17 337	13 635	3 595	2 806
Regnskapsmessig merforbruk					

Tabellen over viser det regnskapsmessige mindreforbruket i perioden. Dette vil i hovedsak være det som påvirker utviklingen i fondsmidlene ved siden av planlagt bruk/avsetting.

Disposisjonsfondet vil utgjøre kr 34 mill. pr 01.01.2020 forutsatt at kommunestyret vedtar å avsette regnskapsmessig mindreforbruk på kr 2,8 mill. til disposisjonsfond.

INTERNKONTROLL/KVALITETSSTYRING

Internkontroll og kvalitetsarbeid er et avgjørende bidrag for at oppgaver som er nedfelt i lovgivningen skal bli utført, styrt og forbedret. Betyggende kontroll er en lovpålagt oppgave for organisasjonen i sin helhet. Det er spesielt viktig at alle ledere med delegert myndighet innenfor de ulike tjenestene som kommunen leverer har fokus på kontinuerlig forbedring. HMS- og kvalitetsrådgiver skal legge til rette for at vår praksis er gjenstand for betryggende kontroll og bistår alle enheter med opplæring, veiledning og bistand slik at alle kan få sin beste praksis dokumentert i kvalitetssystemet.

Ved innføring av ny kommunelov høsten 2019 er regelverket som omhandler internkontroll betydelig utbygd. Det er en forutsetning i ny lov at kommuneloven skal erstatte internkontrollkrav i særlovgivningen. Nytt lovverk har krevd et ekstra fokus på at våre internkontrollrutiner blir oppdatert i henhold til dette.

Det er fortsatt behov for å øke organisasjonens evne til å jobbe systematisk med kvalitetsforbedringer i tråd med lover, forskrifter, forsvarlighet og vedtak. Det jobbes kontinuerlig med utvikling av kvalitetskultur. Kommunen tok i bruk det elektroniske kvalitetssystemet (TQM) i løpet av året 2016 der kvalitetsavvik, HMS - avvik og forbedringer skal meldes. Økningen av antall hendelser pr. år totalt i hele kommunen viser at systemet tas stadig mere i bruk (se fig. under), men det viser også at dette er et område som det må jobbes med kontinuerlig. Alle hendelser blir brukt systematisk til å gjøre forbedringer av vår egen praksis.

Årstall	Kvalitetsavvik	Forbedringer	HMS-avvik
2016	111	6	16
2017	187	9	20
2018	654	64	42
2019	1 025	113	47

Kvalitetssystemet er, sammen med eksterne tilsyn, interne revisjoner, ledelsens gjennomgåelse og utvikling av kvalitetskultur, en viktig bidragsyter til helhetlig kvalitetsstyring og betryggende kontroll. I 2019 har kommunen hatt følgende eksterne tilsyn:

Tilsystema	Fagområde	Tilsynsetat
Beredskapsøvelse	Samfunnssikkerhet og beredskap	FMAV- Beredskapsstaben
Sykehjem	Helse og omsorg	FMAV - Helse- og sosialavdelingen
Prøvetakingsplan	Drikkevann	Mattilsynet
Konsesjonskraft IKS	Eierskap	Aust-Agder Revisjon IKS

OPPFØLGING POLITISKE SAKER VEDTATT AV KOMMUNESTYRE I 2019

Oppfølging av vedtak

I henhold til en forvaltningsrevisjonsrapport, skal administrasjonen i årsberetningen gi kommunestyret en tilbakemelding på oppfølging av kommunestyrevedtak det aktuelle året. I 2019 behandlet Birkenes kommunestyre 108 saker. Sakene er fulgt opp av saksbehandlerne etter god forvaltningsskikk om fullført saksbehandling.

Del av sak vedtatt, resten arbeides videre med i 2020

104/19: Evaluering av første fase i fellesteknisk samarbeid Lillesand og Birkenes kommuner

Vedtatte saker som fortsatt pågår

Planutvalget 041/19: Detaljregulering for idrettsplassen, Grødebekken og Uldal fabrikker.

Oppfølging etter høring pågår.

004/18 Bredbåndsutbygging i Birkenes kommune. Bredbåndsgruppe vedtatt i konstituerende kommunestyremøte 2019, sak 189/19. Prosess for helhetlig løsning for bredbåndsdekning i Birkenes igangsatt.

006/18 Eon Vind. Fullmakt til å følge opp avtalen. Formannskapet vedtatt som styringsgruppe for avtalen. Følges opp. Behandling i egne saker ved viktige avklaringer.

040/18 Eiendomsstrategi mandat - (sak 105/18 Boligstrategi for Birkenes kommune 2018-2040 – er en del av eiendomsstrategien) Utarbeidet hovedplaner for bygg i 2019 (kommer til behandling i 2020)

049/18 Kommuneplanens arealdel 2018-2030 – Sluttbehandling. Planen er endelig vedtatt i 2020.

046/19 Tresatsning i Birkenes

074/18 Prosjektplan heltidskultur. Prosjektet pågår

Utsatte saker

103/19: Sluttbehandling av områderegulering for Birkeland Sør 1

Oppfølging av vedtak

I henhold til forvaltningsrevisjonsrapporten skal administrasjonen i kommunens årsberetning gi kommunestyret en tilbakemelding på oppfølging av kommunestyrevedtak det aktuelle året. I 2019 behandlet Birkenes kommunestyre 108 saker. Sakene er fulgt opp av saksbehandlerne etter god forvaltningsskikk om fullført saksbehandling.

Del av sak vedtatt, resten arbeides videre med i 2020

104/19: Evaluering av første fase i fellesteknisk samarbeid Lillesand og Birkenes kommuner

Vedtatte saker som fortsatt pågår

Planutvalget 041/19: Detaljregulering for idrettsplassen, Grødebekken og Uldal fabrikker.

Oppfølging etter høring pågår.

004/18 Bredbåndsutbygging i Birkenes kommune. Bredbåndsgruppe vedtatt i konstituerende kommunestyremøte 2019, sak 189/19. Prosess for helhetlig løsning for bredbåndsdekning i Birkenes igangsatt.

006/18 Eon Vind. Fullmakt til å følge opp avtalen. Formannskapet vedtatt som styringsgruppe for avtalen. Følges opp. Behandling i egne saker ved viktige avklaringer.

040/18 Eiendomsstrategi mandat - (sak 105/18 Boligstrategi for Birkenes kommune 2018-2040 – er en del av eiendomsstrategien) Utarbeidet hovedplaner for bygg i 2019 (kommer til behandling i 2020)

049/18 Kommuneplanens arealdel 2018-2030 – Sluttbehandling. Planen er endelig vedtatt i 2020.

046/19 Tresatsning i Birkenes

074/18 Prosjektplan heltidskultur. Prosjektet pågår

Utsatte saker

103/19: Sluttbehandling av områderegulering for Birkeland Sør 1

Vedtatte saker som skal evalueres i 2019 / 2020

IT samarbeidet med Lillesand kommune evalueres i 2020.

MEDARBEIDERE OG ORGANISASJON

Helse, miljø og sikkerhet (HMS).

Kommunens oversikt over HMS- tiltak er et nyttig verktøy for å se de ulike tiltakene i sammenheng, og for å vurdere endringer. Arbeidsmiljøutvalget gjennomgår oversikten på hvert møte. Det tilstrebes å arbeide mest mulig helsefremmende tiltak for at det skal bli det mindre behov for reparasjon. Lederne har ansvaret for det daglige HMS-arbeidet.

Kommunen har bedriftshelsetjeneste gjennom Falck helse. Avtalen ble fornyet fra 01.01.2020. Bedriftshelsetjenesten skal arbeide mest mulig helsefremmende og forebyggende, og er en god støttespiller ved når arbeidsmiljøet utsettes for utfordringer. Hvert år lages det en plan for arbeidet.

Arbeidslivsenteret og NAV Birkenes er gode samarbeidspartnere. Alle ledere har fått en lederstøttesamtale. Arbeidsmiljøutvalget har hatt 3 møter i løpet av året. Arbeidsmiljøgrupper er etablert ved alle arbeidsplasser. Hver gruppe består av leder, tillitsvalgt og verneombud (evt. andre representanter for ansatte).

Hovedverneombud er frikjøpt i 20 % stilling. Alle arbeidsplasser tilhører et verneområde, hvert verneområde har verneombud. Vernerunder gjennomføres hver vår.

En lukket Facebook gruppe for ansatte er i aktiv bruk. Grappa har 428 medlemmer. Her kan medarbeiderne legge ut glimt fra sin arbeidshverdag, eller fra noe ekstra som skjer. Grappa brukes også som en av flere informasjonskanaler.

Tabellen viser utvikling i sykefravær for kommunen som helhet fra 2004 til 2019:

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
%	8,0	7,9	7,8	7,9	7,4	6,7	6,4	7,6	7,5	7,5	7,8	7,4
	2016	2017	2018	2019								
%	7,1	7,2	7,9	9,0								

Sykefraværet i 2019 har økt mye i forhold til året før. De siste årene har fraværet steget. For å snu den negative trenden er det planlagt å styrke nærværarbeidet i 2020.

I 2018 var legemeldt muskel og skjelettsykdommer og psykiske lidelser de to største diagnosegruppene ved legemeldt fravær. Det er ikke grunn til å tro at det har endret seg i 2019. Langtidsfraværet utgjør den største delen av sykefraværet. Det arbeides kontinuerlig med oppfølging og tilrettelegging.

Statistikk fra KS for sykefravær i kommunene i perioden 4. kvartal 2018 til 3. kvartal 2019, viser at Birkenes kommune ligger over gjennomsnittet for landet. Birkenes kommune hadde et samlet sykefravær på 10,21 %, mens snittet for kommunene var 9,83 %. Fraværet på landsbasis har vært stabilt det siste året, mens det i Birkenes kommune har gått opp.

Likestilling og mangfold

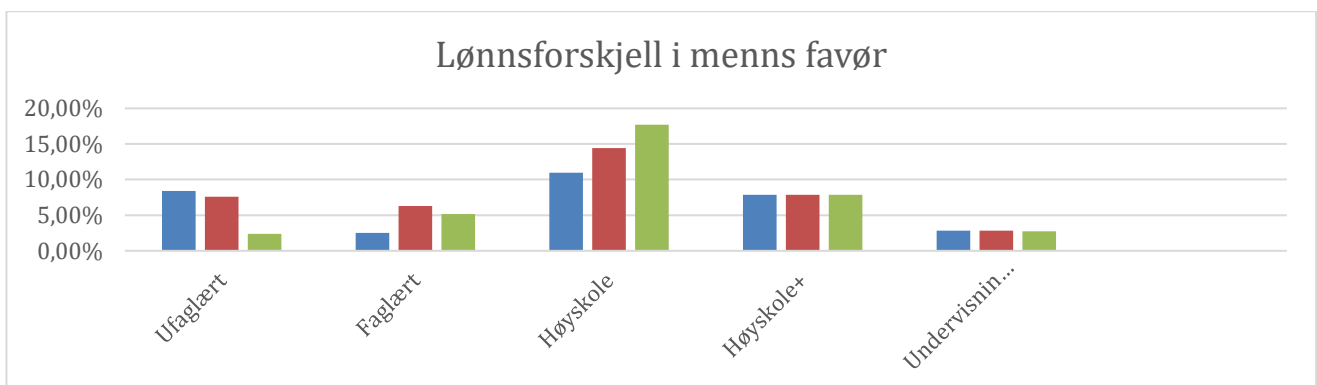
Birkenes kommune har en plikt til aktivt arbeid for å fremme likestilling og mangfold. Dette gjelder både virkningen for innbyggerne av de tjenestene som kommunen leverer, og internt i egen organisasjon. Alle som bor i Birkenes skal ha like muligheter til å bidra og til å delta i fellesskapet, uavhengig av kjønn, etnisk bakgrunn, seksuell orientering og funksjonsnivå.

Som arbeidsgiver har vi disse tiltakene:

- Prosjekt heltid med frikjøpt prosjektleder i 40 % stilling. Prosjektets mål er å øke gjennomsnittlig stillingsprosent, og få flere i heltidsstillinger. Administrasjonsutvalget får rapport om framdriften i hvert møte.
- Mulighet for permisjon for feiring av religiøse og nasjonale høytidsdager som ikke følger av norsk kalender.
- Personer i arbeidspraksis og språkpraksis.

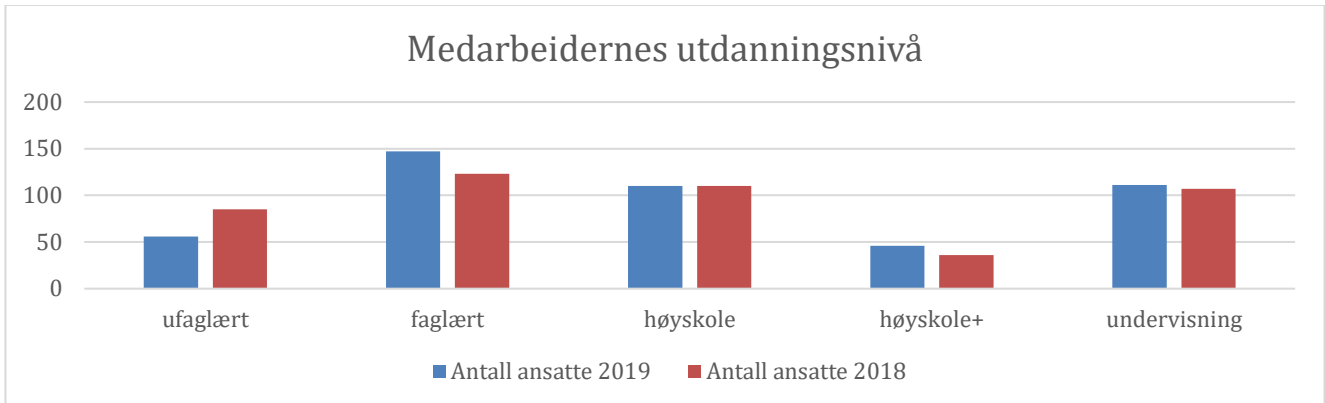
I kommunens administrative ledelse er det flest kvinner. Rådmannen er kvinne, 2 av 3 kommunalsjefer er kvinner, 9 av 15 enhetsledere (60 %) og 17 av 22 teamledere (77 %) er kvinner.

Tabellene nedenfor må tolkes med forsiktighet. I noen av gruppene er det få personer og endringer for enkeltpersoner, f.eks. skifte av person i stilling vil gjøre utslag.

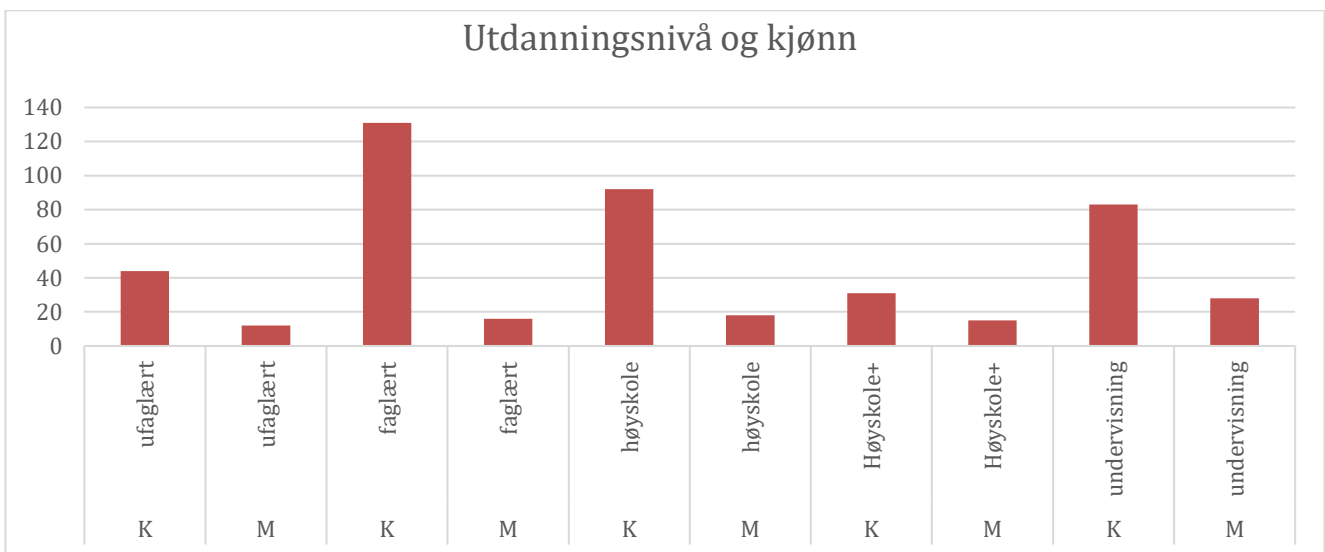

Blå søyle viser lønnsforskjell 2018-2019 når tillegg for helg, og natt er regnet med. Rød søyle viser lønnsforskjell for samme periode når tillegg for helg og natt ikke er regnet med. Grønn søyle viser lønnsforskjell 2018-2019 når tillegg for helg og natt er holdt utenom. Gruppen høyskole omfatter ikke undervisningspersonell, som er skilt ut i en egen gruppe.

Figuren viser at menn tjener mer enn kvinner på alle utdanningsnivå. Lønnsforskjellen mellom kjønnene ser ut til å ha økt for ufaglærte og faglærte. For høyskoleutdannende er lønnsforskjellen redusert, mens den er uendret for undervisningspersonell og ansatte med utdanning ut over treårig høyskole. Lønnsforskjellen blir mindre når tillegg for arbeid i helg og på natt regnes med. Det er fordi at tilleggene hovedsakelig utbetales til ansatte i tjenestområdet helse og velferd med turnusarbeid, og her arbeider det flest kvinner.

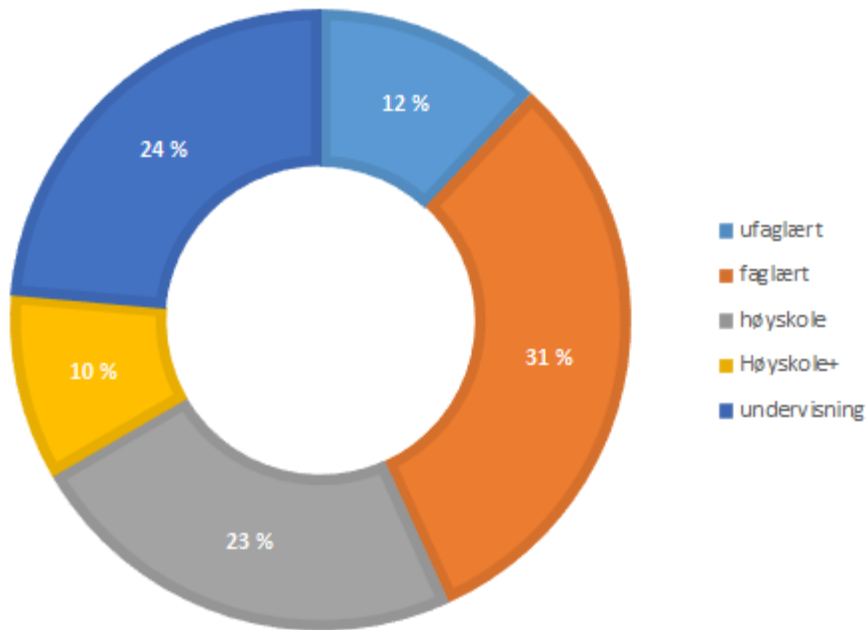
Figuren viser at det er blitt en nedgang i antall ufaglærte og en økning i antall faglærte det siste året. Det er en villet utvikling. Kommunens mål, slik det framkommer i lønnspolitisk plan, er at alle ansatte skal ha minimum fagbrev innenfor det arbeidsområdet de jobber. Flere medarbeidere har tatt fagbrev, og flere har startet på utdanningen. Ved rekruttering stiles det krav om fagbrev. Antall ansatte med bachelor er uendret. Det har vært en liten økning i personer med utdanning innen undervisning og med annen utdanning ut over bachelor.

Figuren viser antall medarbeidere på hvert utdanningsnivå fordelt på kjønn. Det er naturlig at det er flest kvinner i utdanningsgruppene, siden det er flest kvinner som arbeider i kommunen. På mange arbeidsplasser er det en stor overvekt av kvinner, særlig innen helse, i barnehage og i renholdstjenesten. På andre arbeidsområder, som f.eks. vaktmestertjenesten, er det stor overvekt av menn. Jevnere kjønnsbalanse er et mål fordi det kan øke kvaliteten på tjenestetilbudet og påvirke arbeidsmiljøet positivt.

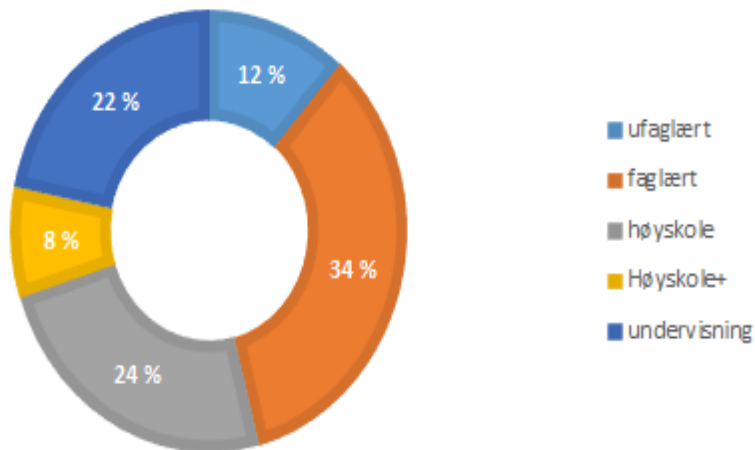

UTDANNINGSNIVÅET I BIRKENES

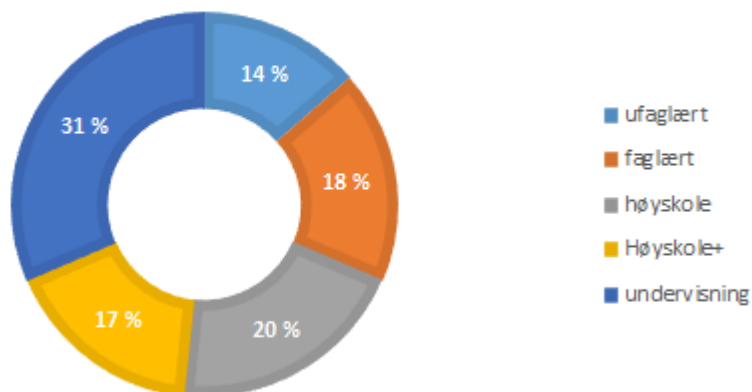

KVINNERS UTDANNINGSNIVÅ

MENNS UTDANNINGSNIVÅ

Organisasjon

I 2019 ble det arbeidet med å justere og forbedre den nye administrative organisasjonsmodellen som ble innført i 2017. Hovedtrekkene i modellen er ikke endret. Målet med den nye organisasjonsmodellen var å sikre effektiv og god drift, øke evnen til utvikling, en slankere organisasjon og å gå i retning av to-nivå. Det skulle blant annet skje ved et tydeligere skille mellom strategi, overordnet planlegging og driftsoppgaver, og en klarere fordeling av ansvar og oppgaver.

Kommunens organisasjonsstrategi «Sammen kan vi mer!» skal sikre at organisasjonen har evne til å nå kommunens mål. Satsingsområdene er rekruttering, kompetanseutvikling og ledelse. Viktige byggesteiner er kommunens verdier, og beste-praksis plakaten.

På kommunens nettsider er det mulig for innbyggerne å gjøre seg kjent med delegasjon av lovbestemt myndighet innad i administrasjonen.

Tillitsvalgte

Lederne for fagforeningene har regelmessige møter med rådmann og personalsjef, og er invitert til de månedlige samlingene for kommunens ledere. På det enkelte arbeidssted ivaretas medbestemmelse mellom lokal leder og lokal tillitsvalgt.

Godt samarbeid mellom arbeidsgiver og medarbeidernes tillitsvalgte er viktig for å utvikle organisasjonen i tråd med organisasjonsstrategien, levere tjenester med avtalt kvalitet, og utvikle helsefremmende arbeidsplasser. Hovedavtalen regulerer partenes rettigheter og plikter. Tillitsvalgte fra Utdanningsforbundet, Fagforbundet og Sykepleierforbundet er delvis frikjøpte. Tillitsvalgte fra andre fagforeninger, er ikke frikjøpte, men har etter hovedavtalens regler, rett til nødvendig fri.

I administrasjonsutvalget sitter fem politikere og to representanter for arbeidstakerne. Rådmannen møter, og personalsjefen er sekretær.

Etikk

Nye etiske regler for folkevalgte og ansatte ble vedtatt i kommunestyret i februar 2019. Praksis i tråd med reglene er viktig for gode tjenester til innbyggerne, for tilliten til folkevalgte og ansatte, for et godt arbeidsmiljø og for et godt samarbeid mellom folkevalgt og administrativt nivå.

Innkjøpsordning

Birkenes kommune har hatt felles innkjøpsordning med Region Kristiansand og Kristiansand som vertskommune frem til 31.12.2018. Med virkning fra 01.01.2019 er det inngått nytt strategisk innkjøpssamarbeid med Offentlig Fellesinnkjøp Agder (OFA). I OFA-samarbeidet er Agder Fylkeskommune og samtlige kommuner deltakere fra 1. januar 2020, med unntak av nye Kristiansand kommune.

I begge samarbeidene brukes det Konkurranses Grunnlags Verktøy (KGV). Dette for å sikre en profesjonell og sikker anbudsprosess slik at vi på best mulig måte sikrer at vi opererer i henhold til lov om offentlige anskaffelser ved anbudsprosesser. I praksis vil Birkenes kommune i en periode ha aktive rammeavtaler i begge samarbeidene.

I 2018 ble det gjennomført forvaltningsrevisjon av fagområdet innkjøp i Birkenes kommune. Forvaltningsrevisjonsrapporten kom anbefalinger til forbedringer på en del områder. På bakgrunn av anbefalinger i rapporten, samt andre områder innenfor innkjøp som administrasjonen ser behov å forbedre, ble i 1. halvår 2019 utarbeidet en handlingsplan som beskriver hovedaktiviteter og oppgaver som skal utføres. Status ved utgangen av 2019 er at en

del har blitt utført, men det gjenstår fortsatt en del som må følges opp videre i 2020. Dette gjelder f.eks. utarbeidelse av innkjøpsstrategi og innkjøpsrutiner.

Miljørapport

Tovdalselva

Det har vært gode fangsttall i Tovdalselva de siste 10-15 årene, med variasjon fra rett over 1000 kg til opp mot 3000 kg pr år. Antall fanget fisk har også variert en del. 2018 var et unntaksår ettersom sommeren 2018 var veldig tørr og vannføringen i elva minimal. 2019 ble derimot et veldig godt år i elva. Det ble fanget 788 laks med samlet vekt på 2771 kg. Vi har målinger fra 2001. Det er bare i 2011 det var høyere fangsttall enn i 2019. *(kilde: Scanatura)*

År	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Kg fanget laks	1 542	1 242	1 727	1 878	1 902	266	2771

Statistikk: Scanatura

Kalking av Tovdalsvassdraget skal sikre tilstrekkelig god vannkvalitet for reproduksjon av laks i elva. Det er Fylkesmannen i Agder som på vegne av kommunene søker og videreformidler tilskudd til kalking fra Miljødirektoratet.

Forbruket av kalk i Tovdalsvassdraget i 2019 var på 4 200 tonn, ca. 1000 tonn mer enn året før, men 2018 var ett år med lavt kalkforbruk. I øvrige lokale vann og bekker utfører de lokale fiskeslagene et betydelig kalkingsarbeid. Det søkes om støtte til dette via fylkesmannen. Lagene i Birkenes fikk tildelt de midlene de søkte om i 2019 og har kalket med omtrent tilsvarende mengder som de siste årene, ca. 300 tonn skjellsand. I tillegg er det kalket med ca. 70 tonn i Stigselva.

Idrett og Friluftsliv

Det investeres årlig i nye tiltak knyttet til idrett og friluftsliv. Kommunedelplan for idrett og fysisk aktivitet legger føringer for utvikling av anlegg til friluftsliv og idrett. Ny plan for 2017-2020 ble vedtatt i kommunestyret desember 2016.

I KS 45/19 ble utviklingsplan for Tobias jorde vedtatt. I løpet av 2019 er to tiltak ferdig; tursti rundt haugen der Tobias bodde, samt skileikområdet for barn. Det ble også satt opp noen nye bord og benker.

Siden tidlig på 2000-tallet er det blitt merket mange turstier i Birkenes. «På topp i Birkenes» er blitt meget og det er mange som går disse turene. Det ble ny toppturrekord i 2019 med 19370 på de 21 toppene! Arbeid med å vedlikeholde løypenettet pågår hele tiden og utføres i stor grad av frivillige.

Elveplassen friluftsområde

Områdene ved Tovdalselva eies av Birkenes kommune og har hatt fokus siden 2005 og det utvikles fortsatt tiltak langs elva. Området er mye brukt hele året. På sommerstid er sandvolleyballbanene spesielt populære blant ungdommen. Store deler av elvestien forsvant

som følge av flommen høsten 2017. Turstien og sandvolleyballbanene ble bygd opp igjen. Toalettet ble stjålet på senhøsten, men er nå på plass igjen.

Berse friluftsområde

Badeplassen ved Berse ble betydelig oppgradert i løpet av 2010/2011, og fremstår som et flott friluftsområde. Området eies av Birkenes kommune. Det jobbes kontinuerlig med å opprettholde kvalitet på området. Området er mye brukt sommerstid, spesielt av barnefamilier. I 2018 ble stupeanlegget på Skorvann rehabilitert.

Flakkeheia

Flakkeheia er et yndet turmål for mange, og i løpet av høsten 2016 ble det skiltet med nye retningskilt og kartskilt med «Her står du nå». I 2019 ble to nye gapahuker ferdige, en på Nyhusfjellet og en ved Eskedalstjønna. Det er også tilrettelagt med bord og benker i helleren samt laget ny utsiktsløype langs Flakkeheifjella. Et nytt prosjekt «Eventyrløype» for barnefamilier ble igangsatt i 2019 med 7 ulike turposter. Trekunstneren Terje Gordon Jensen har laget flere artige og fine utskjæringer (eventyrfigurer) langs turstier på Flakkeheia.

Ski løyper Topland/Øynaheia

Området her er et regionalt skiområde med stor utfart vinterstid. Her er oppmerket løypealternativer på 31 km. Det er store parkeringsplasser både på Øynaheia og Toplandsheia. Kommunen gir sammen med Grimstad, Froland og Arendal et årlig driftstilskudd til Øynaheia løypelag.

Andre områder

Hvis snøforholdene tillater, kjøres det opp skiløyper i lysløypa på Engesland, Herefoss og Birkeland. I tillegg kjøres Tveideløypa (rundt Fjeldskår), og det tilrettelegges for skileik på Tobias jorde. Foruten på Øynaheia, kjøres alle løyper på dugnad. 2019 ble dessverre ikke noen god snøvinter. Kommunen gir et mindre årlig tilskudd til løypekjøring i regi av de tre idrettslagene IL Gry, Herefoss IL og Birkenes IL.

Antall km merka sommerløyper	155
Antall km maskinpreparerte vinterløyper	48

Miljøsertifisering

Birkenes kommune, kommunehuset, ble Miljøfyrtårnsertifisert i 2011, og har siden den gang hatt fokus på miljøarbeid i hele kommunen, inkludert energibruk. Kommunens sertifisering er imidlertid gått ut. Det er behov for resertifisering, men vi har ikke funnet rom for å prioritere dette i 2019.

ENØK

Kommunen har gjennomført et stort ENØK prosjekt. Mye ble ferdigstilt i 2019, men det gjenstår deler som avsluttes i 2020. Prosjektet omfatter ulike tiltak i de fleste kommunale bygg, som bytte av lyskilder, bytte av andre elektriske komponenter, endringer i ventilasjonssystemet og nytt styringssystem for bedre drift og oppfølging av de ulike anleggene. Mye arbeid ble gjort gjennom 2019. Redusert energibruk sammenlignet med 2018 er på 275 000 kWh.

Birkenes kommune

Helårseffekten av tiltakene gjort i 2019 er beregnet til reduksjon på 595 000 kWh. Siste del av prosjektet ble satt i gang i 2019. Dette dreier seg om styringssystem som SD anlegg. Dette arbeidet vil bli ferdigstilt i 2019 og vil bidra til ytterligere redusert strømforbruk beregnet til 638 000kWh.

ØKONOMIÅRET 2019 OG UTFORDRINGER FREMOVER

2019 ble som 2018 ikke noe særlig godt år økonomisk, dette selv om kommunen mottok betraktelig høyere skatte- og rammeinntekter og avkastning på verdipapirer enn forventet. Korrigert brutto driftsresultat er negativt med -16,1 mill. I 2018 var det svakt positivt med kr 0,7 mill. etter korrigeringer for fondsavsetninger og premieavvik. Et negativt korrigert brutto driftsresultat betyr at det ikke er balanse mellom inntektene og utgiftene. Det gir heller ikke noe rom for finansutgifter.

Netto korrigert driftsresultat ble kr -6,2 mill. negativt mot kr 1,1 mill. positivt i 2018. Anbefalt nivå fra Teknisk beregningsutvalg er 1,75 %. Nivået fra Teknisk beregningsutvalg er lagt som et gjennomsnitt for norske kommuner for å ta hensyn til avskrivninger og andre forhold i regnskapet. Tilsvarende tall for kommuner er 1,7* % i henhold til foreløpige KOSTRA-tall. Da er avskrivningene tilbakeført som kostnad og erstattet av avdrag regnskapsmessig. Dersom vi endrer på dette, og lar være å erstatte avskrivningene med avdrag blir netto driftsresultat kr -10,1 mill. i 2019, tilsvarende i 2018 var kr -2,3 mill. Ved å bruke avskrivninger i stedet for avdrag i netto driftsresultat blir det dårligere fordi avskrivningene som regel er høyere enn avdragene.

I kommunens finansstrategi er det fastsatt at man skal nedbetale gjeld på samme nivå som avskrivningene, da unngår man en svekkelse av formuesverdien. Det var ikke økonomisk handlingsrom for å gjøre i 2018 og 2019.

Ved å bruke avskrivninger gjør at man i større grad får med seg kapitalslitet/verdiforringelsen på eiendelene. Det viser i 2019 at netto driftsresultat er for dårlig i fht. å dekke Birkenes kommunes faktiske utgifter.

Kommunen er fortsatt avhengig av avkastningen på verdipapirer for å dekke kapitalkostnadene og er svært rentefølsom på grunn av høy gjeld.

Resultatet ble kr 9,5 mill. bedre enn varslet i rapportering pr juli (kr -6,7 mill.) inklusiv budsjettert bruk av disposisjonsfond (kr 4,7 mill.). Det fremgikk imidlertid av prognosen per juli at den var med en del forbehold.

**KOSTRA viser konserntall i motsetning til de tabellene som er gjengitt i årsberetningen 2019. Det vil si at tallene som gjengis gjeldende Birkenes i KOSTRA fremstår som noe bedre enn det som er faktisk i forhold til kommunekassa.*

Endringer i fht. prognoser juli hovedposter frie inntekter og finans:

	Budsjett	Prognose per juli	Regnskap 2019	Endring Regnskap/prognose	Kommentar
Skatte og ramme-inntekter	305 650	305 650	309 631	3 981	Birkenes tok høyde for at skatteinntektene kom til å bli høyere enn det som var varslet i statsbudsjettet når de budsjetterte. I juli var det imidlertid litt tidlig for å tenke at de kom til å bli enda høyere.
Skatt på eiendom	15 717	15 300	15 287	-13	
Andre inntekter integrasjonstilskudd mm.	16 208	16 230	16 452	222	Det ble litt høyere integrasjonstilskudd og litt høyere konsesjons avgifter enn administrasjonen forutså.
Renteutgifter og avdrag	-30 050	-29 850	-29 650	200	Det er først og fremst avdragsutgiften som ble 0,5 mill. lavere enn prognosen og budsjettert, renteutgiftene ble kr 150 000,- lavere enn budsjettert, litt mindre enn prognosen per juli. Det som gir det store negative utslag er renteutgiftene på startlån som ble betraktelig høyere enn forutsatt og budsjettert.
Renteinntekter og utbytte	12 681	12 480	13 102	622	Per juli så det ut til at renteinntektene ikke skulle bli så høye som budsjettert. Kommunen klarte imidlertid å beholde store innskudd på kapitalkonto, i tillegg til at renteinntekter på startlån ble langt høyere enn antatt. Da ble det ikke av særlig stor betydning at kalkulatoriske renter og utbytte fra Agder energi ikke ble så høyt som budsjettert.
Gevinst finansielle instrumenter	3 430**	5 220	8 148	2 928	Denne budsjettposten er betraktelig høyere enn vi hadde forventet oss per juli, men det er vanskelig å anslå denne budsjettposten.

**Budsjettjustert med kr 0,23 mill., vedtatt KS 92/19.

Prognosen for merinntekter, var på kr 1,6 mill. pr juli. Resultatet totalt sett ble ca. kr 7,8 mill. bedre enn budsjettert. Det meste av inntektene i 1A har ikke kommunen noen påvirkning på, med unntak av eiendomsskatten. Det er informert underveis i løpet av høsten 2019 om status, uten å gi for mange løfter om inntekter som ikke er sikre.

Når det gjelder endringer i driften i fht. rapportert prognose pr juli, meldte enhetene om et merforbruk på kr 8,3 mill. Totalt sett ble merforbruket kr 6,6 mill. (2,0 %)

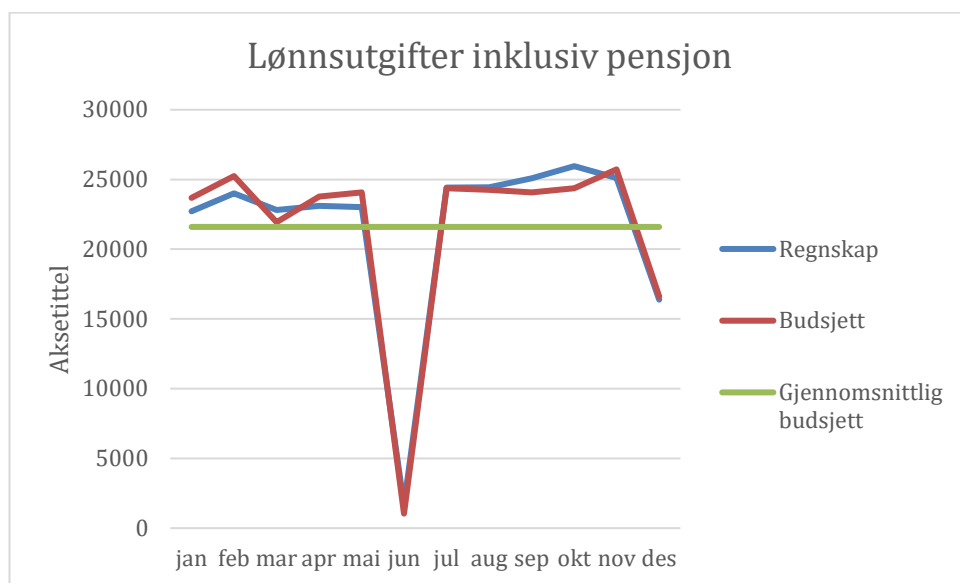
Avviket i fht. budsjett i drift ser slik ut:

- Personalkostnader inklusive sykkelønsrefusjoner kr +0,5 mill.
- Driftskostnader kr -20,6 mill.
- Inntekter/refusjoner kr +13,8 mill.
- Bruk av/ avsetning til fond -0,3 mill.

Tallene er justerte for å ta hensyn til tilhørende arter som sykkelønsrefusjoner til personalkostnader.

Differansen mellom faktiske kostnader og prognosen er betraktelig når en går ned på enhetsnivå. Av større ting med positiv effekt er større tilbakebetaling fra barnevernet og IT samarbeidet med Lillesand, enn det en trodde per juli. Tilskudd til private barnehager ble også noe lavere enn forutsett per juli. Samtidig mottok man større tilskudd innen hele oppvekst en forutsatt. Ellers er det brukt mer til vedlikehold og innleie av personale enn det som ble forutsett i juli.

Nærmere om lønn og sosiale kostnader:

Lønn og sosiale utgifter ble 0,5 mill. lavere enn budsjettet i 2019.

Samfunnsutvikling og virksomhetsstyring ligger under budsjettet i 2019. Det er også et mindreforbruk innen oppvekst, men det er ikke fullt så stort, de har imidlertid andre inntekter knyttet til sine lønnsutgifter. Det er imidlertid et stort merforbruk innen helse og velferd på kr 3,5 mill. gjeldende lønn og sosiale kostnader.

Det er inkludert et mindreforbruk på pensjonsutgifter på 0,9 mill. totalt i kommunen. Av dette fremkommer 1,2 mill. som et mindreforbruk innen virksomhetsstyring fordi det er der premieavvik og bruk av premiefond for hele kommunen fremkommer. Gjeldende KLP blir dette et

merforbruk ute i drift på kr 0,6 mill. og et mindreforbruk på virksomhetsstyring på 1,2. KLP rammer særlig samfunnsutvikling og helse og velferd som en ekstra kostnad fordi det er der det er flest ansatte innen denne pensjonsordningen. Kr 0,3 mill. fremkommer som et mindreforbruk ute i drift gjeldende SPK, mens det hos virksomhetsstyring omtrent går i null sammenlignet med budsjett. Det er på skolene dette mindreforbruket fremkommer.

Introduksjonsstønad og kvalifiseringsstønad inngår også i tallene, disse har et mindreforbruk på kr 0,8 mill. I tillegg er det foretatt en del innleie i perioden som ikke fremkommer i grafen. Det er dermed brukt en del mer på lønnsutgifter i fht. budsjett enn det som fremkommer av grafen.

Lønnsutgiftene lå litt under budsjett fram til august måned. Fra da av har man ligget litt over eller omtrent på budsjett. Dette gjelder særlig Helse og velferd som har en veldig utgiftsøkning fra september og ut året.

Befolkningsutvikling og infrastruktur

Befolkningsutviklingen er isolert sett det som har størst betydning for kommunens behov for tjenester:

	2018- faktisk	2019- faktisk	2020- faktisk	2025	2030	2035
0-17 år	1321	1329	1316	1393	1385	1425
18-49 år	2207	2179	2157	2295	2378	2388
50-66 år	954	981	986	1119	1247	1304
67-79 år	546	563	590	625	619	695
80-89 år	126	129	143	213	297	326
90 år og eldre	33	31	34	32	41	67
Sum	5187	5212	5226	5677	5967	6205

Prognosen har lagt til grunn Statistisk Sentralbyrås MML- alternativ, det vil si middels vekst og lav netto innvandring. Basisåret er imidlertid 2018, så pga. overgangen til Evje og Hornes vil alternativene fra 2025 være litt høye. 2018-2020 er faktiske tall per 1.1. Befolkningsendringer medfører endrede behov og nødvendige investeringer.

Det er nedgang i den yngre delen av befolkningen og vekst i befolkningen over 67 år. Det vil bli i disse aldersgruppene den store veksten forventes fremover.

Av investeringer de nærmeste årene planlegges det for økt barnehagekapasitet. Av befolkningsveksten i gruppen 0-5 år, vil behovet sannsynligvis komme etter 2020. Barnehageopptaket for høsten 2020 viser at det ser ut til å bli trangt om plassen i Natveitåsen barnehage når Birkeland barnehage avvikles.

Det er behov for å tilpasse boliger til heldøgns omsorgsboliger, tilrettelagte boliger og egnede boliger til rus og psykisk helse. Det kommer av at det er et press i tjenestene og forventet vekst i etterspørsel fremover.

Det er også nødvendig å øke kapasiteten på Valstrand ungdomsskole til de store ungdomskullene som kommer og å få til nye lokaler til Kulturskolen.

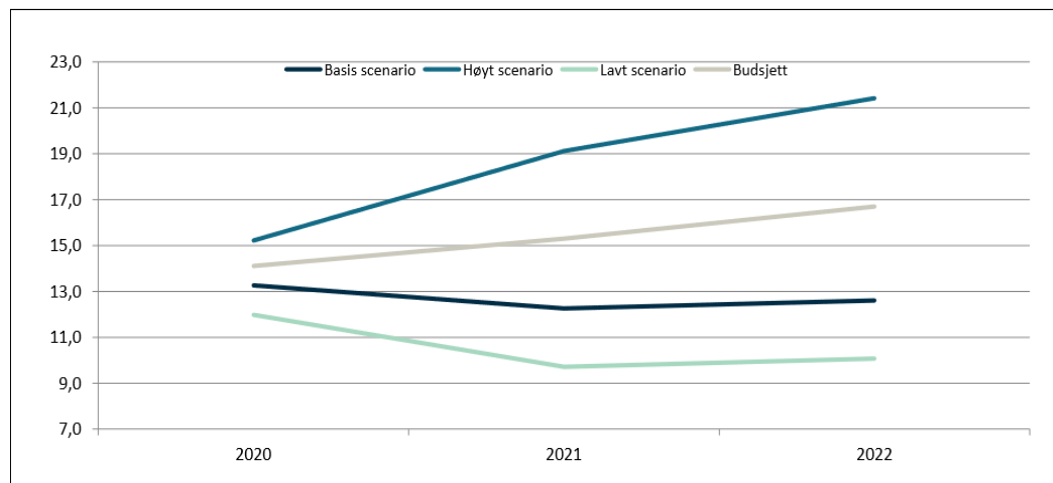
Birkenes kommune har hatt tilsyn på Birkeland renseanlegg. Det er pålagt å utføre strakstiltak. Det vil videre være behov for gjennomføring av forprosjekt i 2020. Det vil med stor sannsynlighet bli behov for å bygge et nytt anlegg. I gjeldene økonomiplan er dette forutsatt hovedprosjekt i 2021-2022.

Infrastruktur og påvirkning finans

	2020	2021	2022	2023	Totalt
Netto finansieringslån ekskl. startlån	43 963	58 632	48 381	19 496	170 472

Investeringer krever finansiering. Kommunen har pr i dag lav egenkapital mht. finansiering av investeringsprosjekter. Det er fortsatt høy gjeld i forhold til inntekter og egenkapital i Birkenes. Dersom kommunen hadde klart å opprettholde gode resultater i årene fremover, og nedbetale gjeld i samme størrelse som avskrivninger, ville det medføre en mindre risikoutsatt situasjon på sikt.

I utgangspunktet ble økonomiplanen lagt med en forutsetning om at rentekostnaden skulle opp i 2020 og fremover. I dagens situasjon ser det ikke slik ut. Det tilbys fastrentelån (mars 2020) med svært lav rente. Det er en indikasjon om at markedet tror rentene vil falle ytterligere.

Prognose rentekurve fra Gabler februar 2020 for det gjeldsnivået Birkenes kommune har planlagt.

Det er svært urolig i finansmarkedene på grunn av Korona viruset. Det blir derfor svært vanskelig å forutse hva investeringene vil koste kommunen de nærmeste årene.

Det er stor økonomisk risiko til økende gjeldsgrad med de forutsetninger som er innarbeidet i økonomiplan 2020-2023. Med høy gjeldsgrad er kommunen rentefølsom for store svingninger. Det tilsier en nøktern tilnærming i forhold til høy gjeld. Birkenes har riktignok en stor andel bundet rente for å ivareta risiko, men vil fortsatt være eksponert for svingninger.

Situasjonen i finansmarkedet medfører også at kommunens langsiktige plasseringer i verdipapirer har falt i verdi pr mars 2020. Det vil alltid være svingninger i verdien av portefølje fra år til år. I 2018 hadde for eksempel kommunen et mindre regnskapsmessig tap. I 2019 har kommunen hatt en stor urealisert gevinst. Dette minner oss om at disse inntektene er svært usikre fra år til år. Det er derfor viktig og ikke basere seg for mye på disse inntektene når det gjelder ordinær drift.

Begrenset vekst i inntekter

Statsbudsjettet for 2019 baserte seg, som i 2018, på at deler av veksten i skatte- og rammeinntekter for 2018 var en engangsutbetaling. Det forutsatte en vekst på 2,1 %. Birkenes kommune budsjetterte med vekst på 3,2 %, og det ble faktisk 4,6 %.

Gjennomsnittlig lønnsvekst i kommunene var på 3,5 % mellom 2018 og 2019.

BIRKENES	Faktisk 2017	Anslag frie inntekter stort.prop. 2018	Faktisk 2018	Statsbudsjettet 2019	Budsjett 2019	Faktisk 2019	Statsbudsjettet 2020	Budsjett 2020
Innbyggertilskudd	120 877	123 470	123 470	128 540	128 540	128 540	129 832	129 832
Utgiftsutjevnende tilskudd/trekk	19 949	19 906	19 906	20 521	20 521	22 504	27 713	27 713
Korreksjonsordningen for elever i statlige/private skoler	1 847			1 983	1 983			
Inntektsgarantitilskudd, netto	-523	-372	-372	-277	-277	-277	-279	-279
Tilskudd til saker med særskilt fordeling	860	878	878	1 017	1 017	1017	3926	3926
Distriktstilskudd Sør-Norge			0	0	0	0		
Veksttilskudd								
Storbytilskudd			0					
Regionsentertilskudd			0					
Skjønnstilskudd	1 060	1 000	1 129	1 020	1 020	1 062	1 050	1050
Sum rammetilskudd (fast del ved fremleggelse av statsbudsjettet)	144 070	144 882	145 011	152 803	152 804	152 846	162 242	162 242
Anslag inntektsutjevnende tilskudd/trekk fra KMD i statsbudsjettet	37 915	40 295	33 278	39 132	39 321	34 436	35 387	37 228
Skatteinntektsanslag fra KMD i statsbudsjettet	106 645	105 822	116 346	109 762	113 769	121 884	123 082	123 330
Endring rammetilskudd i salderingsproposisjonen	-455		160	-244	-244	-258		
Endring rammetilskudd i RNB	332		15			79		
Endring i rammetilskudd			56					
Tilskudd ufrivillig alene	1 602	1 291	1 291	646		645,5		
Endring i anslag skatt/inntektsutjevning								

BIRKENES	Faktisk 2017	Anslag frie inntekter stort.prop. 2018	Faktisk 2018	Statsbudsjettet 2019	Budsjett 2019	Faktisk 2019	Statsbudsjettet 2020	Budsjett 2020
fra KMD målt mot oppr. Anslag = Sum frie inntekter (skatt og rammetilskudd)**	290 109	292 290 0,75 %	296 156 2,08 %	302 099 2,05 %	305 650 3,20 %	309 632 4,6 %	320 711 3,6 %	322 800 4,3 %

Vekst i frie inntekter Birkenes kommune basert på KMD (grønt hefte) og faktiske tall i Birkenes

Heller ikke Teknisk beregningsutvalgs grønne hefte for 2020 anslår økning i skatte og rammeinntekter som dekker pris- og lønnsveksten. For Birkenes kommune er skatte- og rammeinntektene beregnet til 3,6 %, mens pris og lønnsveksten er anslått å bli 3,1 %, med isolert lønnsvekst på 3,6 %. Det vil si at kommunen fortsatt vil ha vanskeligheter med å få dekket inn inntektsbortfall og pris/lønnsvekst fra tidligere år. Det er budsjettert med noe høyere vekst i skatteinntekter/inntektsutjevning i 2020 enn anslaget i statsbudsjettet. Det var nødvendig for å dekke annet inntektsbortfall som er budsjettert og for å dekke nødvendige driftsoppgaver. Lønnsoppgjøret gjeldende 2020 er utsatt til høsten. Det er naturligvis høyst usikkert hva som kommer til å bli lønnsvekst i år, utover det som er knyttet til lønnsoverhenget fra i fjor.

Hva som faktisk skjer med inntektene framover, er i disse dager svært usikkert. Ved langvarig nedsatt aktivitet som følge av Korona viruset som spres i hele verden for tiden, vil det påvirke skatteinntektene i kommunene. Mye avhenger av hvilke tiltak som settes inn for å forhindre for stor stagnasjon og den effekten tiltakene faktisk får. Foreløpig er det bevilget 250 mill. til kommunene som skal dekke utgiftsveksten. Det har også vært sagt at kommunene skal kompenseres for vesentlig bortfall av skatteinntekter. Det kan være at det i revidert nasjonalbudsjett ikke kommer noen særlig økning i innbyggertilskuddet utover kompensasjon for mindreinntekter fra SFO og barnehage.

Det blir andre ting som blir viktigere enn våre skatteinntekter og avkastning på verdipapirer når det er så stor usikkerhet som nå (mars 2020). Nå er det først og fremst helse og trygghet sammen med andre primære tjenester som er det viktigste arbeidsoppgavene i kommunen (mars 2020), og som det jobbes intensivt for å løse. På nasjonalt nivå arbeides det med å få til løsninger slik at arbeidslivet og kommunene kan fortsette selv om usikkerhetene er mange.

Løse nødvendige driftsoppgaver – hva nå med endringer og utvikling?

Det er fortsatt store utfordringer når det gjelder å løse driftsoppgaver i Birkenes. Økonomi- og handlingsplan som ble vedtatt i desember 2019 inneholdt store udefinerte innsparingskrav i perioden 2020-2023. Dette er samtidig som vi ser at en del tjenester opplever stor oppgavevekst. Andre tjenester har fått sitt handlingsrom begrenset ved bemanningsnormer.

Rådmannen har utarbeidet et grunnlag for tiltak, sammen med organisasjonen, som det skal jobbes med fremover for å redusere utgiftene. Denne skal tas med i videre arbeid i år, men er ikke ferdigstilt.

Det er stort etterslep på vedlikehold i kommunen. Det vil være behov for å foreta seg noe gjeldende de eiendommene kommune eier for å klare å gjøre det mest nødvendige. Det blir nødvendig å gjøre konkrete tiltak til hovedplan vei/bygg og VA.

Innen helse og velferd er det sterkt press på tjenestene og aktivitetsvekst. Det er særlig hjemmetjenesten og boveiledertjenesten som har press. Det blir viktig å tilpasse boliger, få til et godt tilbud på frivilligsentralen og arbeide med velferdsteknologiske løsninger for å kunne levere gode nok tjenester.

På ressursenteret har man fortsatt etterslep innen PPT, det påvirker selvfølgelig skolen i særlig stor grad. Det er bemanningsnormer innenfor skole og barnehage som legger sterke føringer på hvordan disse tjenestene drives. Tidlig innsats er fortsatt nøkkelen.

Økt sykefravær i kommunen gjør at det vil være nødvendig å intensivere nærværarbeidet i kommunen.

Hovedgrepene i økonomi- og handlingsplan 2020-2023 er:

- Omstilling og utvikling for å effektivisere tjenestene
- Beholde inntektene
- Gjennomføre finansstrategien

For å få til omstilling og utvikling, har Birkenes kommune i gjeldende økonomi- og handlingsplan valgt noen hovedmål for organisasjonen:

- Utvikle kompetanse systematisk og målrettet
- Rekruttere og beholde
- Kultur for læring og forbedring
- Etablering og optimalisering av bygg, IKT og annen infrastruktur

For å nå målene er det fire fokusområder i kommunen:

- Involvering
- Digitalisering
- Tidlig innsats, forebygging og mestring
- Samordnet tjenestetilbud

Det er svært viktig å få til utvikling av disse områdene for å klare å løse flere oppgaver med god nok kvalitet fremover. Det er nok slik at vi må forholde oss til at fremdriften kanskje vil gå litt sakte i den nærmeste tiden. Det blir ikke desto mindre viktig å ha en klar retning selv om lovpålagte oppgaver vil kreve mye av Birkenes kommune.

Inntektene har vi ikke mye påvirkning på, og handlingsrommet med eiendomsskatt har blitt redusert de siste årene. Det er derimot helt nødvendig å få ned utgiftsveksten slik at den ikke er høyere enn inntektsveksten.

Det krever innsats for å få gjennomført finansstrategien. Dette er vel så viktig som de to første hovedgrepene som følge av at kommunen er avhengige av finansinntekter (utbytte Agder Energi og avkastning langsiktig plasseringer).

Det er sagt mange ganger, men er derfor ikke mindre sant; det vil komme endringer i rammebetingelser som vi ikke kjenner til i dag.

ENHETENE

Teknisk Forvaltning

Tjenesteleveranse

Enheten har ansvar for vertskommunesamarbeidet mellom Lillesand og Birkenes innen felles tekniske tjenester består av områdene oppmåling, geodata, eiendomsskattekontor, jordbruk, skogbruk, viltforvaltning, miljø- og naturforvaltning. I tillegg har enheten ansvar for fagene plan- og byggesak, kommuneplanlegging, klima, beredskap, eiendomsforvaltning og industriavfall for Birkenes kommune.

Innen miljø- og naturforvaltning har det i 2019 vært svært høy aktivitet knyttet til Lillesand, blant annet luftkvalitet rundt Fiven as, behandling og oppfølging av tiltaksplaner innen sulfid, hummerfredning mm. Når naturforvalter sluttet i august ble det svært krevende fordi vi måtte løse oppgavene internt i enheten i overgangsperioden. Denne stillingen er per 1.1.20 tilbake til Lillesand og ute av samarbeidet etter vedtak i kommunestyret og bystyret desember 2019.

I løpet av 2019 har vi samarbeidet med konsulenter for å gjennomføre en stor del av oppmålingssakene. Fra 1.1.20 har vi fulltallig bemanning og kan gjennomføre oppmålingsforretninger uten bruk av konsulenter og konsentrere oss om å bygge opp et effektivt fagområde. I tillegg har vi jobbet med å avslutte alle eldre oppmålingssaker for å kunne rapportere dette tilbake til kontrollutvalget i mars 2020.

Innen eiendomsforvaltning er det jobbet med å oppdatere grenser og gjennomføre eldre avtaler. Arbeidet med overføring av kirkeeiendommer til staten har startet, og omfattende jordskiftesaker i grødebekken og Møllebekken er gjennomført.

Innen plan- og byggesak har det vært jobbet med kommunale planer som Birkeland Sør og Idrettsplassen/Grødebekken/Uldal og i tillegg har kommuneplanens arealdel rullert. Det har vært svært få private planer. Gebyrinntektene til byggesak viser at vi ligger omtrent på samme aktivitetsnivå som foregående år, og uten restanser som kan gi avkortning av gebyrer.

Landbruksforvaltningen har stabil bemanning og ingen spesielle utfordringer i 2019. Eiendomsskattekontoret har hatt redusert bemanning i 2019, men i løpet av høsten var de fulltallige. Nye nemnder ble oppnevnt på høsten og de nye medlemmene har fått opplæring og kurs. Innen beredskap er det utarbeidet ny beredskapsplan i løpet av 2019. En storskalaøvelse ble gjennomført i september 2019 hvor Birkenes kommune med kriseledelse og stabsfunksjoner var involvert. Området industriavfall handler om avtalen Birkenes kommune har med 3B-Fibreglass AS om å stille til veie et deponi til glassfiberavfall på Rugsland. Avtalene ble startet revidert i 2019.

Enheten har jobbet etter handlingsplanen som inngår som en del av Birkenes kommunes økonomi- og handlingsplan 2019-2022; utarbeide serviceerklæringer, kompetanseplan og kompetanseoverføring til 1. linjetjenesten. Når det gjelder serviceerklæringer er arbeidet startet gjennom prosjekt arbeidsflyt. Kompetanseplaner var et felles tiltak for hele samfunnsutvikling og dette er ikke startet i teknisk forvaltning enda. Kompetanseoverføring til 1. linjetjenesten handler

om at servicetorget får mer kompetanse på enkelte områder slik at de kan løse mer selv i møte med publikum. Dette arbeidet foregår kontinuerlig mellom enhetene og servicetorget.

Personal

Både langtids- og korttidsfraværet har gått ned fra 2018 til 2019. Vi har gjennom året rapportert på en stabil personalsituasjon, selv om den ikke har vært komplett. I løpet av høsten startet en vikar innen eiendomsskatt, og vi ansatte to landmålere som skulle startet fra årsskiftet. Disse hjemlene hadde vært vakante over lengre tid og utgjør en stor del av årsaken til et mindreforbruk i 2019. Mange ansatte har allsidig bakgrunn og erfaring som gjør at de kan saksbehandle flere steder. Dette gjør at vi i noen perioder og tilfeller kan avhjelpe hverandre ved fraværssituasjoner, istedenfor å hente inn ekstern hjelp og vikarer. Det er en stor styrke i denne enheten og som alt annet må det brukes på en bærekraftig måte.

Økonomi

Totalt sett endte enheten med et mindreforbruk på kr 0,5 mill. i forhold til budsjettet ramme. Et mindreforbruk på til sammen 0,2 mill. er knyttet til ansvarene som gjelder Lillesand kommune. Dette er en rent regnskapsmessig differanse som oppstår når budsjettet opprettes. Når denne tas ut, er det reelle mindreforbruket 0,2 mill.

Mindreforbruket kan i hovedtrekk forklares med at enheten ikke har erstattet vakante hjemler så langt det er mulig i forhold til forsvarlig drift. Dette gjelder landbruk, miljø og eiendomsskatt. I tillegg mottok Birkenes kommune skjønnsmidler pålydende 0,2 mill. i forbindelse med overgangen fra *verker og bruk* til *næring* innen eiendomsskatt.

Fagområder som har merforbruk innen enheten er kommuneplanlegging og plan- og bygg. Dette skyldes primært merforbruk på konsulenttjenester til kommuneplan og planarbeid som f.eks. Birkeland Sør, til sammen 0,3 mill.

Når det gjelder gebyrinntekter endte byggesak sine inntekter som budsjettet, mens inntektene på private reguleringsplaner har et mindreforbruk på 0,1 mill. Oppmåling endte på 0,3 mill. mindre inntekter enn budsjettet. Ingen av fagene har hatt restanser i 2019, og svikt i inntektene skyldes hovedsakelig markedssvingninger.

De ansvarene som er knyttet til ansatte overført fra Lillesand kommenteres ikke nærmere her, da de føres i null ved fakturering av tjenestene som leveres til Lillesand kommune.

	2018	2019		Regnskap 2019	Budsjett 2019
Bemanning	15,5	16,8	Lønn og sosiale utgifter	12 585	14 117
			Driftskostnader	9 401	4 448
			Inntekter	-15 621	-11 669
Sykefravær					
1-16 dager	2,0 %	0,3 %			
17 dager+	7,9 %	5,0 %			
Sum	9,9 %	5,2 %	Mindreforbruk	-531	
			Enhetsleder Merete Holtan		

Kommunikasjon og kultur

Tjenesteleveranse

Enhet kommunikasjon og kultur består av flere ulike fagområder. Servicetorv, politisk sekretariat, valgansvar, dokumentcenter/arkiv, IKT/digitalisering, kommunikasjon, kultur med bibliotek og fritidsklubben Joker. 2019 var året da enhet kommunikasjon og kultur kjente på at arbeidsoppgavene ble flere enn vi hadde hoder og hender til å løse dem med. Det ble gjort harde og tøffe prioritering.

Kultur, Joker fritidsklubb og bibliotek:

Foruten de årlige arrangementene ble det også arrangert noen nye arrangement; «Heilt på jordet» - en aktivetsdag for barnefamilier, og eventyrløype på Flakkeheia med 7 turmål for barnefamilier med gapahuk og bål plass, postkasse med ulike oppgaver i og eventyrbok. Det ble laget 4-5 artige eventyrfigurer som er kuttet ut/laget i trær, samt ny tursti, en utsiktsløype med 55 enkle trollfigurer. Ny rekord på Toppturene med 19 370 besøkende på 21 topper. Joker Fritidsklubb er veldig populær. Det er omkring 30 besøkende i gjennomsnitt på hver åpningskveld. 16. mai arrangement og BirkeLAN var populært tilbud. Biblioteket hadde 14 581 utlån inkl. fornyelser. Vi hadde 15 arrangement der det deltok til sammen 140 barn og 195 voksne. Vi videreførte samarbeid med barnehage og skoler, blant annet med klassebesøk, mikrobibliotek i to barnehager og leseaksjon for skolebarn.

Servicetorget

Servicetorget jobbet kontinuerlig for gode rutiner og informasjonsflyt mellom enhetene, og har hatt en sentral rolle i prosjekt arbeidsflyt for samfunnsutvikling. «Min side» er utviklet med flere tjenester til innbyggerne. Boligkoordinatoroppgavene ble flyttet over til teknisk drift.

Dokumentcenter

Det ble jobbet med digitalisering, forbedring og effektivisering av tekniske løsninger knyttet til dokumentbehandling, samt opplæring og brukerstøtte for ansatte som bruker sak-/arkivsystemet, og arkivveiledning for ansatte som slutter. Kuben (Aust-Agder museum og arkiv) gjennomførte en kartlegging av papirarkivet på kommunehuset. Resultatet viser stor opphopning av arkivmaterieell over flere år. Dette er kritisk.

IT og Digitalisering

2019 var det første fulle driftsåret for den nye felles IT-tjenesten for Birkenes og Lillesand kommuner. Det var et høyt tempo med fokus på drift, utvikling og digitalisering. Det ble brukt betydelige summer på rulling av IT-utstyr, velferdsteknologi og ulike pedagogiske digitale verktøy.

Politisk sekretariat

I 2019 ble det gjennomført kommunevalg. Det var i alt 4 personer som var valgansvarlige, i tillegg var det flere andre som bidro i perioden, både interne og innleide. Ny politisk sekretær var på plass i august. I en periode på 5 mnd. var det overlapping og opplæring. Etter valget var det konstituerende kommunestyremøte med valg til utvalg og råd. I konstituerende kommunestyremøte trådte ny kommunelov i kraft. I november vedtok kommunestyret ny utvalgsstruktur der tjenesteutvalget ble erstattet av to nye utvalg, utvalg for oppvekst, helse og velferd og utvalg for samfunns-, steds- og næringsutvikling. Det ble gjennomført seks omganger av politiske møter før konstituering av nytt kommunestyre. I tillegg var det flere arbeidsgrupper som

arbeidet med budsjettoppfølging, og et temamøte med kommunestyret om dette. Det var også et ekstra planutvalgsmøte. To møter i klagenemda, og seks møter i valgstyret. I tillegg til konstituerende kommunestyremøte ble det gjennomført to omganger med politiske møter i den nye kommunestyreperioden, med ett siste tjenesteutvalgsmøte og ett møte hver i de to nye utvalgene. Mange nye rutiner kom på plass, samt presisering og forbedring av eksisterende rutiner, godtgjørelse og annet.

Handlingsplanen for 2019:

I 2019 deltok vi med flere ressurser i ulike grupper innenfor prosjekt administrativ arbeidsflyt, sammen med enhetene drift og forvaltning. Gruppene jobbet med samhandling på tvers i forhold til kommunikasjon, respons til innbyggere, forbedring/ presiseringer på nettsiden og digitale løsninger. Det er blitt gjort en kartlegging, og en mindre utredning i forhold til fremtidig løsning for servicetorget. Kuben (Aust-Agder arkivet) gjorde omfattende kartlegging av papirarkivet på Birkenes kommunehus. Individuelle kompetanseplaner er utsatt.

Personal

I 2019 hadde vi en stabil personalgruppe, men økt sykefravær sammenlignet med de siste årene. Mangeårig politisk sekretær gikk over i pensjonistenes rekker og det ble behov for rekruttering.

Økonomi

Totalt sett fikk enheten et merforbruk på kr 0,7 mill. Det skyldes i hovedsak et ikke budsjettert tilskudd på kr 1,2 mill. til Birkenes IL for ny gressmatte. Enheten har vært nøktern i driften som følge av dette. Driftsutgiftene for IT-tjenesten ble mindre enn budsjett og det ble tilbakebetalt kr 0,2 mill. Enheten brukte litt mer på lønn enn budsjett. Det skyldes overlapping i forbindelser med rekruttering av ny politisk sekretær, og vikar på dokumententeret. Når det gjelder valg, ble dette dyrere enn budsjettert. Det skyldes innleid hjelp og overtidsbruk. Det utjevnes med mindreforbruk på politikere.

	2018	2019		Regnskap 2019	Budsjett 2019
Bemanning	11,1	11,15	Lønn og sosiale utgifter	9 692	9 613
			Driftskostnader	15 599	11 298
			Inntekter	- 4 501	-809
Sykefravær					
1-16 dager	1,3 %	0,9 %			
17 dager+	1,3%	4,7 %	Merforbruk	688	
Sum	2,5 %	5,6 %	Enhetsleder Aud Hellen Bergland		

Drift

Tjenesteleveranse

Enheten drift utfører drift- og vedlikeholdsoppgaver av:

- Kommunale eiendommer og bygg (skoler, helsebygg, barnehager mm)
- Kommunale veier og veianlegg, inklusiv gatebelysning
- Parker og andre kommunale rekreasjonsområder
- Vann og avløp; herunder ledningsnett, kummer, vannverk og renseanlegg

Vaktmesterne utfører det meste av vedlikeholdsoppgaver på kommunens eiendommer og bygg. Det har vært høy aktivitet som følge av stort antall planlagte driftsoppgaver. I tillegg må mange uforutsette vedlikeholdsoppgaver utføres. Det store antallet uforutsette vedlikeholdsoppgaver må sees i sammenheng med mange gamle og utdaterte bygninger, samt et vesentlig vedlikeholdsetterslep over mange år. Det har gjennom 2019 blitt utarbeidet en hovedplan for kommunens bygg. Denne har avdekket store utfordringer i forhold til byggenes tilstand. Noen av byggene nærmer seg grensen for forventet levealder, og det bør evalueres om de skal rehabiliteres eller saneres.

Enheten drift vedlikeholder ca. ti mil med kommunal vei; hvorav ca. 2/3 er grusveier. Det har vært jevn og god aktivitet gjennom hele året i tillegg til ad-hoc arbeid ved store nedbørsmengder. Etterslepet på vedlikehold på både asfalterte og gruslagte veier er stort, og driften er krevende for å holde kjørbare standard. Spesielt gjelder dette grusveiene som blir mer og mer krevende som følge av klimaendringen vi har sett de siste årene.

Innenfor vann og avløp (VA) er driften og vedlikeholdet knyttet til to renseanlegg, tre vannverk, samt 84 kilometer kommunale VA-ledninger og tilhørende kummer. De kommunale anleggene er gamle, og ledningsnettet er sårbart på grunn av alder og mye nedbør. Det er stor inntrengning av fremmedvann i ledningsnettet og det oppstår relativt ofte lekkasjer og brudd på ledningene. Vannverk, ledningsnett og renseanlegg blir stadig vanskelige å drive på grunn av etterslepet på vedlikehold og sanering. Birkeland RA er spesielt sårbart.

Det kommer mange henvendelser fra publikum. De fleste av disse mottas og distribueres av servitorvet. Enheten har gode rutiner på å melde planlagte avvik til servicetorget slik at disse kan legges på hjemmeside, sosiale medier eller kan svares ut på telefon. Digital løsning for innmelding av feil på gatelys er anskaffet, og publikum har benyttet denne.

Enheten arbeider etter vedtatt handlingsplan, og benytter denne som et verktøy i forhold til måloppnåelse. Prosjekt Enøk blir ferdigstilt i første halvdel i 2020. Dette vil medføre reduserte energikostnader. Arbeidet med «eierskap vei» og utarbeidelse av kriterier for nedklassifisering er ikke ferdigstilt. Hovedplan vei, som var planlagt ferdig 2018, er ikke ferdigstilt. Dette må for øvrig sees i sammenheng med ressursutfordringer i enheten. Ny planlagt ferdigstilling er første halvår 2020.

Personal

Bemanningen hos driftsoperatører innenfor vei, VA og vaktmesterne har vært stabil med svært lite sykefravær. Alle ledige stillingshjemler er besatt og stemningen i gruppen er bra. Det har vært svært lite turnover i 2019.

Innen renholdstjenesten har det vært høyt sykefravær. Mot slutten av året så vi en bedring i sykmeldingssituasjonen. Situasjonen for denne gruppen er vanskelig da antall kvadratmeter bygningsmasse stadig øker, og fordi eksisterende bygg har gulv som er vanskelige å renholde på grunn av elde og slitasje. Frekvensen av innleide renholdere i 2019 var høy. Det arbeides aktivt med å holde sykefraværet nede både av teamleder og enhetsleder. Det er god dialog mellom disse og arbeidstakere ved fravær/sykdom. Arbeidet med å lage en samlet kompetanseplan for enheten er godt i gang.

Arbeidsmiljøgruppen møtes en gang i måneden for å ta opp eventuelle utfordringer som f.eks. sykdom, miljøutfordringer og HMS. Det har ikke kommet opp nevneverdige forhold eller utfordringer som krever tiltak på disse møtene.

Det jobbes med samlokalisering av vaktmestere og driftsoperatører for vei og vann/avløp. Vaktmesterne må flytte ut av sine lokaler da disse skal omdisponeres og driftsoperatørene er lokalisert i midlertidig brakkerigg på Tollnes som ikke oppfyller dagens HMS-krav.

Økonomi

Enheten fikk et negativt resultat sammenlignet med budsjettert ramme på kr 4,7 mill.

Innenfor selvkostområdene vann og avløp har man hatt større utgifter enn budsjettert. Årsaken til økte utgifter er hovedsakelig knyttet til uforutsett vedlikehold av ledningsnett. Dette har medført at fondsutviklingen på vann har blitt negativ og fondet redusert.

Innenfor de andre områdene i enheten er det samlet et negativt avvik sammenlignet med budsjett. Det største negative avviket er knyttet til kommunale veier, kr 2,5 mill. Det aller meste av merforbruket kan knyttes brøyting og vintervedlikehold, samt merforbruk til vedlikehold vei. Årsaken til merforbruk vedlikehold vei skyldes store nedbørsmengder som medførte betydelige ødeleggelser på enkelte veistrekninger.

På ansvarene for bygg drift er det også større merforbruk innenfor enkelte ansvar. Dette er knyttet til økte og uforutsette vedlikeholdskostnader, samt høyere kostnader til innleid arbeidskraft som følge av sykefravær innen renholdstjenesten.

Det er i tillegg flere mindre budsjettoverskridelser på enkelte ansvar som resulterer i det negative resultatet. Dette må sees i sammenheng med at budsjettene i utgangspunktet var satt til et minimum, og således var utsatt for overskridelser da kommunale veier samt bygg de siste årene har blitt minimalt oppgradert.

	2018	2019		Regnskap 2019	Budsjett 2019
Bemanning	23,6	24,08	Lønn og sosiale utgifter	14 235	14 110
			Driftskostnader	33 052	21 679
			Inntekter	-24 625	-17 756
Sykefravær					
1-16 dager	1,1 %	0,7 %			
17 dager+	10 %	9,4 %	Merforbruk	4 728	
Sum	11,1 %	10,2 %	Enhetsleder Morten Nilsen		

Samfunnsutvikling felles

Tjenesteleveranse

Fellesområdet omfatter kommunalsjef samfunnsutvikling, næring, brann og redning, samt kalking av Tovdalselva. Kommunens næringsarbeid ivaretas i stor grad i samarbeidet med Business Region Kristiansand og Birkenes betaler for en stilling som kommunen har flyttet til dette samarbeidet. Brann og redning ivaretas av Kristiansandsregionen brann og redning IKS (KBR). Kommunen yter eiertilskudd til KBR. Kommunalsjef har gjennom 2019 brukt en del av sin tid på oppfølging av planlagt vindkraftutbygging. Dette er beregnet til 20 % i første halvår og i overkant av 40% i andre halvår. Det er avtalt med utbygger at de skal kompensere for det arbeidet administrasjonen i kommunen gjør. Det er benyttet innleid hjelp til enkelte andre oppgaver for å ivareta totalkapasitet.

Handlingsplanen for 2019:

Tjenesteområdet har arbeidet med prosjekt administrativ arbeidsflyt. Det er sett på definerte områder for å finne løsninger som skaper større forutsigbarhet og flyt i oppgaveløsningen. Det har vært et spesielt fokus på å finne gode løsninger for raskere svar på henvendelser med blant annet forbedring/ presiseringer på nettsiden og digitale løsninger. Det har også vært jobbet med å styrke intern samhandling og koordinering mellom enhetene og mellom enhetene og overordnet nivå. Det er blant annet opprettet samordningsmøte for å sikre nødvendige avklaringer mellom ulike fag og nivåer.

Personal

Årsverkene består av kommunalsjef samfunnsutvikling og en stilling knyttet til kalking av Tovdalselva. Det har vært stabil bemanning, godt arbeidsmiljø, og noe langtidssykefravær i en periode som skyldes skade.

Økonomi

Det er store avvik i driftsutgifter sammenlignet med budsjett. Dette skyldes i stor grad utgifter knyttet til kalk. Dette ansvaret føres imidlertid mot fond og går i null over året. Derfor viser også regnskapet langt større inntekter enn budsjettet. Merforbruket på kr 0,3 mill. er knyttet til de øvrige ansvarene på fellesområdet. Dette er fordelt med ca. kr 0,2 mill. i driftstilskudd til KBR. Eiertilskuddet har vært for lavt budsjettet i 2019. Det er videre et negativt avvik på ansvaret for Næring. Det var budsjettet med en inntekt fra prosjekter mm på kr 0,1 mill. Det har ikke vært slike inntekter i 2019. Det er noe endringer i øvrige utgifter og inntekter, men disse går i stor grad mot hverandre. Bla. er det betydelig høyere kostnader for konsulentbruk. Disse kostnadene dekkes i sin helhet av inntekter fra arbeid med oppfølging av vindkraftprosjektet.

	2018	2019		Regnskap 2019	Budsjett 2019
Bemanning	3,15	2,15	Lønn og sosiale utgifter	1 903	1 765
			Driftskostnader	12 990	9 730
			Inntekter	-8 782	-5 720
Sykefravær					
1-16 dager	0,8 %	0,1 %			
17 dager+	0 %	2,1%	Merforbruk	337	
Sum	0,8 %	2,3 %	Kommunalsjef Halvor Nes		

Birkeland barnehage

Tjenesteleveranse

Birkeland barnehage startet nytt barnehageår høsten 2019. Det er 2 avdelinger, en med 22 barn over 3 år og en med 8 barn under 3 år. Dette barnehageåret har det vært fokus på lek, lekemiljø og relasjoner. Gjennom året har personalet fått gode faglig input i form av kurs, møter og litteratur. Motiverte og engasjerte voksne har gått i gang med tilrettelegging av lekegrupper og fornyet lekemateriell. Tilbakemeldinger fra foreldre og barn har bare vært positive. Vi har hatt noen utfordringer gjennom året, men vi bestemte oss tidlig for å levere så gode tjenester som mulig.

Personal

Det har vært svært høyt langtids sykefravær. Barnehagen har en personalgruppe med 7,9 årsverk, og det er særs sårbart ved fravær. Det høye sykefraværet har medført store vikarutgifter. Takket være stabile vikarer, som har jobbet lenge og kjenner barnehagen godt, har dette ikke gått utover barna og aktivitetene vi har i barnehagen.

Økonomi

Budsjettet er stramt, men vi har holdt oss innenfor rammen mye takket være refusjonene fra Nav. Totalt ble det et positivt avvik på kr 0,2 mill.

Betaling for kost viser overforbruk, og skyldes fokus på sunn mat og mer frukt og grønnsaker som er noe dyrere. Barnehagen tilstreber hele tiden å være nøkterne, men må likevel tilby barna næringsrik og sunn mat. En stor andel barn over 3 år, har naturlig nok også betydning for utgiftene. Det har vært fornying av lekemateriell og nødvendig utstyr som barnehagen trenger som gjør at akkurat denne posten har fått et merforbruk.

	2018	2019		Regnskap 2019	Budsjett 2019
Bemanning	7,8	7,6	Lønn og sosiale utgifter	5 902	5 210
			Driftskostnader	232	147
			Inntekter	-2019	-1051
Sykefravær					
1-16 dager	1,2 %	1,3 %			
17 dager+	6 %	19,5 %	Mindreforbruk	-193	
Sum	7,2 %	20,9 %	Enhetsleder Anne Skribeland		

Natveitåsen barnehage

Tjenesteleveranse

Barnehagen har ved utgangen av året 48 barn og 13,2 årsverk fordelt på 17 personer. Handlingsplan for Birkenes kommune og for barnehagen legger føringer for de mål, tiltak og satsningsområder barnehagen skal jobbe etter. Barnehagen jobber aktivt med lekemiljøet, og det å tilrettelegge for et inspirerende og inkluderende lekemiljø. Det har vært stort fokus de voksnes holdninger og det å fremme barnas psykiske helse. Dette inngår i kommunens satsing på HBU (Helsefremmende barnehage og skole). Barnehagen bruker nærområdet aktivt til turer, fysisk aktivitet og gode opplevelser. Det er innarbeidet gode kostvaner med fokus på sunn mat, frukt og grønt. Barnehagen får gode tilbakemeldinger fra foreldrene, og vi oppnådde svært gode resultater på U.dir. sin brukerundersøkelse 2019. Som en del av digitaliseringsstrategien har vi tatt i bruk iPad på førskolegruppa. Barnehagen har en egen Facebook-side for å profilere seg i markedet. Denne brukes aktivt.

Personal

Det har vært stabil bemanning, men med noen års-vikariater knyttet til permisjoner. Langtidsfraværet har vært høyt (11,6%), og skyldes utfordringer knyttet til fysiske skader. I tillegg har det vært noe egenmeldt fravær. I perioder med mye sykefravær er det utfordrende for pedagogene å få gjennomført sin planleggingstid. Barnehagen har et kontinuerlig fokus på arbeidsmiljø. Vårt mål er at personalet skal trives på jobb, og at vi sammen skal gjøre hverandre gode. AMU-gruppa jobber også aktivt for å fremme et positivt og inspirerende arbeidsmiljø.

Som et resultat av tillitsundersøkelsen gjennomfører vi utviklingssamtaler og kollegaveiledning. Målet med samtalene er å bidra til at den enkelte kan utvikle sin faglige kompetanse, og gjennom dette utvikle kvaliteten på barnehagetilbudet.

Økonomi

Regnskapet viser et positivt resultat på kr 0,2 mill. Resultatet skyldes i stor grad at ansatte som har vært inne i vikariater har vært lavere lønnet enn årslønnen som ligger i hjemlene. Økonomien er utfordrende, og anskaffelser som leker, materiell og utstyr må delvis settes på vent. Bruk av vikar vurderes alltid ut fra behov, samtidig som vi også må ta hensyn til belastningspress på personalet og kvalitet og forsvarlighet på barnehagetilbudet.

	2018	2019		Regnskap 2019	Budsjett 2019
Bemanning	14,0	13,2	Lønn og sosiale utgifter	9 986	9 381
			Driftskostnader	492	399
			Inntekter	-2 934	-2 025
Sykefravær					
1-16 dager	2,4%	2,8 %			
17 dager+	7,7%	11,6%	Mindreforbruk	-212	
Sum	10,1 %	14,4 %	Enhetsleder Mette Harberg		

Engesland oppvekstsenter

Tjenesteleveranse

Engesland oppvekstsenter består av barnehage og hele grunnskoleløpet. Pr.31.12.19 er det 17 barn (21 plasser) i barnehagen og 60 elever på skolen. Vi har et godt samarbeid på oppvekstsenteret hvor enhetsleder og teamleder har faste møter. Vi har også en egen plan for overgang og samarbeid mellom skole og barnehage. Det å være et oppvekstsenter gir oss mulighet til å dra nytte av hverandre, være mer fleksible, blant annet i forhold til SFO. Noen av aktivitetene er vi sammen om.

Det er viktig for oss å være en del av lokalsamfunnet. I 2019 har flere i lokalmiljøet bidratt med støtte, kunnskap og kompetanse. Vi er veldig takknemlige for alle som er med og bidrar til skolens- og barnehagens arbeid.

Hele skolen har hatt fokus på Fagfornyelsen. Først i forhold til ny overordnet del, og så videre til fagplanene. I høst ble skolen med i DEKOMP (Desentralisert kompetanseheving), med satsing på digitale ferdigheter. Vi fortsatte med SAMM i 2019, en metode for arbeid med motivasjon som er en del av HBS-satsingen (Helsefremmende barnehage og skole). Skolen hadde ekstern vurdering i mars, med tema «Lærelyst og motivasjon». Vi jobber for å skape en mer praktisk og relevant skolehverdag for elevene. Elevundersøkelsen for 2019 viser at vi har et trygt og godt skolemiljø. Barnehagen har i HBS-satsingen hatt fokus på lekemiljøet og arbeid med relasjoner gjennom samarbeid med STYD kommunikasjon. I tillegg er kunst og kreativitet, samt Hjerteprogrammet også viktige satsingsområder. Foreldreundersøkelsen i barnehagen i høst viste gode resultater, spesielt på trygghet og omsorg.

Personal

Både skolen og barnehagen har kvalifisert personale som gir uttrykk for god trivsel, og det var lite utskiftninger i skolen i 2019. Det har vært en litt utfordrende høst i barnehagen; både for barn og voksne. Dette på grunn av endringer i personalet, og oppfølging av barnegruppa. Det oppleves at dette nå løst seg. Barnehagen fikk ny styrer i august, og hun har funnet seg godt til rette. Handlingsplanen er fulgt opp etter tillitsundersøkelsen i 2018, med fokus på informasjonsflyt/kommunikasjon, pauseavvikling og forutsigbarhet.

Økonomi

Det relativt store mindreforbruket på kr 0,5 mill. skyldes uforutsette inntekter i form av gjesteelever, sykelønnsrefusjoner og noen andre, mindre refusjoner. Mindreforbruk i forbindelse med sykemeldinger skyldes at vikarutgiftene ofte blir noe lavere enn personalkostnadene til de som er sykemeldte. Det skjer også at man ikke alltid får tak i vikar.

	2018	2019		Regnskap 2019	Budsjett 2019
Bemanning	19,6	19,6	Lønn og sosiale utgifter	14 320	13 491
			Driftskostnader	542	425
			Inntekter	-2 951	-1 525
Sykefravær:					
1-16 dager	1,0 %	1,1 %			
17 dager+	7,7 %	6,2 %			
Sum	8,6 %	7,3 %	Mindreforbruk	-481	
			Enhetsleder Wenche Reinertsen		

Birkeland skole

Tjenesteleveranse

Det var 479 elever på skolen ved utgangen av 2019. Birkeland skole har i løpet av skoleåret hatt fokus på hva som bidrar til god psykisk helse for elevene, deriblant «LINK til livet» og «Trygge voksne» som en del av kommunens samarbeid med RVTS Sør. Fra august 2018 ble skolen pilotskole i DEKOMP (Desentralisert kompetanseheving) i et samarbeid der Birkeland- og Herefoss skole satset på digitale ferdigheter. Prosjektet avsluttes våren 2020. Personalet har arbeidet en del med den nye nasjonale læreplanen som trer i kraft fra august 2020. I november 2019 opprettet skolen Lærelab fra «LEAP Learning», og er nå den eneste skole i Norge med lærelab i både norsk, matematikk og engelsk. Vi håper at dette vil bidra til å øke elevenes læringslyst på de laveste trinnene. I en Lærelab får barna ta ansvar for egen læring og utforske apper og oppgaver etter sitt eget ferdighetsnivå og i sitt eget tempo.

Skolen skåret under gjennomsnittet på de nasjonale prøvene på både 5. og 8. trinn. De nasjonale prøvene på 8. trinn tester elevene i kompetansemålene etter 7.trinn. Resultatene har ikke ønsket utvikling, men kan svinge noe fra år til år. Skolen har som mål at flest mulig gjennomfører prøvene.

Personal

Skolen har tilnærmet dobbelt pedagogressurs på 1. trinn. Fra høsten 2017 har det også vært midler til ekstra pedagog på 2. og 3. trinn i forbindelse med tidlig innsats. Det samme på 4.trinn fra høsten 2019. Dette gir skolen et godt utgangspunkt i arbeidet med å følge opp faglige resultater på «småskolen». Birkeland skole er innenfor den nye lærenormen på alle trinn. Det har vært noe utskiftning av undervisningspersonale i skolen på grunn av diverse permisjoner. Kompetansekartlegging viser at skolen har mange lærere med formell kompetanse i norsk, men det er færre med formell kompetanse i matematikk, og spesielt engelsk. Dette vil ha innvirkning på fremtidige ansettelser og på hva som vil prioriteres i forhold til videreutdanning for lærere. Det totale sykefraværet er fortsatt litt over normalt. Det har vært en utfordring å finne nok kvalifiserte vikarer ved både korttidsfravær og langtidsfravær.

Økonomi

Skolen og SFO samlet fikk et positivt avvik på kr 0,4 mill. sammenlignet med budsjett. Dette skyldes hovedsakelig etterregulering av satser knyttet til pensjon og arbeidsgiveravgift, samt at skolen har brukt noe mindre på lønnsutgifter og fått mer i refusjon i forhold til budsjett.

	2018	2019		Regnskap 2019	Budsjett 2019
Bemanning	54,2	54,4	Lønn og sosiale utgifter	39 876	37 564
			Driftskostnader	1 411	1 394
			Inntekter	-5 064	-2 322
Sykefravær					
1-16 dager	2,1%	1,4 %			
17 dager+	4,5%	5,2 %	Mindreforbruk	-413	
Sum	6,5 %	6,6 %	Enhetsleder Kristian Cummings		

Valstrand skole**Tjenesteleveranse**

Skole hadde ved årsskifte 179 elever fordelt på 9 klasser. Alle elevene får sin undervisning i full klasse og spesialpedagogiske tiltak blir ivaretatt ved bruk av to lærere i klassen.

I tråd med handlingsplanen, har skolen hatt fokus på «tidlig innsats». Det er opprettholdt en praksis som bidrar til å avdekke mangel på trivsel hos elevene, bl.a. ved bruk av elevundersøkelsen «Klassetrivsel.no» to ganger i året. Det settes inn tiltak så snart enn ser tilløp til konflikter. I forbindelse med «tidlig innsats» har skolen også program som skal avhjelpe elever som ligger etter i fag, med f.eks. lesekurs.

Skolen har videreført sitt engasjement som øvingsskole. Høsten 2019 startet planlegging av skoleovertakelse som skal være i uke 46 2020. Videreutvikling i personalet har i stor grad handlet om fagfornyelsen som trer i kraft høsten 2020.

Personal

Skolen har en stabil bemanning. I skoleåret 19/20 kom flere tilbake fra permisjoner. Vi har fortsatt enkelte i permisjon, og har fått beholde flere dyktige vikarer.

Sykefraværet har sunket ytterligere, og det totale fraværet ble 2,9%. Dette skyldes nok mange heldige omstendigheter som har vært sammenfallende, men er også et resultat av en strategi som bygger opp under god helse og høyt nærvær. Tilbakemeldinger fra ansatte tyder på at de fleste trives veldig godt på jobb.

Økonomi

Valstrand skole hadde i 2019 et mindreforbruk på kr 0,3 mill. Dette forklares først og fremst med at inntektene fra refusjoner ble langt større enn forventet. Både lønn og driftskostnader ble større enn budsjettet grunnet ekstraordinære tiltak, men disse tiltakene gav altså større inntekter enn hva de utløste av utgifter.

	2018	2019		Regnskap 2019	Budsjett 2019
Bemanning	24,9	24,8	Lønn og sosiale utgifter	18 780	17 921
			Driftskostnader	1 199	698
			Inntekter	- 1973	-275
Sykefravær					
1-16 dager	1,4%	1,9 %			
17 dager+	4,4%	1,0 %			
Sum	5,8%	2,9 %	Mindreforbruk	-338	
			Enhetsleder Arnold Aas		

Herefoss skole og SFO

Tjenesteleveranse

Herefoss skole er en fådelt barneskole med 3 basisgrupper: 1.-2. (7 elever), 3.-4. (8 elever) og 5.-7. (13 elever). I alt 28 elever pr. 31.12.19. Det var da 5 barn i SFO-ordningen.

- Gjennom året har personalet arbeidet systematisk med et nettbasert utviklingskurs med base i «Vurdering for læring» i henhold til handlingsplan for 2019-2022.
- Ingen ansatte søkte, eller deltok på noen av de nasjonale etter-/og videreutdanningstilbudene.
- Alle elevene på 1. og 2. årstrinn har nå hvert sitt nettbrett som blir brukt i økende grad i undervisningen.
- Samarbeidet med eksterne for å hjelpe de elevene som trenger ekstra oppfølging i forhold til faglig og sosial kompetanse oppleves fremdeles som positivt av ansatte og brukere. Samarbeidet er i tråd med handlingsplanens ulike satsningsområder, deriblant «Miljø for lek og læring».

Personal

- Skolens art, størrelse og økonomi gjør at den er svært sårbar ved uforutsett/usikkert fravær. Vi fikk derfor tilsatt vikar for hele skoleåret 2019/2020 som hjalp betydelig i forhold til å håndtere disse utfordringene på en forsvarlig måte.
- Det er fremdeles behov for kompetanseheving knyttet til krav om 30 studiepoeng i engelsk, norsk og matematikk.
- Skolen er bemannet med 4,0 lærerårsverk, 0,6 årsverk til administrasjon og 0,4 årsverk til SFO-ansatt. Endringer i sykefravær skyldes i hovedsak at langtidssykemeldt var i permisjon frem til august 2019.

Økonomi

Mindreforbruket for 2019 skyldes i hovedsak for lavt budsjetterte inntekter i SFO og sykelønnsrefusjoner. Skolens driftsbudsjett var for lavt og utfordrende i forhold til å kunne gi variert undervisning.

	2018	2019		Regnskap 2019	Budsjett 2019
Bemanning	5,0	5,0	Lønn og sosiale utgifter	3 674	3 651
			Driftskostnader	90	74
			Inntekter	-122	-74
<u>Sykefravær</u>					
1-16 dager	0,3 %	0,0 %			
17 dager+	15,8 %	2,9 %	Mindreforbruk	-10	
Sum	16,1%	2,9%	Enhetsleder Jarle Tommy Hansen		

Ressurscenteret

Tjenesteleveranse

Ressurscenteret er tverrfaglig sammensatt, og består av mange fagområder. Enheten har som mål å gi brukere av senteret gode møter med hjelpesystemet. Det var sentrale mål å fortsette kompetanseheving og forsøke å få i gang raskere psykisk helsehjelp i 2019. Disse målene har vi lyktes godt med, men prosessen må fortsette i 2020. Vi har også hatt et mål om større involvering fra brukere. Dette er det vanskelig å måle, men vi opplever et mye større fokus på brukers stemme. Tidlig innsats er noe som er i fokus hele tiden, hvor tidlig vi klarer å komme inn vil ofte avhenge av hvilke ressurser som stilles til rådighet. Ressurscenteret må tenke helhetlig og tverrfaglig. Brukermedvirkning, tverrfaglighet og inkludering er viktige stikkord. Brukere skal få et individuelt tilpasset tilbud som er riktig ut fra de forutsetninger som er beskrevet. Vårt forebyggende arbeid starter allerede i møte med gravide, med god informasjon i trygge rammer. Ellers er mye innsats rettet mot foreldre til de helt små barna. Gjennom hele 2019 hadde Ressurscenteret et stort fokus på implementering av modellkommuneprosjektet. Prosjektet er nå avsluttet og vi er godt tilfredse med resultatet.

Tidspress og mange krevende forespørsler har vært gjennomgående. Blant annet har flere personer mottatt hjelp i forbindelse med sinnemestring.

Helsestasjonen har ansvar for jordmortjeneste, helsestasjons- og skolehelsetjeneste, helsestasjon for ungdom, psykisk helse for barn og unge, flyktninghelsetjeneste, samt oppgaver innenfor smittevern. I 2019 ble det gjennomført flere tusen konsultasjoner innenfor helsestasjonens ansvarsområde. Totalt hadde helsestasjonen alene nærmere 9 000 brukerrelaterede kontakter. Det ble født 58 barn i kommunen. Barn som er født i annen kommune, men som har flyttet hit kommer i tillegg. Fra høsten har vi ansatt familieterapeut i 100% stilling. Et viktig bidrag til tidlig innsats.

Avdeling for psykisk helse og rus gir tjenester til voksne med psykisk helse og/eller rusutfordringer. Det meste av tiden har gått til direkte pasientarbeid. Antall pasienter ligger stabilt rundt 140. Hvert år slutter noen i oppfølging og noen nye kommer til. I 2019 har vi hatt stor nytte av vårt samarbeid med SSHF og FACT. Dette skal ivareta særlig syke pasienter. Trenden med at kommunen får mer og mer ansvar i fht. syke pasienter øker, og presset på tjenesten har vært svært stort. Behovet for bemannet heldøgns plass er stort. Et viktig tilskudd i arbeidet med tidlig innsats/brukerstyrt tilbud er opprettelsen av brukrbutikken/kaféen «de goe selskab». Her samles brukere og kunder daglig. Gjennomsnittlig bruker 14-17 personer tilbudet daglig i åpningstid.

Flyktningetjenesten bosatte 11 personer. Introduksjonsprogrammet er helårig på full tid, og skal gi grunnleggende kvalifisering. Hovedaktiviteten for de bosatte er grunnskoleopplæring. Antallet personer i introduksjonsprogrammet er stadig synkende. Læringscenteret, NAV og barneverntjenesten er nære samarbeidspartner. Det gjennomføres mange samtaler og to veiledere og tolk er ofte nødvendig.

Birkenes læringscenter har gitt opplæring til voksne i kommunen. Det tilrettelegges etter hvilke behov som foreligger. Antall elever og deltakere varierer. Men trenden er at antallet elever er synkende. I 2019 ble det derfor varslet nedbemanning på læringscenteret. Læringscenteret samarbeider tett med flyktningetjenesten, og ønsker tettere samarbeid med blant annet NAV.

Birkenes læringscenter har hatt en sentral rolle i SAMM prosjektet. Et prosjekt som i hovedtrekk

skal motivere for læring. Prosjektet ledes av rektor ved læringscenteret. Som ledd i prosjektet samarbeides det med andre skoler, både i kommunen og regionen.

Spes.ped barnehage (SPT) yter tjenester til barnehager der barn har fått vedtak. Dette gjerne som følge av utredning fra PPT. Dette er et viktig satsingsfelt for tidlig innsats. Fortsatt er det en vei å gå i forhold til enighet om hva som skal ligge hvor. Spes.ped teamet følger opp mange barn, men vi har ikke nok ansatte her til å følge alle. Det kjøpes derfor også tjenester fra barnehagene. Samarbeid mellom barnehagene, spes.ped og barnehagemyndigheten har fått mye fokus, og arbeidet med gode rutiner her vil fortsette i 2020

Barneverntjenesten har ansvar for oppfølging av barn og familier som omfattes av barnevernloven. I Birkenes kommune ivaretas denne tjenesten av et interkommunalt samarbeid med flere andre kommuner, og med Kristiansand som vertskommune. I 2018 var det en markert nedgang i antall tunge barnevernssaker. Denne nedgangen fortsatte i 2019. Dette tolkes positivt, men kan være tilfeldig variasjon.

SLT har en viktig koordineringsoppgave mellom kommunale tjenester og kriminalitetsforebygging. SLT koordinator involverer seg i kjernegrupper, råd og utvalg, skriver høringsuttalelser og koordinerer politiråd. SLT koordinator er også tiltenkt en rolle inn i det nye ungdomsrådet som kommunen oppretter. Dette er et viktig arbeid som bør prioriteres videre. 2019 anses som et rolig år sett med SLT øyne.

Pedagogisk-psykologisk tjeneste (PPT) er rådgivende instans for skole, barnehage, foreldre, og skal være et støtte- og hjelpeapparat for disse. PPT er en lovpålagt tjeneste. PPT skal arbeide med barn/elever med særlige behov, utarbeide sakkyndig vurderinger og bistå skoler og barnehager med kompetanse og organisasjonsutvikling slik at alle elever blir ivaretatt. I 2019 hadde vi som mål å forsøke å snu individfokus til et systemfokus. Dette arbeidet er vi godt i gang med og det vil fortsette i 2020. Resultatet av dette bør bli at henvisningsmengden reduseres. PPT er opptatt av å skape gode relasjoner til samarbeidspartnere, og ønsker å være synlig på lokalt nivå. PPT i kommunen driver kompetanseutvikling sammen med de andre kommunene i tidligere Aust-Agder, og er med i ledernetverk i fylket.

Personal

Ressurssenteret har for liten plass, og for lav merkantil bemanning. Dette går utover effektiviteten og produksjonen ved enheten, sannsynligheten for avvik øker.

Ressurssenteret hadde mange prosjekter som ble avsluttet i 2018. Ressurssenteret hadde i 2019 et noe høyt sykefravær, men målet er å komme ned mot 5 %. Alle avvik fra budsjettert bemanning kan tilskrives eksternt finansierte prosjekter. 2019 var et tøft år for de ansatte som opplevde både beskjed om nedbemanning og andre sterke hendelser. Totalt sett er det klart at dette har påvirket både drift og samhold.

Økonomi

Ressurssenteret fikk totalt et positivt avvik sammenlignet med budsjettert ramme på kr 2,4 mill. Dette skyldes høyere ekstratilskudd fra staten og et mindreforbruk i barneverntjenesten som ble større enn rapportert etter 2 tertial. Det har også vært høye sykelønnsrefusjoner og vakanser i

stilling som har påvirket mindreforbruket. Innen Flyktningetjenesten er refusjoner fra staten, særlig mht. ekstratilskudd ved bosetting av personer med nedsatt funksjonsevne, høyere enn budsjettet. Ekstratilskuddet er postert samlet på flyktningetjenesten, mens utgiftene er fordelt på

de ulike tjenesteyterne/ avdelingene. Ekstratilskuddet er tildelt på bakgrunn av kommunens dokumenterte utgifter.

	2018	2019		Regnskap 2019	Budsjett 2019
Bemanning	29,95	32,5	Lønn og sosiale utgifter	32 154	30 735
			Driftskostnader	19 963	18 581
			Inntekter	-14 411	-9 230
Sykefravær					
1-16 dager	1,6%	1,5 %			
17 dager+	4,7%	6,7 %	Mindreforbruk	- 2 379	
Sum	6,3 %	8,2 %	Enhetsleder Terje Bakken		

Kulturskolen-BLINK

Tjenesteleveranse

Det var ca. 455 barn og unge som mottok ett eller flere av de 26 ulike tilbudene kulturskole hadde i 2019

Dette var fordelt slik: ca. 235 elever i individuell- og gruppeundervisning. Av disse var det 119 elever i Lillesand og 116 elever i Birkenes. I tillegg hadde var det et samarbeidstilbud med barnehage, skole/klassekorps og 4 korps (disse er uten direkte egenandel til kulturskolen). Ca. 200 barn og unge mottok ett samarbeidstilbud. Gjennom året lå ventelisten stabilt på ca. 135 elever med fordeling 95 i Lillesand og 40 i Birkenes. Det har vært stor økning av elever på dansetilbudet, med størst økning i Birkenes. Antall danseelever har på ett år økt fra 63 til 102. Det har vært jobbet med tilpasning til den nye rammeplanen. Rammeplanen gir bla. utfordringer angående fagutvikling, og særlig innen gruppeundervisning, kvalitetssikring for undervisningen og økt samarbeide med andre kulturskoler.

Våren 2018 ble det jobbet frem en grundig evaluering av driften i BLINK. Denne evalueringen ble løftet politisk, og resulterte i flere politiske vedtak for videre arbeid med innhold og utvikling av kulturskolen, samt et tettere samarbeide mellom Birkenes- og Lillesand kommune. Dette arbeidet et påbegynt, men ikke ferdigstilt. Bystyret i Lillesand vedtok å sette av midler til at kulturskolen kunne ha teaterdriften inn i kulturskolen. Der er målet å få til en oppstart august 2020. Kulturskolen har fremdeles store utfordringer ang. lokaler. Vi mangler nok funksjonelle undervisningslokaler både i Lillesand og Birkenes. Dette vanskeliggjør god undervisning, godt arbeidsmiljø og utvikling av nye fag i kulturskolen. Dette er en av grunnen til at vi ikke har er i gang med tilbud innen visuell kunst, i tillegg til at det ikke er gitt ressurser til økt bemanning. Vi har nå flere avviksmeldinger grunnet romsituasjonen i begge kommuner.

Personal

5,16 årsverk fordelt på 21 ansatte gjør at Kulturskolen sliter med mange små stillinger. Fra august ble lederressursen økt til 85%. Dette oppleves fortsatt som for lite; særlig i forhold til kontinuerlig utvikling av kulturskolen. Dårlige lokaler og små stillinger på flere arbeidsplasser gjør arbeidssituasjonen tung for mange ansatte i kulturskolen. Det er fortsatt for store turnover, noe på grunn av tilbud om større stillinger andre steder. Det er økt fokus på arbeidsmiljø og kollektive prosesser.

Økonomi

Det er gjort grep for å utvide grupper med flere elever for å øke inntekten. Dette er blant annet gjort for å dekke inn at kostnaden ved den økte ledelsesressursen. Merforbruket skyldes i hovedsak fordelingen av utgifter mellom Lillesand og Birkenes.

	2018	2019		Regnskap 2019	Budsjett 2019
Bemanning	5,2	5,4	Lønn og sosiale utgifter	4 355	3 812
			Driftskostnader	516	332
			Inntekter	- 3 730	-3 109
Sykefravær:					
1-16 dager	0,0%	0,4 %			
17 dager+	13,4 %	16,9 %	Merforbruk	107	
Sum	13,4 %	17,3 %	Enhetsleder Nina Martinsen		

Oppvekst felles

Tjenesteleveranse

Oppvekst felles har ansvar for strategisk og samordnende funksjoner for området; dvs. barnehage, skole og ressurscenteret. Av prosjekter er Birkenes kommune med i folkehelseprosjektet «Helsefremmende barnehager og skoler» i et samarbeid med flere kommuner.

Oppvekstområdet har fokus på helhetlig samarbeid; det vil si hvordan jobbe med tidlig innsats og tverrfaglig samarbeid på tvers av enhetene. Dette er et kontinuerlig arbeid som fortsatt må forbedres og utvikles. Trange rammer bidrar til at det ikke har nok ressurser til å arbeide godt nok med tidlig innsats. Området melder om behov for å ha tilbud til ungdom fra 16 år og oppover, både som forebyggende og som tiltak.

Vi er i nettverk med Region Kristiansand og samarbeider der blant annet med regional (Rekomp) og desentral (Dekomp) etterutdanning for barnehage og skole. For å få del i midler må vi samarbeide i nettverk.

Når det gjelder investeringer på IT, er store deler av infrastrukturen nå på plass, og nærmer oss målet om 1 enhet pr elev. Det er også påbegynt IT satsing i barnehagene. Digital kommunikasjon mellom hjem og skole er tatt i bruk, og vil også bli tatt i bruk på barnehageområdet.

Ekstra undervisningstimer på 5 -10 klasse på Birkeland- og Valstrand skole ble avsluttet på våren, og anser dermed at antall timer ifølge forskrift er levert.

Gjennom året har det vært fokus på å få plass tomte til ny barnehage, og det har vært jobbet med grovskisser for plassering av barnehagebygg. I desember ble det vedtatt å endre dette til sammenslåing av to barnehager. Det har også vært blitt jobbet med løsninger for å bedre situasjonen med bla. manglende undervisningsrom for Kulturskolen.

Personal

Administrasjon oppvekst består i det daglige av kommunalsjef og fagutvikler. I tillegg ligger det stillingshjemler knyttet til undervisning, skyss og IKT. Oppvekst favner et stort område, og det er sårbart når kompetanse på området og fagsystemer ligger til en person. Det er fremdeles et etterslep som påvirker muligheten for å utføre oppgavene innenfor frister.

Økonomi

Totalt ble det et merforbruk på kr 0,8 mill. Dette skyldes primært tilskudd til private barnehager. Det var også et overforbruk på redusert foreldrebetaling i barnehage. De økte inntektene gjelder bla. tilskudd fra stat, kommune og prosjekter. Dette må i stor grad ses opp mot utgifter.

	2018	2019		Regnskap 2019	Budsjett 2019
Bemanning	4,53	4,53	Lønn og sosiale utgifter	4 683	4 368
			Driftskostnader	47 586	43 218
Sykefravær:			Inntekter	- 6 612	-2 728
1-16 dager	0,1 %	0,3 %			
17 dager+	3,4 %	10,6 %	Merforbruk	800	
Sum	3,5 %	10,9 %	Kommunalsjef Marianne Moen Knutsen		

Hjemmetjenesten

Tjenesteleveranse

Enhet hjemmetjenester har som mål at innbyggerne skal bo lengst mulig i eget hjem, og motta tjenester der istedenfor i institusjon. 7 sykehjemsplasser ble lagt ned i september. Praksisen for å tildele hjemmesykepleie og praktisk bistand er strengere i dag enn for en tid tilbake. Det vil si at det gis tilbud til de som trenger det mest. Hjemmesykepleien har hatt en kraftig økning i antall timer de leverer tjenester. Antall brukere som mottok hjemmesykepleie økte fra 74 (01.01.19) til 86 (31.12.19). I samme periode økte antall brukere av praktisk bistand fra 66 til 75.

Økningen startet før nedleggelse av sykehjemsplasser, og gikk ytterligere opp fra september. Denne økningen har medført at hjemmesykepleien ikke har klart å drifte med den bemanningen det var budsjettert for. Fra juni er det leid inn ekstra personell. Det er også en økning i tjenester til personer som er yngre enn de som er aktuelle for sykehjemsplass. I tillegg sendes brukere hjem fra sykehus med et stadig mer omfattende behov for tjenester fra kommunen.

Høsten 2019 ble det gjennomført en omorganisering av hjemmetjenesten. Avdelingene hjemmesykepleie og hjemmehjelp ble slått sammen.

Det planlegges for å utvikle tilbudet i heldøgns omsorgsboliger slik at det blir tilrettelagt for brukere med omfattende behov. Kommunen har deltatt i læringsnettverket, sammen om kvalitet og forbedring, hvor vi har jobbet med å få på plass gode rutiner i forhold til oppfølging av ernæring. I forlengelsen av dette arbeidet vil det fra mars 2020 tilbys full kost i noen av heldøgns omsorgsboligene. De resterende boligene vil få felles måltider på plass når bygningsmassen blir tilrettelagt med felles kjøkken og stue.

Velferdsteknologi brukes aktivt som et verktøy slik at brukere kan bo lengst mulig hjemme. Et eksempel er døralarmer som varsler når vedkommende går ut. Riktig saksbehandling er en viktig nøkkel for å lykkes med å tildele riktige tjenester. Det har vært gjennomført kurs i saksbehandling. Det er også utdannet ressurspersoner i VIPS, som er en systematisk arbeidsmetode som brukes spesielt rettet til personer med en demensdiagnose. Tiltakspakke demens er startet opp. VIPS og Tiltakspakke demens har vi ikke lykkes ennå med å få godt implementert. Dette vil det jobbes videre med i 2020.

Statistikk viser at eldre og pleietrengende er spesielt utsatt for brann. Personer over 70 år har fire til fem ganger høyere risiko for å omkomme i brann sammenlignet med resten av befolkningen. Birkenes kommune er første kommune i Agder der det er innført røykvarslerer tilkoblet trygghetsalarmer i hjemmetjenesten. Søker du trygghetsalarm i Birkenes kommune får du nå en pakkeløsning som inneholder trygghetsalarm, elektronisk dørlås og røykvarsler. Røykvarsleren og trygghetsalarmen er direkte tilkoblet responscenteret i Kristiansand og håndteres etter gjeldende rutiner.

Frisklivssentralen har vært det store satsingsområdet for rehabiliteringsavdelingen. Det var ønske om å utvide sentralens tilbud, og samtidig gjøre de aktuelle tilbudene mer kjent for både brukere, men også for helsepersonell og da spesielt leger (da mange av de aktuelle henvisningene kommer herfra). Det ble i løpet av året satset ytterligere på gruppetilbudet «Opp av go'stolen».

Gruppetilbudet «Balanse i hverdagen» er også videreført. Det er også startet en egen

frisklivsgruppe for personer henvist fra lege, fysioterapeut eller annet helsepersonell i kommunen. Totalt har rehabiliteringsavdelingen hatt 452 henvendelser.

Frivilligsentralen ble startet opp 28.mai. Kommunen leier lokaler av Frikirka på Strøget. Det var ved nyttår ca. 30 frivillige og 10 tjenestemottakere. (Antall tjenestemottakere er høyere da flere frivillige driver gruppeaktiviteter og da er den enkelte tjenestemottaker ikke registrert.) Aktiviteter som har blitt satt i gang i Frivilligsentralens regi, er: Lyttevenn for 3.klasse, onsdagstreff for eldre, sosialt samvær i serviceboligen, besøksvenn-/handlevenn-/turvenn-tjenester, praktisk hjelp, litt transport til/fra aktiviteter og øvelses kjøring, sykkeldrosjer.

Bygging av «Møteplassen», dagtilbud for hjemmeboende med demenssykdom (tidligere «Bestestua»), ble fullført på våren. Møteplassen har hatt 7 brukere dette året. De nye lokalene til dagtilbudet har skapt trivsel for både brukere og personale. I midten av september startet utbygging av aktivitetssenteret. Aktivitetssenteret har hatt en brukergruppe på totalt 61 personer. Antall brukere per dag varierer. Det nye lokalet gjør at det er bedre tilrettelagt ved store konserter og arrangementer.

Birkenes kommune overtok driften av Birkenes legesenter fra 1.1.19. Alle helsesekretærene som var ansatt på legesenteret er nå kommunalt ansatt. Helsesekretærene er organisert under Enhet hjemmetjenester.

Personal

På høsten ble det ansatt teamleder i full stilling for hjemmesykepleien. Sammenslåingene av avdelingene hjemmesykepleie og hjemmehjelp har ført til enkelte utfordringer og uro i avdelingene. Det tar tid å jobbe inn nye rutiner, og enkelte har fått nye arbeidsoppgaver. Rehabiliteringsavdelingen består av ungt personale, som bl.a. innebærer at alle ansatte tidvis i året har vært i foreldrepermisjon. Avdelingen har derfor vært preget av vikarbruk. En av de største utfordringene dette året har derfor vært å sørge for at avdelingen har vært tilstrekkelig bemannet til å levere alle avdelingens tilbud.

Det er økt opp personalressurser rundt et enkelt tiltak i hjemmesykepleien.

Økonomi

Det høye trykket på tjenester gjenspeiles i driftsutgifter ved økt overtid og forskjøvet arbeidstid samt kjøp av tjenester fra vikarbyråer på kr 1,4 mill. mer enn budsjettet. Det har også medført andre driftsrelaterte utgifter. På legesenteret har det vært behov for å oppgradere utstyret, hvilket har ført til et merforbruk der. Det er mottatt tilskudd til Møteplassen og refusjoner fra staten som ikke det var budsjettet med.

	2018	2019		Regnskap 2019	Budsjett 2019
Bemanning	32,1	37,1	Lønn og sosiale utgifter	27 073	24 459
			Driftskostnader	4 551	2 514
			Inntekter	-4 948	-2 545
Sykefravær:					
1-16 dager	1,5 %	1,3 %			
17 dager+	5,5 %	10,6 %	Merforbruk	2 248	
Sum	6,9%	11,9 %	Enhetsleder Trude Murberg		

Sykehjemmet

Tjenesteleveranse

Enhet sykehjem består av sengeavdeling, kjøkken, kantine og vaskeri. 1.1.2019 overtok kommunen ved sykehjemmet ansvaret og oppgavene for å yte kommunal øyeblikkelig hjelp, somatikk (KØH). Kommunen fikk dermed et samlet tilbud innen somatikk og psykisk helse og rus. I 2019 var det 24 personer som var inne på KØH opphold på sykehjemmet mot ca. 2-3 innleggelse året før når Valhalla driftet dette tilbudet for Birkenes.

Sykehjemmet har gjennomført midlertidig nedleggelse av 7 sykehjemssenger og nedbemanning av 5 årsverk. Det medfører at det nå er 25 sengeplasser på sykehjemmet fordelt på 15 langtidsplasser og 10 korttidsplasser. Korttids plassene benyttes til behandling, utredning, rehabilitering, avlastning, lindrende og KØH-opphold.

Til tross for at det ble redusert 7 sengeplasser på sykehjemmet, har det vært ledig kapasitet bortsett fra perioder i 3 av årets 12 måneder.

Kjøkkenet har hatt tett samarbeid med sykehjemmet og hjemmetjenesten med spesielt fokus på ernæring hos hjemmeboende. På denne måten bidrar kjøkkenet til gode ernæringstilbud som igjen forebygger sykdom og fremmer livsglede og mestring.

Fagutviklingssykepleier er organisatorisk under sykehjemmet, men har ansvarsområde og arbeidsoppgaver i hele tjenesteområdet Helse og velferd. Vedkommende har en viktig funksjon og rolle når det gjelder systematisk fagutvikling og kvalitet i hele tjenesteområdet.

Personal

Sykehjemmet reduserte 5 årsverk i tråd med budsjett 2019. Overtallighet ble løst ved interne overføringer til andre enheter i kommunen. De som ble rammet av overtallighet fikk nye løsninger. Kjøkkenet har økt med 0,25 årsverk.

Ansatte på sykehjemmet har gjennomført basiskompetansekurs i ernæring, omsorgs juss, dokumentasjon og personsentrert omsorg. Helsefagarbeidere har gjennomført e-læringskurs i medikamenthåndtering. Sykehjemmet har deltatt i læringsnettverk i fht. forebygging av fall. I tillegg har vi deltatt på andre ulike dagskurs og seminarer.

Langtidssykefraværet er høyt. Det har vært tett oppfølging og tilrettelegging for ansatte med helseutfordringer. Det har lyktes i noen tilfeller og i andre så har det ikke vært mulig med tilbakeføring til arbeidet. Da har det vært aktuelt med overføring til NAV. På kjøkken, kantine og vaskeri er det svært lavt sykefravær.

Økonomi

Enhet sykehjemmet har totalt et merforbruk på kr 0,3 mill. Det skyldes hovedsakelig helt nødvendig innleie av sykepleiervikarer fra bemanningsbyrå.

	2018	2019		Regnskap 2019	Budsjett 2019
Bemanning	42,7	37,88	Lønn og sosiale utgifter	37 480	34 549
			Driftskostnader	6 880	5 287
			Inntekter	-11 000	-6 796
Sykefravær					
1-16 dager	1,9 %	1,6 %			
17 dager+	9,8 %	15 %	Merforbruk	320	
Sum	11,8%	16,6 %	Enhetsleder May Kristin Ødegård		

Boveiledertjenesten

Tjenesteleveranse

Tjenesten har to bofelleskap med til sammen 11 leiligheter brukt til bolig. I tillegg er det avlastning på 3 steder. På Birke dagsenter har 9 brukere sitt dagtilbud. 64 personer har vedtak om støttekontakt. 14 barn har privat avlastning, fem flere enn i 2018. 19 personer mottar omsorgslønn, en økning på en fra 2018, men flere har hatt vedtak som er avsluttet. Det er et økende behov for avlastning i institusjon og ytterligere 2 familier har fått vedtak samt at avlastning er utvidet for 3 barn. Det har vært to klager på vedtak som måtte oversendes fylkesmannen. Kommunen fikk medhold i begge klagene. Det ble registret 131 avvik av ulik alvorlighetsgrad, 35 færre enn i 2018. Alle avvik blir fulgt opp av teamleder og eventuelt av enhetsleder ved behov.

Bygging av nye avlastningsboliger har vært krevende. Buf.dir. innvilget kr 0,3 mill. i tilskudd til en prosjektstilling for å jobbe for integrering av utviklingshemmede i ordinært arbeidsliv. Prosjektet varer ut 2020. Det skrives egne årsrapporter fra hver avdeling som mer utfyllende beskriver små og store hendelser. Gjennomgående er det beskrivelser som viser omsorgen for brukerne og gleden ansatte har med å jobbe i denne tjenesten.

Personal

Sykefraværet ble redusert fra 2018. Sykemeldte får god oppfølging og det forsøkes tilrettelegging så langt det lar seg gjøre. Gjennomsnittlig stillingsstørrelse for ansatte i turnus er 58 %; en liten økning fra 2018. 25 % av de ansatte er menn og kompetansen er fordelt slik: 31% høgskole, 38 % fagarbeidere og 31% assistenter, mange med lang erfaring. Flere ansatte har deltatt på Mitt livs ABC del 1 og 2, et kursopplegg for ansatte innen denne tjenesten. Kurs i medikamenthåndtering gjennomføres fortløpende for nyansatte. Kompetansefokus har også vært innen aldring og helse da dette er utfordringer i tjenesten i dag.

Boveiledertjenesten har medarbeidere og teamledere som er dedikerte til oppgaven sin. Det er stort fokus på brukernes individuelle behov, og å ha et godt samarbeid med pårørende/verger.

Økonomi

Boveiledertjenesten har et betydelig negativt avvik på totalt kr 3,2 mill. Presset på avlastning har vært stort, i tillegg er det flere brukere som på grunn av alder har fått større helseutfordringer. Fordi tjenesten er organisert med relativt små enheter, så har det vært nødvendig å øke bemanningen og kapasiteten på tjenestene. Det var også nødvendig å kjøpe privat dagtilbud til et par brukere. Merforbruket i drift er i en stor grad knyttet til dette. I tillegg kommer økt behov for omsorgsstønad samt at staten har strammet inn ordningen med refusjon for ressurskrevende tjenester. Birkenes kommune må, slik utviklingen ser ut, sannsynligvis påregne økte utgifter innenfor disse tjenestene fremover.

	2018	2019		Regnskap 2019	Budsjett 2019
Bemanning	30,4	30,7	Lønn og sosiale utgifter	31 817	28 476
			Driftskostnader	3 802	2 795
Sykefravær			Inntekter	- 5 379	- 4 244
	1,6%	1,3 %			
17 dager+	5,3 %	4,4 %	Merforbruk	3 212	
Sum	6,8%	5,7%	Enhetsleder Signe Ann Jørgensen		

NAV

Tjenesteleveranse

NAV utfører både kommunale og statlige oppgaver som ofte er vevd tett inn i hverandre. Her kommenteres kun de kommunale oppgavene. NAV skal gi brukerne i kommunen et godt og samordnet tjenestetilbud. NAV skal videre sørge for arbeid og aktivitet til alle kommunens innbyggere som trenger dette. NAV forvalter kommunale, lovpålagte oppgaver i et samfunn som er svært påvirkelig overfor arbeidsmarked og konjunkturutvikling.

NAV har oppnådd de mål som var satt for 2019 og utført de oppgaver som var forventet. 47 brukere har mottatt økonomisk sosialhjelp i kortere eller lengre perioder (164 saker). Det er behandlet 251 enkeltsaker. Dette er en økning fra 2018 (196). Gjennomsnittlig saksbehandlingstid har vært 16 dager, tid for klagebehandling medregnet. I tillegg kommer mange saker innen økonomisk rådgivning og gjeldsrådgivning. Ved årets slutt hadde NAV 23 aktive gjeldsrådgivningsaker, og 23 er avsluttet i løpet av året.

NAV Birkenes har ikke eget lavterskeltilbud til brukerne, men kjøper 4-5 treningsplasser til unge sosialhjelpsmottakere hos NAV Lillesand.

Det har vært jobbet omfattende i en pågående prosess om mulig vertskommunesamarbeid med NAV Lillesand og NAV Grimstad. Prosessen videreføres i 2020.

Personal

NAV er organisert etter spesialistmodellen. Antall faste stillingshjemler har vært 5,2 hele året, inkludert andel av lederressurs. Det har vært en del turnover blant medarbeidere på grunn av permisjon, langtidssykemelding samt tre ordinære oppsigelser. Ved årsskiftet 2019/2020 er alle stillinger besatt, og 1 person har vikarstatus. Endringene i medarbeiderstaben har ført til et stort opplæringsbehov. Sykefraværet har vært høyt grunnet en langtidssykemelding, og er ikke arbeidsrelatert. Arbeidsmiljøet er meget godt.

Økonomi

NAV har hatt et merforbruk for 2019 på kr 0,01 mill. Inntektene ble større enn budsjettert grunnet refusjon av sykepenger på kr 0,55 mill. Refusjonen har finansiert bruk av vikar som forklarer merforbruket på lønn. Vi har derfor ikke hatt ett merforbruk og holdt oss innenfor tildelt ramme. Endringen som kommer frem av bemanning på 0,2 er «lønnsteknisk» med årsak i en avvirket refusjonsordning mellom kommune og stat.

	2018	2019		Regnskap 2019	Budsjett 2019
Bemanning	5,4	5,2	Lønn og sosiale utgifter	4 199	3 716
			Driftskostnader	2 515	2 503
			Inntekter	-615	-130
Sykefravær:					
1-16 dager	1,0 %	2,4 %			
17 dager+	7,6 %	19,6 %			
Sum	8,6%	22 %	Merforbruk	10	
			Enhetsleder Torbjørn Vik		

Helse og velferd felles

Tjenesteleveranse

Fellesområdet helse og velferd består av kommunalsjef med strategisk og samordnende funksjon for området helse og velferd. Fastlegeadministrasjon, kommuneoverlegen og samarbeid med andre kommuner er lagt her; f.eks. legevakt, krisesenter, samarbeidsnettverk Region Kristiansand, interkommunalt samarbeid om velferdsteknologiske løsninger, m.m.

Kompetanseutvikling, kontinuerlig forbedringsarbeid og analysearbeid har vært prioriterte strategiske arbeidsområder. Tjenestebehov skal utsettes og endring i tenkning og arbeidsformer er sentralt. Det har vært omfattende omstillingsprosesser for å tilpasse og organisere tjenester for å møte framtidige behov. Reformen «Leve hele livet» legges bl.a. til grunn for arbeidet som gjøres. Tjenestene i helse og velferd hadde samlet seks klager på vedtak sendt Fylkesmannen i 2019. Fem vedtak ble stadfestet og det siste er ikke svart opp enda. Arbeidet ellers i helse og velferd er omtalt i hver enhets rapport.

Personal

Rekruttering av personell har blitt mer utfordrende, og kommunen deltar i interkommunalt arbeid om dette. Ny driftsform ved legesenteret ble innført 1. september, og kommunen har nå ansvaret for driften. Fire leger er selvstendig næringsdrivende. Det er ansatt en lege kommunalt i 100 %. I tillegg ble det opprettet 4,4 % stilling for veileder/supervisor på legesenteret, knyttet til veiledning LIS1 (turnus) og LIS3 (spesialist allmenntilleggsmedisin), som kommunen har ansvar for. Samarbeidet mellom legene og administrasjonen oppleves som godt. Det er ledige plasser på fastlegelistene. Kommunen hadde ansvar for ca. 70 vakter på legevakten i 2019.

Økonomi

Kommunen investerte i en fastlegehjemmel og 30 % (utstyrsdelen) av de fire resterende hjemlene i 2019, samlet sum på kr 1,85 mill., ved innføring av ny driftsform. Dette ble gjort i tråd med politiske vedtak. Først etter et helt kalenderår vil en se kostnader/inntekter ved 0-avtalen fullt ut. Etter 4 mnd. drift ser det ut som kostnadsnivået er som forventet.

Økte lønnsutgifter på kr 0,55 mill. skyldes hovedsakelig lønn til kommunalt ansatt fastlege. Økte inntekter på kr 0,54 mill. er hovedsakelig Helfo-refusjoner og egenandeler for kommunalt ansatt fastlege, samt kompetansetilskudd helse og omsorg. Driftsutgifter utover budsjett dreier seg om kr 0,2 mill. for lav budsjettpost til legevakt og krisesenter. Resten gjelder hovedsakelig hjelp til anbudskonkurranse for kjøp av vikartjenester det ikke var budsjettet for, samt smittevernnavtale og kjøp av vaksiner utover budsjett.

	2018	2019		Regnskap 2019	Budsjett 2019
Bemanning	2,1	2,1	Lønn og sosiale utgifter	2 514	1965
			Driftskostnader	5 767	5 405
			Inntekter	- 1338	-795
Sykefravær					
1-16 dager	0 %	0 %			
17 dager+	0%	0 %			
Sum	0,0%	0 %	Merforbruk	368	
			Kommunalsjef Bente Moland Somdal		

Virksomhetsstyring

Tjenesteleveranse

Stabsfunksjonene personal, HMS, kvalitet og økonomi er organisert i et virksomhetsstyringsteam (VST). Oppdraget til VST er å bidra med å legge forutsetninger og rammer for drift og oppgaveløsning, samt være en dyktig premissgiver for riktig kvalitet og effektiv drift i hele organisasjonen. Lederstøtte er en viktig del av dette arbeidet.

I tillegg til løpende driftsoppgaver i VST, har det vært fokus på:

- Utarbeidelse av grunnlag for målstyring (Målhus)
- Kartlegging av arbeidsprosesser innen lønnsområdet i hele organisasjonen
- Heltidskulturprosjektet - videreført i 2019
- Planlegging og intensivering av nærværarbeid i hele organisasjonen
- Etablert «organisasjonstre» i Visma HRM – nødvendig grunnlag for økt digitalisering av personalprosesser
- Kvalitetssystemet TQM – fokus på hvordan det skal brukes i løpende drift
- Implementering av revidert økonomireglement i organisasjonen
- I handlingsplanen for 2019 – 2022 var det et mål å få revidert Birkenes kommunes eierskapsmelding i 2019. Det er ikke utført.

Personal

I tillegg til virksomhetsstyringsteamet, inkludert personvernombudsrollen, (4 årsverk), så er også rådmann (1 årsverk), frikjøp av hovedtillitsvalgte (1,4 årsverk) og hovedverneombud (0,2 årsverk) knyttet til dette resultatområde. Kommunen får refusjon fra Utdanningsforbundet for 0,24 årsverk. Totalt 6,5 årsverk. I tillegg er det frikjøpt en ansatt til en prosjektstilling som jobber med heltidskulturprosjektet. Sykefraværet har vært høyere i 2019 enn 2018, og skyldes langtidsfravær i første halvår 2019.

Økonomi

Resultatområde har et mindreforbruk på kr 1,6 mill. Av dette utgjør kr 1,2 mill. lavere pensjonskostnader enn budsjettet i Birkenes kommune. Det skyldes først og fremst høyere bruk av premiefond enn budsjettet (inntekt under lønn og sosiale kostnader). Totalt sett ble pensjonskostnadene, inklusiv arbeidsgiveravgift, kr 0,9 mill. lavere enn budsjettet i kommunen, det vil si at det fremkommer som et merforbruk i driften. I tillegg til pensjonsutgiftene (premieavviket), er det mindreforbruk innen stabsområdene som til sammen utgjør kr 0,4 mill.

	2018	2019		Regnskap 2019	Budsjett 2019
Årsverk	6,52	6,52	Lønn og sosiale utgifter	-481	677
			Driftskostnader	6 478	6 425
			Inntekter	-1 243	-706
Sykefravær:					
1-16 dager	0,7 %	0,9 %			
17 dager+	0,1 %	4,5 %	Mindreforbruk	-1 641	
Sum	0,8%	5,4 %			

Kirken og andre trossamfunn

Tjenesteleveranse

Kommunes rolle i forhold til Den norske Kirke og andre tros- og livssynssamfunn er regulert i kirkeloven. Dette er selvstendige organisasjoner som opererer uavhengig av kommunen.

Ved utgangen av 2019 var det 3 821 medlemmer i Den norske Kirke sammenlignet med 3 861 medlemmer ved utgangen av 2018.

Andre tros- og livssynssamfunn hadde ved utgangen av 2019 590 medlemmer det ble utdelt tilskudd til, sammenlignet med 518 medlemmer ved utgangen av 2018.

Personal

Det er ingen kommunalt ansatte innen dette området.

Økonomi

Kirkelovens paragraf 15 regulerer kommunens økonomiske ansvar. Basert på forslag fra kirkelig fellestyre er det kommunestyret som hvert år gjør vedtak på budsjetttrammer knyttet til drifts- og investeringstilskudd til Den norske Kirke.

I 2019 er det et merforbruk på kr 0,1 mill. Dette skyldes høyere tilskudd til andre tros- og livssynssamfunn enn forutsatt i budsjettet. Merforbruket har sammenheng med økte kostnader per medlem i den norske kirke øker tilskuddet til andre tros- og livssynssamfunn.

Kommunen leverer ulike administrative tjenester til Den norske Kirke. Tjenesten er fakturert med kr 0,2 mill., som budsjettet.

	2018	2019		Regnskap 2019	Budsjett 2019
Bemanning			Lønn og sosiale utgifter		
			Driftskostnader	5 133	5 030
			Inntekter	-37	
Sykefravær					
1-16 dager					
17 dager+			Merforbruk	66	
Sum					

ÅRSREGNSKAP 2019

Økonomisk oversikt - drift

Økonomisk oversikt - drift	Regnskap	Reg. budsjett	Oppr.budsjett	Regnskap i fjor
Driftsinntekter				
Brukerbetalinger	11.001.388,40	10.451.127,00	10.251.127,00	10.716.187,71
Andre salgs- og leieinntekter	30.044.710,87	28.511.625,00	28.621.625,00	25.750.558,08
Overføringer med krav til motytelse	69.316.980,88	31.572.689,00	31.938.389,00	72.144.591,52
Rammetilskudd	187.747.603,00	191.881.000,00	193.881.000,00	179.810.594,00
Andre statlige overføringer	15.962.369,00	15.629.700,00	15.629.700,00	18.616.744,00
Andre overføringer	2.059.355,00	0,00	0,00	1.046.768,00
Skatt på inntekt og formue	121.883.616,78	113.769.000,00	111.769.000,00	116.344.511,38
Eiendomsskatt	15.287.005,54	15.717.000,00	15.717.000,00	19.408.833,45
Andre direkte og indirekte skatter	63.979,00	578.000,00	578.000,00	56.601,00
Sum driftsinntekter	453.367.008,47	408.110.141,00	408.385.841,00	443.895.389,14
Driftsutgifter				
Lønnsutgifter	220.017.651,62	204.142.019,50	205.039.136,00	205.240.301,73
Sosiale utgifter	55.724.356,36	56.230.567,50	55.300.054,00	52.775.726,32
Kjøp av varer og tj som inngår i tj.produksjon	56.694.044,40	44.325.699,00	43.823.955,00	57.867.030,22
Kjøp av tjenester som erstatter tj.produksjon	86.574.673,11	82.891.140,00	84.109.387,00	85.595.406,99
Overføringer	26.650.186,15	10.948.000,00	10.618.000,00	25.511.684,92
Avskrivninger	21.081.004,00	21.690.000,00	21.690.000,00	19.068.484,00
Fordeelte utgifter	282,00	-240.777,00	-1.321.427,00	0,00
Sum driftsutgifter	466.742.197,64	419.986.649,00	419.259.105,00	446.058.634,18
Brutto driftsresultat	-13.375.189,17	-11.876.508,00	-10.873.264,00	-2.163.245,04
Finansinntekter				
Renteinntekter og utbytte	10.411.921,87	9.800.000,00	9.800.000,00	10.098.730,88
Gevinst på finansielle instrumenter (omløpsmidler)	8.148.176,93	3.430.000,00	3.200.000,00	0,00
Mottatte avdrag på utlån	33.862,25	40.000,00	40.000,00	71.377,44
Sum eksterne finansinntekter	18.593.961,05	13.270.000,00	13.040.000,00	10.170.108,32
Finansutgifter				
Renteutgifter og låneomkostninger	12.995.092,39	12.900.000,00	12.900.000,00	12.412.681,94
Tap på finansielle instrumenter (omløpsmidler)	0,00	0,00	0,00	776.474,11
Avdrag på lån	16.671.562,00	17.150.000,00	17.150.000,00	15.640.412,00
Utlån	62.443,01	30.000,00	30.000,00	42.457,44
Sum eksterne finansutgifter	29.729.097,40	30.080.000,00	30.080.000,00	28.872.025,49
Resultat eksterne finanstransaksjoner	-11.135.136,35	-16.810.000,00	-17.040.000,00	-18.701.917,17
Motpost avskrivninger	21.081.004,00	22.130.000,00	22.130.000,00	19.068.484,00
Netto driftsresultat	-3.429.321,52	-6.556.508,00	-5.783.264,00	-1.796.678,21
Interne finanstransaksjoner				
Bruk av tidligere års regnsk.m. mindreforbruk	3.594.760,73	3.594.760,73	0,00	13.482.561,01
Bruk av disposisjonsfond	4.820.385,00	4.820.385,00	4.707.141,00	1.400.000,00
Bruk av bundne fond	6.076.372,68	2.311.778,00	1.651.778,00	8.588.625,78
Sum bruk av avsetninger	14.491.518,41	10.726.923,73	6.358.919,00	23.471.186,79
Overført til investeringsregnskapet	0,00	0,00	0,00	359.239,00
Dekning av tidligere års regnsk.m. merforbruk	0,00	0,00	0,00	0,00
Avsatt til disposisjonsfond	3.594.760,73	3.594.760,73	0,00	13.482.561,01
Avsatt til bundne fond	4.661.560,45	575.655,00	575.655,00	4.237.947,84
Sum avsetninger	8.256.321,18	4.170.415,73	575.655,00	18.079.747,85
Regnskapsmessig mer/mindreforbruk	2.805.875,71	0,00	0,00	3.594.760,73

Økonomisk oversikt - investering

Økonomisk oversikt - investering

Økonomisk oversikt - investering	Regnskap	Reg. budsjett	Oppr.budsjett	Regnskap i fjor
Inntekter				
Salg av driftsmidler og fast eiendom	3.743.750,00	2.100.000,00	2.100.000,00	715.000,00
Andre salgsinntekter	902.739,00	0,00	0,00	911.550,00
Overføringer med krav til motytelse	1.039.523,91	1.000.000,00	12.145.000,00	9.537.242,00
Kompensasjon for merverdiavgift	10.486.664,92	11.511.100,00	11.772.000,00	4.571.033,53
Statlige overføringer	363.000,00	363.000,00	0,00	4.200.000,00
Andre overføringer	1.979.000,00	0,00	0,00	205.000,00
Renteinntekter og utbytte	920,55	0,00	0,00	0,00
Sum inntekter	18.515.598,38	14.974.100,00	26.017.000,00	20.139.825,53
Utgifter				
Lønnsutgifter	1.867.845,31	0,00	0,00	2.264.819,10
Sosiale utgifter	653.704,09	0,00	0,00	804.445,76
Kjøp av varer og tj som inngår i tj.produksjon	53.741.972,97	57.420.852,00	59.788.000,00	32.781.401,85
Kjøp av tjenester som erstatter tj.produksjon	610.992,00	595.000,00	0,00	266.667,00
Overføringer	12.172.144,37	11.991.100,00	12.252.000,00	5.071.033,53
Renteutgifter og omkostninger	0,00	0,00	0,00	0,00
Fordelte utgifter	0,00	0,00	0,00	0,00
Sum utgifter	69.046.658,74	70.006.952,00	72.040.000,00	41.188.367,24
Finansieringsbehov				
Finanstransaksjoner				
Avdrag på lån	2.459.944,00	0,00	0,00	1.914.175,93
Utlån	9.051.500,00	12.000.000,00	5.000.000,00	9.505.000,00
Kjøp av aksjer og andeler	852.623,00	925.000,00	925.000,00	1.099.691,00
Dekning av tidligere års udekket	0,00	0,00	0,00	0,00
Avsatt til ubundne investeringsfond	0,00	0,00	0,00	0,00
Avsatt til bundne investeringsfond	1.970.472,69	0,00	0,00	2.031.721,01
Sum finansieringstransaksjoner	14.334.539,69	12.925.000,00	5.925.000,00	14.550.587,94
Finansieringsbehov	64.865.600,05	67.957.852,00	51.948.000,00	35.599.129,65
Dekket slik:				
Bruk av lån	53.379.253,28	65.174.400,00	51.023.000,00	30.892.493,71
Salg av aksjer og andeler	0,00	0,00	0,00	0,00
Mottatte avdrag på utlån	4.450.416,69	0,00	0,00	3.965.896,94
Overført fra driftsregnskapet	0,00	0,00	0,00	359.239,00
Bruk av tidligere års udisponert	0,00	0,00	0,00	0,00
Bruk av disposisjonsfond	0,00	0,00	0,00	185.000,00
Bruk av bundne driftsfond	0,00	0,00	0,00	0,00
Bruk av ubundne investeringsfond	0,00	2.783.452,00	925.000,00	196.500,00
Bruk av bundne investeringsfond	0,00	0,00	0,00	0,00
Sum finansiering	57.829.669,97	67.957.852,00	51.948.000,00	35.599.129,65
Udekket/udisponert	-7.035.930,08	0,00	0,00	0,00

Det ble opprinnelig budsjettet med tilskudd fra Husbanken og ENOVA på totalt kr 12,1 mill. Tilskuddene blir først utbetalt når prosjektene ferdigstilles og medfører at investeringsregnskapet fremstår med en udekket finansiering i 2019. Samlet finansiering av investeringsregnskapet viser et udekket beløp med kr 7,0 mill.

Økonomisk oversikt – anskaffelse/anvendelse

Anskaffelse og anvendelse av midler

Anskaffelse og anvendelse av midler	Regnskap	Reg. budsjett	Oppr.budsjett	Regnskap i fjor
Anskaffelse av midler				
Inntekter driftsdel (kontoklasse 1)	453.367.008,47	408.110.141,00	408.385.841,00	443.895.389,14
Inntekter investeringsdel (kontoklasse 0)	18.514.677,83	14.974.100,00	26.017.000,00	20.139.825,53
Innbetalinger ved eksterne finanstransaksjoner	76.424.551,57	78.444.400,00	64.063.000,00	45.028.498,97
Sum anskaffelse av midler	548.306.237,87	501.528.641,00	498.465.841,00	509.063.713,64
Anvendelse av midler				
Utgifter driftsdel (kontoklasse 1)	445.661.193,64	398.537.426,00	398.890.532,00	426.990.150,18
Utgifter investeringsdel (kontoklasse 0)	69.046.658,74	70.006.952,00	72.040.000,00	41.188.367,24
Utbetaling ved eksterne finanstransaksjoner	42.093.164,40	43.005.000,00	36.005.000,00	41.390.892,42
Sum anvendelse av midler	556.801.016,78	511.549.378,00	506.935.532,00	509.569.409,84
Anskaffelse - anvendelse av midler	-8.494.778,91	-10.020.737,00	-8.469.691,00	-505.696,20
Endring i ubrukte lånemidler	-5.979.253,28	0,00	0,00	-9.092.493,71
Endring i regnskapsprinsipp som påvirker AK Drift	0,00	0,00	0,00	0,00
Endring i regnskapsprinsipp som påvirker AK Invest	0,00	0,00	0,00	0,00
Endring i arbeidskapital	-14.474.032,19	-10.020.737,00	-8.469.691,00	-9.598.189,91
Avsetninger og bruk av avsetninger				
Avsetninger*	13.032.669,58	4.170.415,73	575.655,00	23.346.990,59
Bruk av avsetninger**	14.491.518,41	13.510.375,73	7.283.919,00	23.852.686,79
Til avsetning senere år	7.035.930,08	0,00	0,00	0,00
Netto avsetninger	-8.494.778,91	-9.339.960,00	-6.708.264,00	-505.696,20
Int. overføringer og fordelinger				
Interne inntekter mv	21.080.722,00	22.750.350,00	23.831.000,00	19.427.723,00
Interne utgifter mv	21.080.722,00	22.069.573,00	22.069.573,00	19.427.723,00
Netto interne overføringer	0,00	680.777,00	1.761.427,00	0,00

*Avsetninger i oppstillingen består av avsetninger til bundne driftsfond kr 4.661.560,45, avsetninger til bundne investeringsfond kr 1.970.472,69, avsetning av mindreforbruk 2018 kr 3.594.760,73 til disposisjonsfond og ikke disponert regnskapsmessig mindreforbruk 2019 kr 2.805.875,71.

**Bruk av avsetninger i oppstillingen består av bruk av bundet driftsfond kr 6.076.372,68, bruk av disposisjonsfond i driftsregnskapet kr 4.820.385,00 og bokføring av mindreforbruk 2018 kr 3.594.760,73 til disposisjonsfond.

Økonomisk oversikt - balanse

Oversikt - balanse

Oversikt - balanse	Regnskap 2019	Regnskap 2018
EIENDELER		
Anleggsmidler	1.145.557.601,82	1.062.216.200,75
Herav:		
Faste eiendommer og anlegg	514.804.870,75	477.044.660,75
Utstyr, maskiner og transportmidler	34.126.670,00	25.897.076,00
Utlån	39.225.755,07	34.595.382,00
Konserninterne langsiktige fordringer	0,00	0,00
Aksjer og andeler	126.043.337,00	125.190.714,00
Pensjonsmidler	431.356.969,00	399.488.368,00
Omløpsmidler	189.361.936,59	199.067.735,81
Herav:		
Kortsiktige fordringer	36.451.085,34	39.411.318,43
Konserninterne kortsiktige fordringer	0,00	0,00
Premieavvik	21.359.721,04	17.178.769,57
Aksjer og andeler	80.782.909,13	72.746.880,20
Sertifikater	0,00	0,00
Obligasjoner	0,00	0,00
Derivater	0,00	0,00
Kasse, postgiro, bankinnskudd	50.768.221,08	69.730.767,61
SUM EIENDELER	1.334.919.538,41	1.261.283.936,56
EGENKAPITAL OG GJELD		
Egenkapital	278.127.625,48	270.416.335,34
Herav:		
Disposisjonsfond	31.191.264,25	32.416.888,52
Bundne driftsfond	18.095.438,36	19.510.250,59
Ubundne investeringsfond	65.998.261,00	65.998.261,00
Bundne investeringsfond	8.635.355,94	6.664.883,25
Regnskapsmessig mindreforbruk	2.805.875,71	3.594.760,73
Regnskapsmessig merforbruk	0,00	0,00
Udisponert i inv.regnskap	0,00	0,00
Udekket i inv.regnskap	-7.035.930,08	0,00
Kapitalkonto	158.995.870,30	142.789.801,25
Endring i regnskapsprinsipp som påvirker AK Drift	0,00	0,00
Endring i regnskapsprinsipp som påvirker AK Invest	-558.510,00	-558.510,00
Langsiktig gjeld	988.397.308,50	927.241.329,76
Herav:		
Pensjonsforpliktelser	500.581.876,59	467.694.291,85
Ihendehaverobligasjonslån	0,00	0,00
Sertifikatlån	0,00	18.800.000,00
Andre lån	487.815.431,91	440.747.037,91
Konsernintern langsiktig gjeld	0,00	0,00
Kortsiktig gjeld	68.394.604,43	63.626.271,46
Herav:		
Kassekredittlån	0,00	0,00
Annen kortsiktig gjeld	68.394.604,43	63.626.271,46
Derivater	0,00	0,00
Konsernintern kortsiktig gjeld	0,00	0,00
Premieavvik	0,00	0,00
SUM EGENKAPITAL OG GJELD	1.334.919.538,41	1.261.283.936,56
MEMORIAKONTI		
Memoriakonto	1.981.080,67	8.009.995,01
Herav:		
Ubrukte lånemidler	1.831.752,50	7.811.005,78
Ubrukte konserninterne lånemidler	0,00	0,00
Andre memoriakonti	149.328,17	198.989,23
Motkonto for memoriakontiene	-1.981.080,67	-8.009.995,01

Oversikt endring arbeidskapital

Oversikt endring arbeidskapital	Regnskap 2019	Regnskap 2018
OMLØPSMIDLER		
Endring betalingsmidler	-18.962.546,53	-17.636.423,67
Endring ihendehaverobligasjoner og sertifikater	0,00	0,00
Endring kortsiktige fordringer	-2.960.233,09	11.793.724,48
Endring premieavvik	4.180.951,47	1.439.590,57
Endring aksjer og andeler	8.036.028,93	-886.734,39
ENDRING OMLØPSMIDLER (A)	-9.705.799,22	-5.289.843,01
KORTSIKTIG GJELD		
Endring kortsiktig gjeld (B)	-4.768.332,97	-4.308.346,52
ENDRING ARBEIDSKAPITAL (A-B)	-14.474.132,19	-9.598.189,53

Regnskapsskjema 1A - Drift

Regnskapsskjema 1A og 1B – driftsregnskapet

Regnskapsskjema 1A - drift	Regnskap	Reg. budsjett	Oppr.budsjett	Regnskap i fjor
Skatt på inntekt og formue	121.883.616,78	113.769.000,00	111.769.000,00	116.344.511,38
Ordinært rammetilskudd	187.747.603,00	191.881.000,00	193.881.000,00	179.810.594,00
Skatt på eiendom	15.287.005,54	15.717.000,00	15.717.000,00	19.408.833,45
Andre direkte eller indirekte skatter*	641.979,00	578.000,00	578.000,00	485.601,00
Andre generelle statstilskudd	15.962.369,00	15.629.700,00	15.629.700,00	18.616.744,00
Sum frie disponible inntekter	340.944.573,32	337.574.700,00	337.574.700,00	334.237.283,83
Renteinntekter og utbytte	10.411.921,87	9.800.000,00	9.800.000,00	10.098.730,88
Gevinst finansielle instrumenter (omløpsmidler)	8.148.176,93	3.430.000,00	3.200.000,00	0,00
Renteutg.,provisjoner og andre finansutg.	12.995.092,39	12.900.000,00	12.900.000,00	12.412.681,94
Tap finansielle instrumenter (omløpsmidler)	0,00	0,00	0,00	776.474,11
Avdrag på lån	16.671.562,00	17.150.000,00	17.150.000,00	15.640.412,00
Netto finansinnt./utg.	-11.106.555,59	-16.820.000,00	-17.050.000,00	-18.730.837,17
Til dekning av tidligere regnsk.m. merforbruk	0,00	0,00	0,00	0,00
Til ubundne avsetninger	3.594.760,73	3.594.760,73	0,00	13.482.561,01
Til bundne avsetninger	4.661.560,45	575.655,00	575.655,00	4.237.947,84
Bruk av tidligere regnsk.m. mindreforbruk	3.594.760,73	3.594.760,73	0,00	13.482.561,01
Bruk av ubundne avsetninger	4.820.385,00	4.820.385,00	4.707.141,00	1.400.000,00
Bruk av bundne avsetninger	6.076.372,68	2.311.778,00	1.651.778,00	8.588.625,78
Netto avsetninger	6.235.197,23	6.556.508,00	5.783.264,00	5.750.677,94
Overført til investeringsregnskapet	0,00	0,00	0,00	359.239,00
Til fordeling drift	336.651.214,96	327.311.208,00	326.307.964,00	321.326.885,60
Sum fordelt til drift (fra skjema 1B)	333.845.339,25	327.311.208,00	326.307.964,00	317.732.124,87
Regnskapsmessig mer/mindreforbruk	2.805.875,71	0,00	0,00	3.594.760,73

*Andre direkte eller indirekte skatter består av inntekter fra konsesjonskraft.

Regnskapsskjema 1B - Drift

REGNSKAPSSKJEMA 1B - DRIFTSDEL					
SAMLET OVERSIKT OVER VIRKSOMHETENE					
Enhet	Regnskap 2019	Budsjett 2019	Avvik i NOK	Opprinnelig budsjett 2019	Regnskap 2018
Forvaltning	6 366 069	6 896 538	-530 469	6 360 718	6 335 716
Kommunikasjon og kultur	20 790 206	20 102 169	688 037	19 830 713	17 100 294
Drift	22 661 090	18 033 497	4 627 593	17 571 761	21 503 671
Samfunnsutvikling felles	6 111 950	5 775 141	336 809	5 592 089	6 419 254
Oppvekst felles	45 656 684	44 857 185	799 499	44 599 762	45 922 881
Kulturskolen	1 141 109	1 034 468	106 641	923 342	901 654
Ressurssenteret	37 706 384	40 085 651	-2 379 267	39 478 316	35 992 675
Natveitåsen barnehage	7 543 773	7 755 700	-211 927	7 534 850	6 461 044
Birkeland barnehage	4 114 456	4 306 948	-192 492	4 180 418	4 407 034
Engesland oppvekstsenter	11 911 021	12 391 553	-480 532	12 206 717	11 853 557
Birkeland skole og sfo	36 222 483	36 635 850	-413 367	35 770 840	33 964 048
Valstrand skole	18 006 325	18 343 971	-337 646	17 800 350	17 071 876
Herefoss skole og sfo	3 641 671	3 652 111	-10 440	3 560 149	3 373 272
Helse og velferd felles	6 943 222	6 575 246	367 976	7 558 076	8 417 314
Hjemmetjenesten	26 676 140	24 427 996	2 248 144	23 098 974	22 236 260
Sykehjem	33 359 655	33 040 123	319 532	32 513 279	32 477 948
Boveiledertjenesten	30 239 574	27 027 448	3 212 126	26 574 846	26 514 482
NAV	6 098 710	6 088 291	10 419	5 989 144	5 381 570
Virksomhetsstyring	4 755 065	6 396 199	-1 641 134	12 168 497	5 088 953
Kirken og andre trossamfunn	5 095 507	5 030 000	65 507	4 800 000	4 926 266
Sum enhetene	335 041 093	328 456 085	6 585 008	328 112 841	316 349 766
Fellesområder	-335 041 093	-328 456 085		-328 112 841	-316 349 766
Til bundne avsetninger	4 602 766	575 655		575 655	4 160 251
Bruk av bundne avsetninger	-6 076 373	-2 311 778		-1 651 778	-8 588 626
Overført til investeringsregnskapet	0	0		0	359 239
Skjemadifferanse 1A og 1B*	2 669 360	2 881 000		2 881 000	2 686 777
Sum fordelt til drift	-333 845 339	-327 311 208		-326 307 964	-317 732 125

*Skjemadifferanse består av kalkulatoriske renter, motpost avskrivninger VA, overføring av integreringstilskudd til andre kommuner, inntekter alkoholavgift, tap på krav eiendomsskatt og renteutgifter bokført på enhetene.

Regnskapsskjema 2B - Investering

Regnskapsskjema 2A og 2B - investeringsregnskapet

Regnskapsskjema 2A - investering	Regnskap	Reg. budsjett	Oppr.budsjett	Regnskap i fjor
Investeringer i anleggsmidler	69.046.658,74	70.006.952,00	72.040.000,00	41.188.367,24
Utlån og forskutteringer	9.051.500,00	12.000.000,00	5.000.000,00	9.505.000,00
Kjøp av aksjer og andeler	852.623,00	925.000,00	925.000,00	1.099.691,00
Avdrag på lån	2.459.944,00	0,00	0,00	1.914.175,93
Dekning av tidligere års udekket	0,00	0,00	0,00	0,00
Avsetninger	1.970.472,69	0,00	0,00	2.031.721,01
Årets finansierungsbehov	83.381.198,43	82.931.952,00	77.965.000,00	55.738.955,18
Finansiert slik:				
Bruk av lånemidler	53.379.253,28	65.174.400,00	51.023.000,00	30.892.493,71
Inntekter fra salg av anleggsmidler	3.743.750,00	2.100.000,00	2.100.000,00	715.000,00
Tilskudd til investeringer	2.342.000,00	363.000,00	0,00	4.405.000,00
Kompensasjon for merverdiavgift	10.486.664,92	11.511.100,00	11.772.000,00	4.571.033,53
Mottatte avdrag på utlån og refusjoner	5.489.940,60	1.000.000,00	12.145.000,00	13.503.138,94
Andre inntekter	903.659,55	0,00	0,00	911.550,00
Sum ekstern finansiering	76.345.268,35	80.148.500,00	77.040.000,00	54.998.216,18
Overført fra driftsregnskapet	0,00	0,00	0,00	359.239,00
Bruk av tidligere års udisponert	0,00	0,00	0,00	0,00
Bruk av avsetninger	0,00	2.783.452,00	925.000,00	381.500,00
Sum finansiering	76.345.268,35	82.931.952,00	77.965.000,00	55.738.955,18
Udekket/udisponert	-7.035.930,08	0,00	0,00	0,00

Det ble opprinnelig budsjettert med tilskudd fra Husbanken og ENOVA på totalt kr 12,1 mill. Tilskuddene blir først utbetalt når prosjektene ferdigstilles og medfører at investeringsregnskapet fremstår med en udekket finansiering i 2019. Samlet finansiering av investeringsregnskapet viser et udekket beløp med kr 7,0 mill.

Regnskapsskjema 2B - Investering

REGNSKAPSSKJEMA 2B - INVESTERING					
Prosjekt		Regnskap 2019	Budsjett 2019	Avvik i NOK	Opprinnelig budsjett 2019
	Til investering i anleggsmidler				
	Fordelt slik:				
9100	Opprydding kommunal eiendom	101 576	100 000	1 576	100 000
9102	Geodata/kartlegging geovekstprosjekt	367 193	411 000	-43 807	300 000
9103	Geodata Lillesand kommune	62 177	0	62 177	0
9109	Adressering Lillesand kommune	917 854	0	917 854	0
9110	Natveitåsen	0	100 000	-100 000	100 000
9111	Trafikksikkerhetstiltak	0	100 000	-100 000	100 000
9112	Trafikkløsning Ospekollen	2 040 221	2 653 000	-612 779	0
9120	Tveide Næringspark	118 407	200 000	-81 593	200 000
9234	Barnehage Birkeland	281 736	670 000	-388 264	2 800 000
9242	Planmessig utskiftning inventar og utstyr	1 308 427	1 500 000	-191 573	1 500 000
9254	Birkeland barneskole - oppgradering uteområder	578 184	520 000	58 184	520 000
9255	Engesland skole - nytt kjøkken grendehus	208 088	370 000	-161 913	370 000
9256	Engesland skole - nytt skolekjøkken	45 750	70 000	-24 250	70 000
9336	Biler	507 716	230 000	277 716	510 000
9340	Aktivitetstilbud mottakere økonomisk sosialhjelp	0	0	0	250 000
9341	Birkenes sykehjem - prosjekt livsglede	21 250	80 000	-58 750	80 000
9342	Sykehjemsbygget - oppgradering kjøleanlegg	191 044	50 000	141 044	1 030 000
9343	Overdragelse fastlegehjemmel	1 858 452	1 858 452	0	0
9400	Oppgradering trådløst nett (kommunale bygg)	1 274 805	1 275 000	-195	1 000 000
9401	Ny telefoni løsning	358 914	360 000	-1 086	350 000
9408	Digitalisering Samfunnsutvikling	208 973	400 000	-191 027	500 000
9412	Bredbåndsutbygging	1 200 479	0	1 200 479	1 000 000
9420	IKT - infrastruktur	269 986	300 000	-30 014	300 000
9421	Digitalisering felles	641 533	725 000	-83 467	1 100 000
9422	IPad til politikere	242 850	300 000	-57 150	300 000
9423	Oppgradering fagsystemer	97 981	515 000	-417 019	700 000
9424	Servere	130 239	400 000	-269 761	400 000
9453	Nærmiljøanlegg/friidrettsliv - kultur	1 007 988	737 000	270 988	600 000
9460	Apparater til kommunale lekeplasser	194 774	200 000	-5 226	200 000
9468	Nye maskiner og utstyr drift	315 966	300 000	15 966	300 000
9475	Rulleringsplan IT-utstyr	933 452	935 000	-1 548	800 000
9478	Digitalisering Helse og velferd	485 680	500 000	-14 320	500 000
9493	Digitalisering Oppvekst	1 138 497	1 140 000	-1 503	900 000
9516	Diverse oppgradering og småprosjekt bygg	4 207 473	4 750 000	-542 527	4 750 000
9531	Energiltak (ENØK)	5 871 737	5 800 000	71 737	5 800 000
9534	Møteplassen (Bestestua)	492 732	493 000	-268	1 450 000
9535	Samlokalisering enhet Drift	190 502	497 000	-306 498	6 000 000
9537	Seks avlastningsleiligheter	23 205 110	22 750 000	455 110	18 300 000
9538	Tilrettelagte leiligheter	0	0	0	1 400 000
9539	Smedens Kjerr 60 og 70	0	0	0	450 000

9540	Boliger rus og psykisk helse - bemannet	64 501	250 000	-185 499	250 000
9541	Boliger rus og psykisk helse - ubemannet	11 500	100 000	-88 500	100 000
9542	Tilpasning av heldøgns omsorgsboliger	115 719	200 000	-84 281	200 000
9543	Lokaler Ressurscenteret	60 872	250 000	-189 128	250 000
9544	Gamle Valstrand skole	0	0	0	450 000
9545	Oppgradering gulv - diverse bygg	534 864	550 000	-15 136	550 000
9546	Oppgradering Brannstasjonen	488 915	475 000	13 915	850 000
9547	Asfaltering diverse uteområder	566 501	580 000	-13 499	580 000
9548	Dagaktivitetssenter (utvidet kapasitet)	1 362 761	1 450 000	-87 239	0
9549	Asfaltering Natveitåsen fra Fv402	919 734	1 012 500	-92 766	0
9550	Engeslandsveien 1004	739 925	680 000	59 925	0
9623	Oppgradering kommunale veier	2 212 517	1 990 000	222 517	2 000 000
9640	Høydebasseng Natveitåsen boligområde	5 759 516	5 500 000	259 516	6 300 000
9645	Skogbruksplaner, eiendomsgrenser	499 378	500 000	-622	500 000
9655	Salg av kommunale boenheter	156 896	0	156 896	0
9659	Landbruksplan	0	100 000	-100 000	100 000
9661	Oppgradering Vann og Avløp (VA)	766 552	900 000	-133 448	500 000
9665	Gatelys	213 741	200 000	13 741	200 000
9668	Reservevannløsning	6 325	100 000	-93 675	100 000
9671	Sanering VA kummer og VA ledninger	1 216 980	2 000 000	-783 020	1 600 000
9674	Driftsutstyr vei, vann, avløp	1 781 505	1 400 000	381 505	2 000 000
9850	Oppgradering kirkebygg	490 209	480 000	10 209	480 000
	Sum investeringer i anleggsmidler	69 046 659	70 006 952	-960 293	72 040 000

Noter

Beskrivelse av regnskapsprinsipper

Regnskapet er utarbeidet i henhold til bestemmelsene i kommuneloven, forskrifter og god kommunal regnskapskikk.

Regnskapsprinsipper:

All tilgang og bruk av midler i løpet av året som vedrører kommunens virksomhet fremgår av driftsregnskapet eller investeringsregnskapet. Regnskapsføring av tilgang og bruk av midler bare i balanseregnskapet gjøres ikke.

Alle utgifter, utbetalinger, inntekter og innbetalinger er regnskapsført brutto. Dette gjelder også interne finansieringstransaksjoner. Alle kjente utgifter, utbetalinger, inntekter og innbetalinger i året er tatt med i årsregnskapet, enten de er betalt eller ikke. For lån er kun den delen av låneopptaket som faktisk er brukt i løpet av året, ført i investeringsregnskapet. Den delen av lånet som ikke er brukt, er registrert på memoriapost.

I den grad enkelte utgifter, utbetalinger, inntekter eller innbetalinger ikke kan fastsettes eksakt ved tidspunktet for regnskapsavleggelsen, registreres et anslått beløp i årsregnskapet. Justering i henhold til eksakt beløp foretas i det påfølgende regnskapsår.

Klassifisering av anleggsmidler og omløpsmidler:

I balanseregnskapet er anleggsmidler eiendeler bestemt til varig eie eller bruk for kommunen. Andre eiendeler er omløpsmidler. Fordringer knyttet til egen vare- og tjenesteproduksjon, samt markeds-baserte verdipapirer som inngår i en handelsportefølje er omløpsmidler. Andre markedsbaserte verdipapirer er klassifisert som omløpsmidler med mindre kommunen har foretatt investeringen ut fra næringspolitiske eller samfunnsmessige hensyn. I slike tilfeller er verdipapirene klassifisert som anleggsmidler. Andre fordringer er omløpsmidler dersom disse forfaller til betaling innen ett år etter anskaffelses- tidspunktet. Ellers er de klassifisert som anleggsmidler.

Kommunen følger KRS (F) nr. 4 Avgrensningen mellom driftsregnskapet og investeringsregnskapet. Standarden har særlig betydning for skille mellom vedlikehold og påkostning i forhold til anleggs-midler. Utgifter som påløper for å opprettholde anleggsmiddelet kvalitetsnivå utgiftføres i drifts-regnskapet. Utgifter som representerer en standardheving

av anleggsmiddelet utover standarden ved anskaffelsen utgiftsføres i investeringsregnskapet og aktiveres på anleggsmiddelet i balansen.

Klassifisering av gjeld:

Langsiktig gjeld er knyttet til formålene i kommunelovens § 50. All annen gjeld er kortsiktig gjeld. Neste års avdrag på utlån inngår i anleggsmidler og neste års avdrag på lån inngår i langsiktig gjeld.

Vurderingsregler:

Omløpsmidler er vurdert til laveste verdi av anskaffelseskost og virkelig verdi. Markedsbaserte finansielle omløpsmidler er vurdert til virkelig verdi. Utestående fordringer er vurdert til pålydende med fradrag for forventet tap.

Anleggsmidler er vurdert til anskaffelseskost. Anleggsmidler med begrenset økonomisk levetid avskrives med like store årlige beløp over levetiden til anleggsmiddelet. Avskrivningene starter året etter at anleggsmidlet er anskaffet / tatt i bruk av virksomheten. Avskrivningsperiodene er i tråd med § 8 i forskrift om årsregnskap og årsberetning. Anleggsmidler som har hatt verdifall som forventes ikke å være forbigående er nedskrevet til virkelig verdi i balansen.

Vurderingsreglene for eiendeler gjelder tilsvarende for kortsiktig og langsiktig gjeld. Opptakskost utgjør gjeldspostens pålydende i norske kroner på det tidspunkt som gjelden oppstår. Låneomkostninger (gebyrer, provisjoner mv.), samt over- og underkurs er finansutgifter og inntekter.

Mva-plikt og mva-kompensasjon:

Kommunen følger reglene i mva-loven for de tjenestekområdene som er omfattet av loven. For kommunes øvrige virksomhet krever kommunen mva-kompensasjon.

NOTE nr 1: Kapitalkonto

KAPITALKONTO			
01.01.2019 Balanse (underskudd i kapital)	0,00	01.01.2019 Balanse (kapital)	142 789 801,25
Debetposter i året:		Kreditposter i året:	
Salg av fast eiendom og anlegg	3 163 750,00	Aktivering av fast eiendom og anlegg	54 502 181,00
Justering i fht bokført verdi salg fast eiendom (debet)	0,00	Justering i fht bokført verdi salg fast eiendom (kredit)	1 852 374,00
Nedskrivninger fast eiendom	0,00	Oppskrivning av fast eiendom	0,00
Avskrivning av fast eiendom og anlegg	14 551 987,00		
Salg av utstyr, maskiner og transportmidler	580 000,00	Aktivering av utstyr, maskiner og transportmidler	13 074 237,00
Justering i fht bokført verdi salg utstyr (debet)	0,00	Justering i fht bokført verdi salg utstyr (kredit)	299 429,00
Nedskrivning av utstyr, maskiner og transportmidler	0,00	Oppskrivning av utstyr, maskiner og transportmidler	0,00
Avskrivninger av utstyr, maskiner og transportmidler	5 442 680,00	Kjøp av aksjer og andeler	852 623,00
Salg av aksjer og andeler	0,00	Oppskrivning av aksjer og andeler	0,00
Nedskrivning av aksjer og andeler	0,00	Utlån formidlings/startlån	9 051 500,00
Avdrag på formidlings/startlån	4 430 416,69	Utlån sosial lån	57 443,01
Avdrag på sosial lån	28 862,25	Utlån egne midler	0,00
Avdrag på utlånte egne midler	20 000,00	Utlån næring	0,00
Avdrag på næringsutlån	0,00	Oppskrivning utlån	0,00
Avskrivning sosial utlån	0,00	Avdrag på eksterne lån	19 131 506,00
Avskrevet andre utlån	1,00	Urealisert kursgevinst utenlandslån	0,00
Bruk av midler fra eksterne lån	53 379 253,28	UB Pensjonsmidler (netto)	31 868 601,00
Urealisert kursstap utenlandslån	0,00	Estimatavvik pensjonmidler	0,00
UB Pensjonsforpliktelse (netto)	32 761 663,00	Reversing nedskrivning av fast eiendom	0,00
Aga netto pensjonsmidler/forpliktelse	125 921,74	Aga netto pensjonsmidler/forpliktelse	0,00
Estimatavvik pensjonforpliktelse	0,00	Reversing nedskrivning av utstyr, maskiner og transportmidler	0,00
31.12.2019 Balanse		31.12.2019 Balanse	
Kapitalkonto	158 995 870,30	(underskudd i kapital)	0
Avstemming	158 995 160,30		
Differanse	710,00		

Differansen gjelder refusjon utlegg bokført på feil art. Refusjon av et utlegg kr 710,- er bokført på art for utlån og medfører avvik mellom drift og balanse.

NOTE nr. 2: Aksjer og andeler

Debitor (utsteder)	Regnskaps-året	Førrige år
KLP	9 005 826	8 153 203
A/L Biblioteksentralen	900	900
Aust-Agder Næringssselskap AS	15 000	15 000
Birke Varde Industrier AS	50 000	50 000
Kommunekraft AS	1 000	1 000
Aust-Agder Kompetansefond	1	1
Avigo AS	455 000	455 000
Visit Sørlandet	20 000	20 000
Agder Energi AS	116 495 610	116 495 610
Sum	126 043 337	125 190 714

NOTE nr. 3 Avsetninger og bruk av avsetninger

Del 1 Alle fond, avsetninger og bruk av avsetninger drifts- og investeringsregnskapet

	Regnskaps-året	Førrige år
Avsetninger til fond	10 226 793	19 752 230
Bruk av avsetninger	10 896 758	10 370 126
Til avsetning senere år	2 805 876	3 594 761

Del 2 Disposisjonsfond, avsetninger og bruk av avsetninger

Disposisjonsfond	Regnskaps-året	Førrige år
IB 0101	32 416 889	20 519 328
Avsetninger driftsregnskapet	3 594 760	13 482 561
Bruk av avsetninger driftsregnskapet	4 820 385	1 400 000
Bruk av avsetninger investerings-regnskapet	-	185 000
UB 31.12	31 191 264	32 416 889

Del 3 Bundet driftsfond, avsetninger og bruk av avsetninger

Bundet driftsfond	Regnskaps-året	Førrige år
IB 0101	19 510 251	23 860 929
Avsetninger	4 661 560	4 237 948
Bruk av avsetninger	6 076 373	8 588 626
UB 31.12	18 095 439	19 510 251

Del 4 - Ubundet investeringsfond, avsetninger og bruk av avsetninger

Ubundet investerings fond	Regnskaps-året	Førrige år
IB 0101	65 998 261	66 194 761
Avsetninger	-	-
Bruk av avsetninger	-	196 500
UB 31.12	65 998 261	65 998 261

Del 5 - Bundet investeringsfond, avsetninger og bruk av avsetninger

Bundet investerings fond	Regnskaps-året	Førrige år
IB 0101	6 664 883	4 633 162
Avsetninger	1 970 473	2 031 721
Bruk av avsetninger	-	-
UB 31.12	8 635 356	6 664 883

NOTE nr 4: Pensjonsutgifter

	KLP	SPK	Sum
Netto pensjonskostnad	17 871 762	5 816 566	23 688 328
Sum amortisert premieavvik	3 296 823	-232 563	3 064 260
Administrasjonskostnad	1 079 427	189 771	1 269 198
Samlet kostnad	22 248 012	5 773 774	28 021 786
Innbet. premie/tilskudd inkl. adm.	25 934 380	5 751 693	31 686 073
Årets premieavvik	-6 983 191	254 644	-6 728 547

	KLP	SPK	Sum
Brutto påløpt forpliktelse	399 744 451	92 282 902	492 027 353
Pensjonsmidler	358 276 455	73 080 514	431 356 969

NOTE nr.5: Garantiansvar

BIRKENES KOMMUNES GARANTIANSVAR 2019

(i hele 1000 kr)

Person, firma, organisasjon	Garantiansvar 31.12.2019
Libir IKS	5 816
Kristiansandreg. Brann og Redning	441

Merknader:

Birkenes kommune hefter for 32.35% av Libir IKS' samlede forpliktelser.

NOTE nr 6: Anleggsmidler

	Gruppe 1 Avskr.: 20%	Gruppe 2 Avskr.: 10%	Gruppe 3 Avskr.: 5%	Gruppe 4 Avskr. 2,5%	Gruppe 5 Avskr.: 2%
Anskaffelseskost	44 702 441	23 165 194	62 022 014	377 660 535	163 369 315
Akkumulerte avskrivninger	29 129 329	11 921 343	32 661 051	85 112 508	55 061 717
Tilgang i regnskapsåret	6 983 389	6 969 456	9 107 493	45 770 449	5 553 510
Avgang i regnskapsåret	-	280 571	-	1 311 376	-
Avskrivninger i regnskapsåret	3 881 660	1 561 020	2 224 136	8 931 314	3 196 537
Nedskrivninger	864 917	54 970	-	60 328	79 803
Reverserte nedskrivninger	-	-	-	-	-
Bokført verdi	17 809 924	16 316 746	36 244 320	328 015 458	110 584 768

Gruppe 1 = Edb-utstyr, kontormaskiner og lignende

Gruppe 2 = Anleggsmaskiner, maskiner, inventar og utstyr, verktøy, transportmidler og lignende

Gruppe 3 = Brambiler, parkeringsplasser, trafikklys, tekniske anlegg (VAR), renseanlegg, pumpestasjoner, forbrenningsanlegg og lignende

Gruppe 4 = Boliger, skoler, barnehager, idrettshaller, veier og ledningsnett og lignende

Gruppe 5 = Forretningsbygg, lagerbygg, administrasjonsbygg, sykehjem og andre institusjoner, kulturbygg, brannstasjon og lignende

NOTE nr. 7: Arbeidskapital

Kapittel	Balansen	31.12.2019	01.01.2019	Endring
2.1	Omløpsmidler	189 361 937	199 067 736	
2.3	Kortsiktig gjeld	68 394 604	63 626 271	
Endring arbeidskapital i balansen		120 967 332	135 441 464	-14 474 132
Endring memoriakonto for ubrukte lånemidler (+/-)				5 979 253
Sum endring for avstemming mot drifts- og investeringsregnskapet				-8 494 879

Driftsregnskapet 2019		Investeringsregnskapet 2019		Sum
Art	Beløp	Art	Beløp	
+ Sum inntekter 600 - 890	453 367 008	+ Sum inntekter 600 - 905	18 515 598	
- Sum utgifter 010 - 590, 690	466 742 198	- Sum utgifter 010 - 501, 690	69 046 659	
+ Avskrivninger 590	21 081 004			
+ Ekst. finans- innt./-transer 900-905, 909, 920, 921	18 593 961	+ Eksterne finans. transer 910, 911, 920, 921, 929	57 829 670	
- Ekst. finans- utg./-transer 500, 501, 509, 510, 511, 520, 521	29 729 097	- Eksterne finans. transer 510, 511, 520, 521, 529	12 364 067	
Sum/differanse	-3 429 322	Sum/differanse	-5 065 457	-8 494 779

Avstemming mellom regnskapsdelene	Beløp
Differanse	-100

Differanse gjelder nedbetaling av investeringslån. Långiver har mottatt riktig avdrag og balansen viser riktig restgjeld på lånet. Men bokført avdrag lån mot kapitalkonto er kr 100 for lavt.

NOTE nr. 8: Fordringer og gjeld til kommunale foretak og interkommunalt samarbeid

Tekst	Regnskap 2019	Regnskap 2018
Kommunens samlede fordringer	4 519	-
Herav fordring på: KBR IKS	4 519	-
Herav fordring på: Libir IKS	-	-
Herav fordring på: Struktur1	-	-
Kommunens samlede gjeld	13 104	226 331
Herav kortsiktig gjeld til: KBR IKS	-	-
Herav kortsiktig gjeld til: Libir IKS	13 104	49 843
Herav kortsiktig gjeld til: Struktur1	-	176 488

NOTE nr.9: Finansielle plasseringer

Porteføljen (i hele tusen)	2019
IB 01.01	72 747
Kjøp/salg	-
Depothonorarer	(112)
Avkastning	8 148
UB 31.12	80 783

Gabler forvalter etter avtale kommunens finansielle plasseringer. Forvaltningen er iht kommunens reglement for finansforvaltning (revidert 02.02.17 sak 004/17).

NOTE nr 10: Sikring

Sikringsobjekt pr 31.12.19:

(i hele 1000 kr)

Investeringslån	KBN - 20100044
Opprinnelig hovedstol	50 000
Endelig forfall	28.01.2050
Renteterminer per år	4
Avdrag per år	1 429
Rentemetode	A/365
Lånerente inkl. margin	2,22 %
Produkt	NIBOR 3 mnd.
Margin	0,70 %
Renteregulering	04.11.19-04.02.19
Rente-terminer	4/2, 6/5, 5/8 og 4/11

Sikringsinstrument pr 31.12.19:

(i hele 1000 kr)

Rentes wap (i Nordea Bank)	1044781/1320527
Hovedstol	50 000
Startdato	03.11.2011
Forfallsdato	03.08.2021
Kommunen betaler	3,66 %
Betaling	Kvartalsvis
Rentemetode	A/360
Motparten betaler	NIBOR 3 mnd.
Renteregulering	04.11.19-03.02.20
Betaling	Kvartalsvis
Rentemetode	A/360

Bruk av sikringsinstrumenter er regulert i kommunens reglement for finansforvaltning (revidert 02.02.17 sak 004/17).

NOTE nr. 11: Selvkost

2019	T totalt	Vann	Avløp	Feiing	Utslipps- tillatelse	Regulerings- planer	Byggesak	Oppmåling	Oppmåling Lillesand
Etterkalkyle selvkost									
Gebyrinntekter	16 086 295	4 876 701	6 075 088	353 113	50 174	110 101	1 168 982	612 241	2 890 069
Øvrige driftsinntekter	616 546	0	1 139	0	0	0	-45 608	383 228	227 613
Driftsinntekter	16 702 841	4 876 701	6 076 227	353 113	50 174	110 101	1 123 374	995 469	3 117 682
Direkte driftsutgifter	14 423 874	3 476 475	4 674 182	434 268	58 013	100 354	1 483 642	983 273	3 263 667
Avskrivningskostnad	1 809 777	1 122 388	627 094	0	0	0	0	60 295	0
Kalkulatorisk rente (2,30 %)	1 088 125	827 758	258 579	0	0	0	0	11 788	0
Indirekte netto driftsutgifter	925 384	107 865	111 332	36 226	3 089	52 757	192 997	134 411	286 706
Driftskostnader	18 257 159	5 534 486	5 671 187	470 494	61 102	153 111	1 626 639	1 189 767	3 550 374
Resultat	-1 554 318	-657 785	405 040	-117 381	-10 928	-43 010	-503 265	-194 298	-432 691
Selvkostgrad (%)	100,00 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %
"Bidrag" til administrasjon og låneutgifter etter ev. subsidiering	3 833 286	2 058 011	997 005	36 226	3 089	52 757	192 997	206 494	286 706
Selvkostfond 01.01	2 093 754	658 389	654 241	781 124	0	0	0	0	0
+ Avsetning til selvkostfond	405 040	0	405 040	0	0	0	0	0	0
- Bruk av selvkostfond	-775 167	-657 785	0	-117 381	0	0	0	0	0
+ Kalkulert renteinntekt selvkostfond (2,30 %)	43 900	7 578	19 706	16 616	0	0	0	0	0
Selvkostfond 31.12 (inkl. rente)	1 767 528	8 182	1 078 987	680 359	0	0	0	0	0
Fremførbart underskudd 01.01	-1 588	0	0	0	-1 588	0	0	0	0
- Underskudd til fremføring	-1 184 192	0	0	0	-10 928	-43 010	-503 265	-194 298	-432 691
- Kalkulert rentekostnad fremførbart underskudd (2,30 %)	-5 138	0	0	0	-162	0	0	0	-4 976
Fremførbart underskudd 31.12 (inkl. rente)	-1 190 918	0	0	0	-12 678	-43 010	-503 265	-194 298	-437 667
Gebyrinntekter	16 086 295	4 876 701	6 075 088	353 113	50 174	110 101	1 168 982	612 241	2 890 069
Gebyrgrunnlag ekskl. ev. subsidiering	17 640 613	5 534 486	5 670 048	470 494	10 928	153 111	1 672 247	806 539	3 322 760
Finansiell dekningsgrad (%)	91,20 %	88,10 %	107,10 %	75,10 %	82,10 %	71,90 %	69,90 %	75,90 %	87,00 %

